

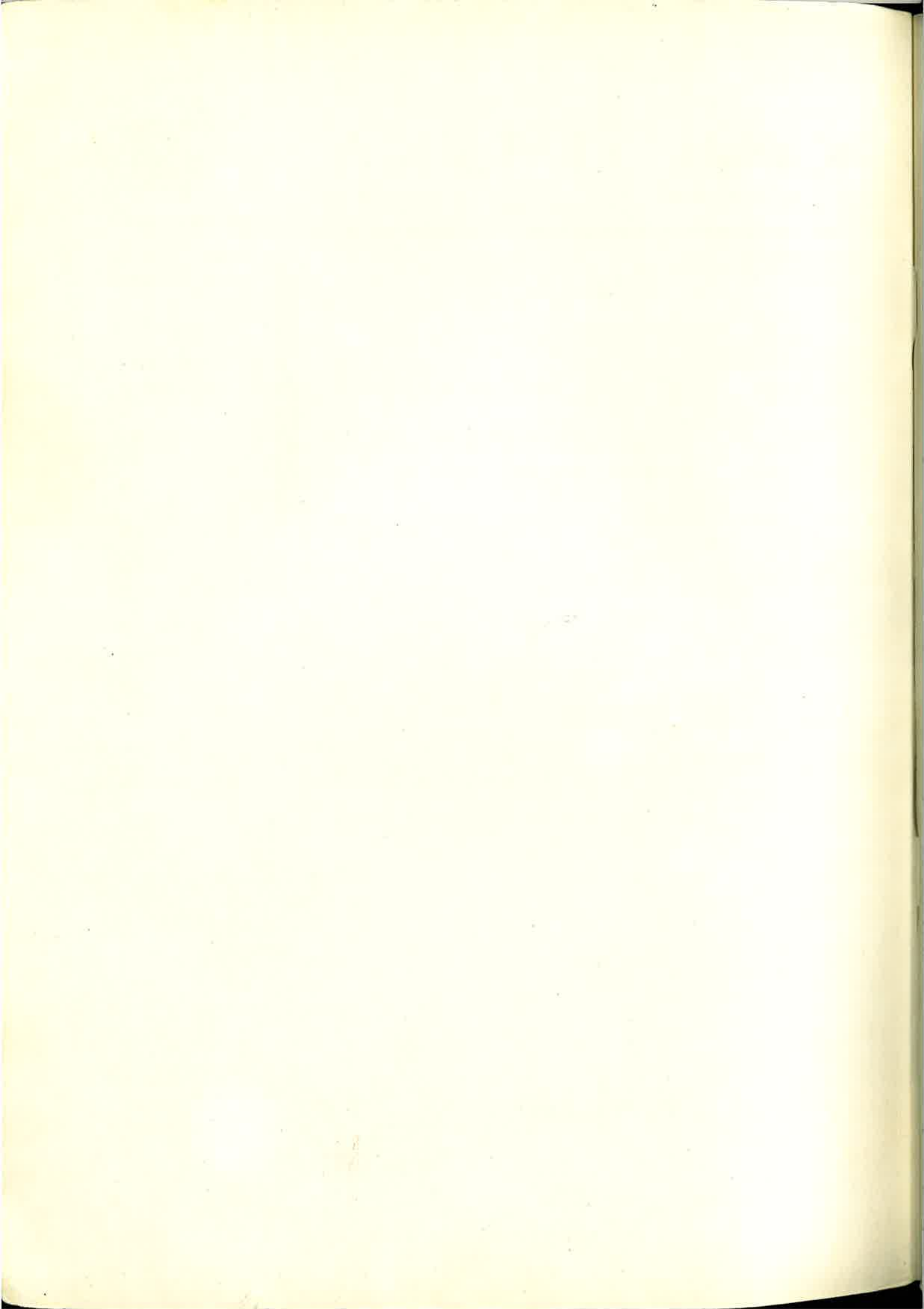

1949
N° 2

KOU QU
S KOTI
05.1
KYM

Kymi-Yhtymä

N:o 2 - 1949.

Yhdeksäs vuosikerta.

Kolmannen aloitetoimintavuoden alkaessa.

Katsaus Kymintehtaan—Kuusankosken ja Voikaan tehtaiden aloitetoimintaan.

On kulunut jo hyvän matkaa toista vuotta siitä, kun aloitetoiminnasta viimeksi oli puhetta tämän lehden palstoilla. Tänä aikana on ennätetty tehdä useita uusia aloitteita, joiden kautta moni hyvä ajatus on tullut julki ja saatu toteutetuksikin hyötyä tuottamaan. Samoin on itse aloitetoiminnasta saatu lisää kokemuksia ja näiden perusteella voidaan toimintaa tarpeellisilta kohdiltaan muuttaa entistä tarkoituksenmukaisemmaksi.

Aloitetoiminnan tähänastisten tulosten selvittämiseksi esitämme järempänä tilastokatsauksen asiasta kiinnostuneiden tarkasteltavaksi. Tilastosta käy ilmi tehtyjen aloitteiden määrät suurimmilla tuotanto-osastoilla, niistä maksetut palkkiot, hyväksymisprosentti j.n.e. — Mainittujen osastojen lisäksi on tilastoon liitetty myös korjauspajat, koska siellä — varsinkin Kymintehtaan puolella — on aloitteiden määrä verrattavissa edellisiin.

Taulukossa esiintyvien lukujen lisäksi voimme edelleen todeta, että aloitteita on taulukossa mainittuna aikana tehty keskimäärin 1,3 aloitetta kutakin työpäivää kohti. Maksettujen palkkioiden keskimääräinen suuruus on n. mk 2.300:—.

Suurimmat tähän asti maksetut palkkiot ovat arvoltaan mk 10.000:—. Niitä on maksettu 2 kpl., joista toisen on saanut moottorinhoitaja Vilho Liljeqvist Kymintehtaan paperitehtaalte pk. VI:n rotatiokoneelle ehdottamastaan ja suunnittelemaastaan rullanlaskupöydästä. Toinen palkkion saajista on Väinö Lahtinen, joka on ehdottanut tavan kattilan tuubien suojaamiseksi.

Molemmat aloitteet on toteutettu ja ovat ne osoittautuneet tarkoitustaan vastaaviksi.

Edellämainituille ja samalla myös muille onnistuneiden aloitteiden tekijöille esitämme tässä yhteydessä onnittelumme ja kiitoksemme sekä toivotamme edelleen hyvää jatkoa.

Tarkastellessamme tähänastista toimintaa saatujen kokemusten ja erikoisesti aloiteharrastuksen kannalta to-

teamme, että alussa oli harrastus erittäin runsasta, mutta myöhemmin on tässä suhteessa esiintynyt huomattavaa laskua.

Syyt tähän ovat osittain luonnollisia. Kun toiminta oli alussa, herätti se uteliaisuutta ja kiinnosti uutuudellaan. Myöskin ehdotusten kohteita oli keräytynyt tavallaan varastoon odottamaan esille pääsyä. Kun sitten uutuuden aiheuttama kiinnostus ja kohteiden määrä vähenivät, on ymmärrettävää, että myöskin aloitteiden lukumäärä laski.

Nämä luonnollisina pidettävät syyt eivät kuitenkaan liene yksistään vaikuttaneet aloitteiden vähenemiseen, vaan muitakin syitä on havaittu.

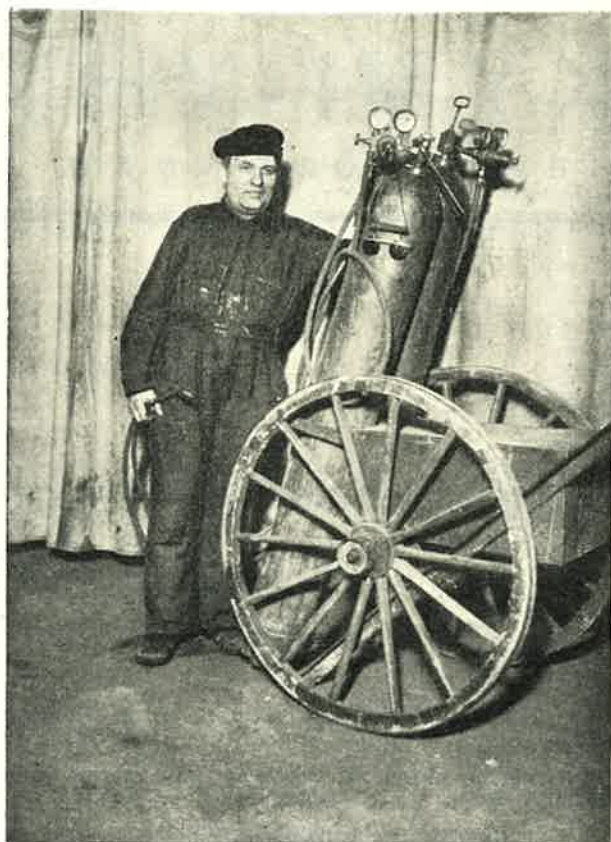
Eräänä tällaisena syynä on varmasti ollut myös se, että nykyisin usealla osastolla tapahtuvat melko huomattavat uudistus- ja korjaustyöt ovat sitoneet sekä a.o. osaston että myöskin aloitteita useimmiten toteuttamaan joutuvan korjauspajan henkilöstön ajan aivan tarkoin. Aloitteiden käsittely ja toteuttaminen on tahtonut usein viivästyä ja tämä luonnollisesti vähentää harrastusta. — Aloitteet, kuten kaikki muutkin tehtävät, on asetettava määrättyyn kiireellisyysjärjestykseen ja tällöin on vähemmän kiireellisten asioiden odotettava. Tilanne näyttää kuitenkin olevan tässä suhteessa paranevassa ja useimmat aloitteentekijät ovatkin jo saaneet tyydytykseen nähdä ehdotuksensa toteutuneina ja lisää on tulossa.

Myös itse toimintatavassa on todettu eräs epäkohta, joka osaltaan on harrastusta vähentänyt. Tämä kuitenkin on pienellä muutoksella korjattavissa ja ehkä muutamat aloitteentekijät ovat sen ilmoituslomakkeissa havainneetkin.

Kuten osastojen yhdysmiehet ja myöskin aloitteiden tekijät ovat todenneet, on melkoinen joukko vastauskirjeitä jäänyt perimättä. Samoin ei aina ole saatu tarpeellista lisäselvitystä aloitteeseen, kun sen tekijää ei

Moottorinhoitaja Vilho Liljeqvist.

Hitsaaja Väinö Lahtinen.

Aloitetilasto 8. 4. 47—31. 12. 48.

Osastot	Aloitteiden lukumäärä				Hyväksymis-%	Palkkiot
	Palkittuja	Ei palkittuja	Käsiteltävänä	Yhteensä		
Kymintehdas—Kuusankoski:						
Ky. Paperitehdas ja Puuhiomo	30	74	1	105	28,6	71.000:—
Kuu. Paperitehdas	6	9	4	19	31,6	15.000:—
Selluloosatehdas	69	99	7	175	39,4	142.000:—
Klooritehdas	15	27	2	44	34,1	30.000:—
Korjauspaja	19	35	3	57	33,4	58.000:—
Muut osastot	10	44	2	56	17,9	37.000:—
Yhteensä	149	288	19	456		353.000:—
Voikka:						
Paperitehdas	9	52	6	67	13,5	11.000:—
Puuhiomo	7	10	1	18	38,9	10.000:—
Selluloosatehdas	24	66	4	94	25,6	57.000:—
Karbiditehdas	2	7	—	9	22,2	7.000:—
Korjauspaja	3	4	—	7	42,9	8.000:—
Muut osastot	9	18	3	30	30,0	23.000:—
Yhteensä	54	157	14	225		116.000:—
Ky.—Kuu. ja Vo. yhteensä	203	445	33	681	29,8	469.000:—

ole löydetty. Ilmoitustaululla olleita ilmoituksia ei syystä tai toisesta ole havaittu.

Mainitun epäkohdan poistamiseksi on painatettu uudet ilmoituslomakkeet, jotka on jo sijoitettu laatikkoihin. Uudet lomakkeet eroavat entisistä m.m. sikäli, että kuittiosia on kaksi, joihin molempiin kirjoitetaan nimi. Toinen kuitti jää aloitteen tekijälle ja toinen toivotaan lähettämään aloitteen mukana yhdysmiehen irroitettavaksi. — Yhdysmies on luonnollisesti velvollinen pitämään nimen omana tietonaan koko aloitteen käsittelyn ajan ja hyljättyissä tapauksissa vielä sen jälkeenkin.

Kun aloite on käsitelty loppuun, lähetetään aloitetoimistosta vastauskirje entiseen tapaan numerolla varustettuna. Yhdysmies voi antaa kirjeen suoraan asianomaiselle tietäessään hänen nimensä, ja epävarmaksi osoittautunutta ilmoittelua ei tarvitse käyttää. Jos lisäselvitystä kaivataan, voi yhdysmies ilmoittaa asiasta aloitteen tekijälle edellämainitulla tavalla. — Näin saataneen asioiden kulku joustavammaksi ja nopeammaksi aloitteen tekijän silti pysyessä tuntemattomana.

Uusissa lomakkeissa on myös pyritty välttämään tarpeetonta "paperisotaa" varaamalla samaan paperiin tilaa kaikille niille lausunnoille ja päätöksille, jotka yleensä tarvitaan. Ehkä tämäkin osaltaan jouduttaa asioiden käsittelyä.

Päästäksemme yhdenmukaisuuteen aloitteiden käsittelyssä kehoitamme kaikkia niitä aloitteiden tekijöitä, jotka ovat tehneet aloitteensa vanhoille kaavakkeille eivätkä vielä ole saaneet vastauskirjeitä, kääntymään osastonsa aloiteyhdysmiehen puoleen, jolle mainitut kirjeet on jaettu. Ellei jotakin kirjettä löydy, on asian käsittely vielä kesken. Tällöin merkitsevät yhdysmiehet asianomaisen nimen muistiin ja ilmoittavat numeron aloitetoimistoon, josta asianomaiselle annetaan selvitys asiastaan. Ellei vastauskirjeitä toukokuun kuluessa peritä, palautetaan ne aloitetoimistoon.

Koska aloitteista maksettavien palkkioiden määrittely usein on hyvin vaikeaa ja tehdyt päätökset ovat ehkä joskus antaneet aihetta keskusteluun, mainittakoon asian tästäkin puolesta muutama sana.

Tullakseen palkituksi on aloitteen sisällettävä jotain uutta ja keksintöön viittaavaa ja täten eroituttava joka-päiväisistä pienistä huomautuksista ja ns. "remonttikirja-asioista". Ei myöskään pelkkä huomautus epäkohdan olemassaolosta riitä, vaan samalla on esitettävä jokin keino epäkohdan poistamiseksi.

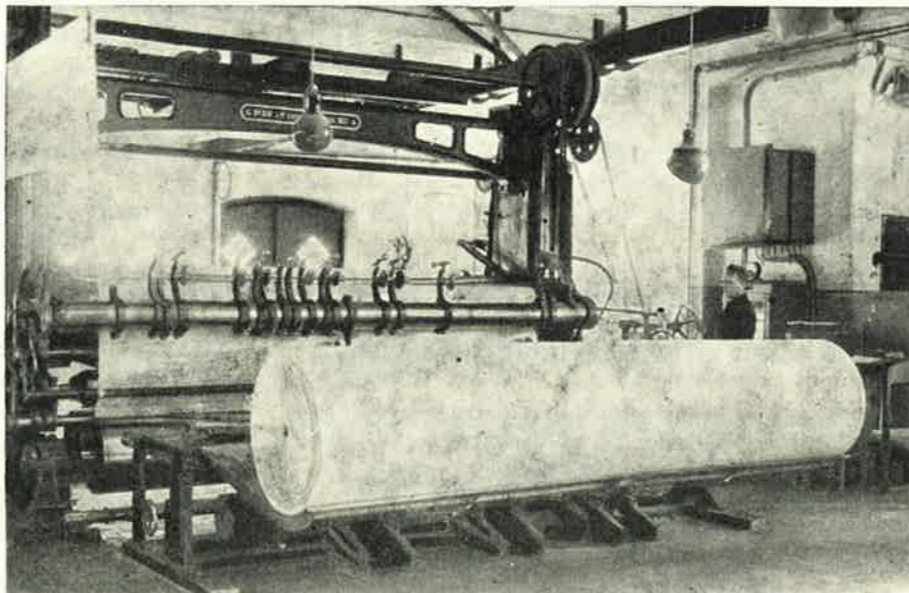
Pienin kysymykseen tuleva palkkio on mk 1.000:— ja voi palkkio aloitteen arvosta riippuen kohota aina mk 25.000:— asti, joka toistaiseksi on ylärajana. — Toteutettavaksi voidaan siis hyväksyä aloitteita, vaikka niistä ei tehtäisikään palkkioesitystä, mutta kysymys on silloin aivan pienistä asioista, jotka on laskettava jokapäiväisen työn oheen kuuluviksi huomautuksiksi.

Päisi aloitteen hyväksikäytön tuottamaa hyötyä on aloitteen palkitsemisessa myös huomioitu esim. sen täydellisyys, uutuus jne. Jos aloitetta on huomattavasti korjailtava ja paranneltava tai jos sitä ei voida pitää uutena, vaan siinä on lainattua jostakin jo ennestään tunnetusta, on palkkioarvostelu suoritettava sen mukaan. Huomioon otettavia seikkoja saattaa joskus olla muitakin ja onkin edellisessä mainittu vain eräitä kysymykseen tulevia pääperiaatteita. — Tässä yhteydessä todettakoon, että yleensä ovat lautakuntien päätökset syntyneet yksimielisesti.

Kuten kirjoituksen alussa jo mainittiin ja myös tilastosta käy ilmi, on moni epäkohta ja työtä haittaava esie saatu aloitetoiminnan kautta esiin ja poistetuksi. Hyvät ajatukset, jotka ehkä muuten olisivat jääneet huomiota vaille, on saatu tuottamaan hyötyä joko lisääntyneen työtehon tai parantuneiden työolosuhteiden muodossa. Samalla on myös keksijää itseään muistettu ja hän on saanut työstään tunnustuksen.

Toivoa siis sopii, että nyt alkaneena kolmantena toimintavuotena aloitepostilaatikoita edelleenkin ja entistä ahkerammin muistettaisiin. Aloitteiden kohteet eivät suinkaan lopu, sillä mikään ei ole koskaan lopullisesti valmista, vaan se, mikä tänään on parasta, voi huomenna olla vielä parempaa.

V. Liljeqvistin suunnittelema rullanlaskupöytä toiminnassa.

Kymin Oy:n työturvallisuustoiminta v. 1948.

Työturvallisuustoimikunnat.

Turvallisuushuoltoon kuului vuoden 1948 aikana 20 työturvallisuustoimikuntaa, jotka olivat kokoonpanoltaan seuraavat:

Kymintehdas—Kuusankoski:

Ky. paperitehdas ja puuhiomo, puh.-joht. ins. B. Estlander, 8 jäs.

Kuu. paperitehdas, puh.-joht. ins. B. Estlander, 7 jäs.

Ky.—Kuu. korjauspaja ja höyryos., puh.-joht. ins. K. Luode, 9 jäs.

Ky. sähköosasto, puh.-joht. ins. K. J. Wilkman, 8 jäs.

Ky. sell.- ja spriitehdas, puh.-joht. ins. P. Lindqvist ja ins. G. Michelsson, 11 jäs.

Kuu. saha, puh.-joht. sahanh. M. Mäkelä, 9 jäs.

Rakennusosasto, puh.-joht. ins. W. Westerholm, 8 jäs.

Ulkotyö- ja rautatieos., puh.-joht. os.-pääll. Hj. Ruth, 8 jäs.

Talousosasto, puh.-joht. os.-pääll. F. Blomqvist, 9 jäs.

Klooritehdas, puh.-joht. ins. O. Hixén, 13 jäs.

Voikka:

Paperitehdas ja puuhiomo, puh.-joht. ins. T. Wiklund, 17 jäs.

Selluloosatehdas, puh.-joht. ins. T. Malmström, 8 jäs.

Korjauspaja ja höyryos., puh.-joht. ins. J. Fredricson, 9 jäs.

Rakennus-, asunto- ja ulkotyös., puh.-joht. ins. J. Kalho, 9 jäs.

Talousosasto, puh.-joht. os.-pääll. P. Ahlakari, 6 jäs.

Sähköos., puh.-joht. ins. K. J. Wilkman, 5 jäs.

Karbiditehdas, puh.-joht. ins. E. Rautalin, 5 jäs.

Haukkasuon Tehtaat, puh.-joht. ins. W. Ekelund, 7 jäs.

Verlan Puuhiomo ja Pahvitehdas, puh.-joht. isänn. B. Breitenstein, 5 jäs.

Maatalousosasto, puh.-joht. agr. K. Varis, 6 jäs.

Toimikuntiin on kuulunut insinöörejä ja osastonhoitajia 21, tekniikoita, mestareita ja työnjohtajia 37, työntekijöitä 120, naistyömaitten edustajia 13, yhteensä 191 jäs.

Vuoden aikana ovat kuoleman kautta poistuneet Elis Hytönen klooritehtaalta sekä Paulu Ahlakari ja B. Sundqvist Vo. talousosastolta.

Ohjesäännön mukaan on 46 jäsentä vaihtunut vuodenvaihteessa.

Toimikuntien kokoukset.

Toimikuntien kokouksia on pidetty yhteensä 78. Toiminta on jaettu 3 kuukautta käsittäviin toimintajaksoihin, jolloin kussakin jaksossa on pidetty 20 kokousta, lukuunottamatta sähköosaston kesäkokouksia, jotka yhdistettiin syyskokouksiin. Turvallisuustarkastaja on laatinut esityslistat eri toimintajaksojen kokouksille ja on niissä käsitellyt seuraavat asiat:

- Kokouksen avaus ja esityslistan esittäminen.
- Edellisen kokouksen pöytäkirjan julkilukeminen.
- Ovatko anomukset ja toivomukset toteutuneet.

- Turvallisuustarkastaja esittää toimintajakson aikana sattuneet tapaturmat. Esiintyykö puutteellisuutta tai laitevikoja. Mihin ryhmään tapaturmat lasketaan.
- Vaikeampien tapaturmien selostus eri osastoille.
- Jäsenten esityksiä työturvallisuuden, tehdaspuhtauden, terveyden ja varushuollon puitteissa.
- Jäsenten sosiaaliseen alaan kuuluvat toivomukset.
- Osaston ensisammutusta ja paloturvallisuutta koskevat asiat.

Turvallisuustarkastajan yleiset tiedoitukset ja ohjeet. Kokoukset selviävät taulukosta sivulla 5.

Vuoden aikana käsiteltiin yhteensä 448 toivomusaloitetta, joista työturvallisuusaloitteita 285, sosiaalisia aloitteita 87 ja paloturvallisuusaloitteita 76.

Toivomuksista toteutettiin suurin osa eli 93 %. Jokin määrä peruutettiin muuttuneitten olosuhteitten, tarveainepuutteen tai kokemusten perusteella epäkäytännöllisyyden takia. Esityksistä mainittakoon:

Työturvallisuus:

- Turvallisuustoimikuntien jäsenten vaihdot sekä toimintaohjeet.
- Vuositilastojen seuraaminen.
- Lipeän käsittelijäin suojalasit ja kumikäsineet.
- Katoilta putoavien jääpuikkojen ja lumen vaarallisuus.
- Porteilla ruuhkautuminen ja toimenpiteet tämän takia.
- Roukkuvaunujen vaarallisuus tukkikuljetuksissa tehdään alueella.
- Vo. sell.-tehtaan massakuoppien vesilukkojen ja kaanaalien tarkastus.
- Varanaamarikaappien tilaus klooritehtaalle.
- Käsilamppujen hankkiminen eri osastoille.
- Ky. korjauspajan käytävien aukipitäminen.
- Varoituskilvet "Miehiä työssä".
- Karbiditehtaalla sattunut kaasupullon räjähdys ja toimenpiteet.
- Sähköosaston toivomus valopisteitten vaihtamisesta tikkaita käyttäen.
- Sirkkelisahojen jakoveitset, niiden täydentäminen.
- Suojuksen poistaminen ennen raamin pysähdyttämistä.
- Raameissa esiintyvät naulojen päät sekä niiden poisto.
- Ihottumat ja paraffiniöljy karbiditehtaalla.
- Nuorien työntekijöitten sekä harjoittelijain opastaminen työn vaaroja vastaan.
- Propsikoukkujen asiallisuus turvallisuusmielessä.
- Puuseppäverstaan työkonettien siirto ja maalaus.
- Vo. paperitehtaan ilmanvaihdon tarkastaminen.
- Polkupyörien säilytys pyörätelineissä.
- Lääkintäkurssien järjestäminen Kymintehdaalla ja Voikaalla.
- Kuu. lautatarhan ratojen kunto.
- Arbefarskyddet'in kirjoitus kutterisuojausista Ruotsissa.
- Tapaturmatilanteen seuraaminen kaikilla osastoilla 1.1—30.6. väliseltä ajalta.

Työturvallisuustoimikuntien kokoukset.

Osasto	Toimik. jäsenmäärä					Käsitelty asioita					Kokouksia yhteensä
	Insinöörit, os.-johtajat	Tekn., mestarit, työnj.	Työntekijät	Naistyömaitten edust.	Yhteensä	Pöytäkirjaan merkitty	Tapaturmia käsitelty	Työturvall.-toivomukset	Sosiaaliset toivomukset	Paloturvall.-toivomukset	
Kymintehdas—Kuusankoski:											
Ky. pap.-tehdas ja puuhiomo	1	1	6	1	9	39	17	21	6	8	4
Kuu. paperitehdas	1	1	5	1	8	39	9	19	3	5	4
Ky.—Kuu. korjauspaja ja höyryos. ..	1	3	6		10	34	25	23	4	1	4
„ sähköosasto	1	3	5		9	30	2	11	3	5	3
„ sell.- ja spritehdas	1	3	7	1	12	39	35	24	6	4	4
Kuu. saha	1	3	4	2	10	37	11	15	2	4	4
Rakennus- ja asunto-os.	1	2	6		9	33	43	11	6	3	4
Ulkotyö- ja rautatieos.	1	2	5	1	9	35	29	11	3	4	4
Talousoosasto	1	3	4	2	10	34	16	7	4	3	4
Klooritehdas	1	1	12		14	37	11	26	5	4	4
	10	22	60	8	100	357	198	168	42	41	39
Voikka:											
Paperitehdas ja puuhiomo	2	2	13	1	18	35	60	22	6	3	4
Selluloosatehdas	1	1	6	1	9	31	29	29	4	4	4
Korjauspaja ja höyryos.	1	2	7		10	30	42	20	2	2	4
Ulkotyö, rakennus- ja as.-os.	1	3	6		10	35	51	7	4	4	4
Talousoosasto	1	1	4	1	7	30	4	1	4	4	4
Sähköosasto	1	1	4		6	23	6	7	4	2	3
Karbiditehdas	1		9		10	36	19	17	6	3	4
	8	10	49	3	70	220	211	103	30	22	27
<i>Haukkasuo Tehtaat</i>	1		6	1	8	34	18	9	8	5	4
<i>Verlan Puuhiomo ja Pakvitehdas</i> ..	1	1	3	1	6	29	3	2	4	4	4
<i>Maatalousoosasto</i>	1	4	2		7	30	18	3	3	4	4
Yhteensä	21	37	120	13	191	670	448	285	87	76	78

- Yrjönoijalla sattuneen tapaturman selostus.
- Lastauspeltien uusiminen.
- Tapaturmapuntarin järjestäminen eri osastoille.
- Ky. puuhiomon puunkuljettajan suojaaminen.
- Ky. sähköosaston lakkauspaikan järjestäminen.
- Lipeävaunun tiivistysten tarkastaminen.
- 1.1.49 voimaansastuva uusi tapaturmavakuutuslaki.
- Vakuutusosoikeuden päätösten julkilukeminen invaliditapauksissa.
- Vo. korjauspajalta saadut pokarat.
- TKT:n lähettämät teräskarkikalkineet.

- Korjausmiesten ohjeet klooritehtaalla.
- TKT:n kyselykaavakkeen jako ja täyttäminen.
- Ky. paperitehtaan uusien ilmanvaihtolaitteiden tarkkailu.
- Sell.-tehtaan laatikkovaunujen jarrujen ja yhdyslenkkien huono kunto.
- Sahan portin puominpylvään laitto.
- Aitauksien leikkaukseen käytetyt telineet.
- Vo. konttorimäen vaarallisuus ja ilmoitus lasten vanhemmille.

- Kotiharjulle johtavat portaat ja niiden kunnostaminen.
- Vo. tehdas alueen liikenneolot sekä ajonopeudet vaarapaikoissa.

— Klooritehtaan konttorin edustalla oleva liikenneväylä.

Sosiaaliset:

- Lämpimän aterian järjestelytoimenpiteitä.
- Myllyhuokon ja Niementien asutusaluen roskasäiliöt.
- Naukion saunan permannon liukkaus.
- Haukkasuon vesisäiliöitten sijoittaminen suotyömaille.
- Eerolan pyykki- ja uimalaituri.
- Uimalaitoksen pelastusrengas.
- Vo. Aavikon pysäköimispaikka.
- Naisten pukuhuoneissa tapahtuva pyykinpesu.
- Klooritehtaan juomavesiastian puhdistus.
- Klooritehtaan ilmanvaihtojärjestelmän esittäminen.
- Verlan kompostikasojen sijoitus.
- Ky. sell.-tehtaan naisten pesu-, puku- ja käymälähuoneet.
- Keskuspuutarhan pesupaikan järjestäminen.
- Joulukuusta toivottiin eri osastoille.
- Vo. paperitehtaan pääsisäänkäytävän vetoisuus ja kylmyys.

Paloturvallisuus:

- Paloturvallisuuden ensiapuohjeet eri osastoille.
- Alkusalustuskaluston täydentäminen ja tehostaminen.
- Työpaikkojen puhtaanapito sekä opetusta alkusalustuskaluston käytössä.
- Tehtaan alueella liikkuvat veturit sekä niiden kipinäverkot.
- Vo. roju- ja massavaraston siirto.
- Haukkasuon asuntojen tuhka-astiat sekä peltiset alustat.
- Palopostit ja paloämpärit.
- Palotarkastukset sekä toimenpiteet.
- Paperitehtaitten alkusalustuskaluston järjestelyt.
- Pk:n trasseliastiat.
- Vo. tallin pönttöruisku.
- Verlan palosireeni.
- Teollisuuspalon kertomus "Mitä palovahingot opettavat" sekä siinä olevat vartenotettavat asiat.
- Ammattikoulun sähkömoottorien puhdistus.
- VI koneen takana sattunut tulipalon alku.
- Nokivalkea Eerolan kartanossa.
- Uudistalojen lämmityksessä huomioitavat paloturvallisuusasiat.
- Minimax-vaahdosammuttajain aineen täydentäminen.
- Tulipalon alku Haukkasuon uudessa rivitalossa.
- Sell.-tehtaan pölvivierin lamppujen suojukset.
- Palo-ovet eri osastoilla, niiden kunto ja varmuus.

Tapaturmat.

Viime vuoden aikana sattui toiminta-alueen eri työosastoilla yhteensä 759 sellaista tapaturmaa, joissa turvaututtiin lääkärin apuun. Tapaturmista oli 448 sellaisia, joissa työntekijä oli pakoitettu olemaan pois työstä, sekä 311 nk. 0-tapaturmaa, joissa työpäivien menetyksiä ei ollut. Tapaturmien takia menetettiin yhteensä 6632 työpäivää, joka on 550 päivää vähemmän kuin

edellisenä vuotena. Viime vuonna ei sattunut ainoatakaan kuolemaan johtanutta onnettomuutta; vaikeita tapauksia oli kolme, jotka aiheuttivat yhteensä 886 työpäivän menetyksen. Verrattuna edelliseen vuoteen oli yleistilanne laskenut jälleen n. 10 %, ollen tapaturmaluku 100 työntekijää kohti 18,3 sekä menetetyt työpäivät 160, vastaavien numeroiden ollessa edellisenä vuonna 19,5 ja 182.

Seuraavasta tilastosta käy selville tapaturmien ja menetettyjen työpäivien lukumäärä 100 työllistä kohti eri työosastoilla:

Kymintehdas—Kuusankoski: Ky. paperitehdas 6,0 ja 56, Ky. puuhiomo 6,2 ja 96, Kuu. paperitehdas 6,1 ja 92, Ky. selluloosatehdas 15,7 ja 139, Spritehdas 6,2 ja 87, Klooritehdas 24,6 ja 153, Höyryosasto 13,3 ja 71, Ky.—Kuu. korjauspajat 21,4 ja 94, Sähköosasto 10,2 ja 54, Rakennusosasto 19,1 ja 166, Ulkotyö-, rautatie- ja raitiotieos. 19,1 ja 229, Talousosasto 6,4 ja 39, Kuu. saha 19,0 ja 229. Keskimäärin 13,7 ja 114.

Voikka: Paperitehdas 23,5 ja 229, Puuhiomo 21,9 ja 151, Selluloosatehdas 24,6 ja 173, Höyryosasto 41,1 ja 422, Korjauspaja 56,0 ja 233, Sähköosasto 23,0 ja 105, Ulkotyös. (raitiot.) 33,6 ja 199, Rakennusosasto 27,3 ja 613, Talousosasto 13,0 ja 60, Karbiditehdas 54,5 ja 630. Keskimäärin 30,7 ja 261.

Haukkasuon tehtaat 8,6 ja 176, Verlan Puuhiomo ja Pahvitehdas 2,2 ja 50, Maatalousosasto 10,4 ja 109.

Kaiki osastot huomioon ottaen keskimäärin 18,3 ja 160.

Erikoisen maininnan ansaitsee Ky. paperitehdas, joka kuluneen vuoden aikana pääsi aivan ainutlaatuisen alhaiseen tulokseen. Pikku sisar, Verla, on kyllä ykkönen, mutta ottaen huomioon koneitten käynnin nopeuden, raaka-aineen käytön sekä valmiin tavaran tuotannon, on Ky. paperi tunnustettava voittajaksi. Ky. ulkotyö-, maatalous- ja taousosastot ansaitsevat myöskin tunnustusta 100 % parannuksella verrattuna edelliseen vuoteen. Osastojen tapaturmatilastot vaihtelevat suuresti eri vuosina, sillä yksikin vaikeampi onnettomuus aiheuttaa suurta nousua. Näin on käynyt Vo. rakennusosastolla sekä karbiditehtaalla.

Tapaturmien aiheuttajat.

Turvallisuustoimikuntien kokouksissa käsitellään jokainen tapaturma erikseen, jolloin ne luokitellaan ryhmittäin. Tapaturmat jakautuvat eri ryhmiin seuraavasti:

- A. Koneelliset tapaturmat .. 41 kpl. eli 5,3 %
- B. Henkilökohtais. tapaturmat 670 „ „ 88,3 %
- C. Työmatkatapaturmat 48 „ „ 6,4 %

Oheellinen tilasto osoittaa, että tapauksia, joiden yhtenä nimikkeenä on *siruja, pölyä silmiin, roiskahdaminen*, on sattunut 147 kpl. Ne ovat kuitenkin olleet lieviä ja suurin osa on vaatinut ainoastaan lääkärissä käynnin. Herää kuitenkin kysymys, käytetäänkö suojalaseja tarpeeksi? Seuraava ryhmä suuruusjärjestyksessä on *lyönnit, iskut, pisto, raapaistu ja riihto*, joka käsittää 136 tapaturmaa. Tässä ryhmässä on jo vaikeita tapauksia ja on se ylivoimaisesti eniten aiheuttanut työpäivien menetyksiä. Kolmantena ryhmänä on *kaatuminen, putoaminen, kompastuminen, horjahtaminen*, yhteensä 99 eri tapautta, minkä jälkeen seuraa *ruhjoutu-*

Tapaturmat ja niiden aiheuttajat v. 1948.

Tapaturmien laatu	Kymintehdas—Kuusankoski	Voikka	Yhteensä	Haukkasuo	Veria	Maatalousos.	Yht. kaikki os.	Yht. kaikki os.
A. Koneelliset tapaturmat:								
1. Putoavat esineet, sinkoutumiset			3				1	4
2. Ruhjoutumiset, puristukset			10				10	22
3. Sortumiset ja koneellisten esineitten irtautuminen			3				4	7
4. Lyönnit, iskut, pisto, viilto, raapaisu			1				1	2
5. Terän aiheuttamat			3				1	4
6. Sähköisku			1				1	1
7. Lipeää kädelle			1				1	1
Yhteensä			21				17	41
B. Henkilökohtaiset tapaturmat:								
1. Kaatuminen, putoaminen, kompastuminen, horjahtaminen			42				54	99
2. Putoavat esineet, sinkoutumiset			25				41	70
3. Ruhjoutumiset, puristus (ei koneet)			49				42	94
4. Sortumiset, esineitten kaatuminen			3				7	11
5. Lyönnit, iskut, pisto, raapaisu, viilto (ei koneet)			64				63	136
6. Palovammat ja liekit			9				17	26
7. Räjähdykset			1				1	2
8. Siruja, pölyä silmiin, roiskahtaminen			67				79	147
9. Myrkytykset ja kaasu			4				11	15
10. Sijoltaan meno, venehdys, nyrjähtäminen			10				18	31
11. Ärtyminen, pienen vamman pahentuminen			10				15	25
12. Annattitauti								
13. Hukkuminen								
14. Ihottuma			2				12	14
Yhteensä			286				360	668
C. Työmatka- ja liikennetapaturmat:								
1. Polkupyörällä			8				12	21
2. Kelkalla			1				1	2
3. Päälleajo								
4. Liukastuminen ja kaatuminen			11				10	22
5. Palonautotapaturma								
6. Junaliikennetapaturma							3	3
Yhteensä			20				23	48
Yhteensä A-, B- ja C-tapaturmat			327				400	767

miset, puristus (ei koneet) 94:llä tapauksella. Nämä ovatkin ne suurimmat tapaturmien aiheuttajat ja niiden jälkeen esiintyy joukko pienempiä tekijöitä. *Ärtyminen, pienen vamman pahentuminen* on jo saatu 25:een tapaukseen, joka tyydytyksellä on merkittävä. *Työmatkaja liikennetapaturmat* ovat vielä aivan liian korkealla. Onhan omituista, että matkalla työpaikkaan ja takaisin sattuu enemmän tapaturmia kuin mitä työpaikoilla olevat koneet aiheuttavat. Kasvava liikenne vaatii jokaiselta jotakin, ja niin hyvin jalkamiehen kuin pyöräilijänkin on noudatettava liikenneohjeita.

Ammattitautitarkastukset.

Kesän ja syksyn aikana toimittivat tehtaan lääkärilt jälleen ammattitautitarkastuksia, joissa työntekijät, jotka työskentelevät sellaisissa työpaikoissa, joissa ammattitaudit ovat mahdollisia, tarkastettiin. Tarkastukseen osallistui yhteensä 154 työntekijää.

Mitään erikoista ei tarkastuksien yhteydessä esiintynyt.

Kurssitoiminta.

Kymintehtaalla ja Voikaalla pidettiin lokakuussa Teollisuudenharjoittajain Keskinäisen Tapaturmavakuutusyhtiön toimesta viikon kestäneet ensiapukurssit. Kursien johtajana toimi sairaanhoitaja Halme ja osallistui niihin Kymintehtaalla 32 sekä Voikaalla 17 henkilöä. Kurssilla käytettiin ensimmäisen kerran syksyllä ilmestynyttä, Suomen Punaisen Ristin julkaisemaa oppikirjaa "Mitä teet sairauden ja tapaturman sattuessa". Kurssilla täydennettiin työosastojen lääkintähenkilökuntaa, joten nyt on kaikilla osastoilla koulutuksen saaneet ensiavun antajat.

Valistustoiminta.

Työosastoille jaettiin TKT:n julkaisemat, 12 eri lajia käsittävät varoituskilvet, yhteensä 1.285 kpl., sekä saman yhtiön "Ehkäise tapaturmia" n:o 5-6. Tapaturmantorjuntayhdistyksen lehti "Varokeino" on jaettu tytäryhtiöille sekä toimikunnan jäsenille. "Varo vaaraa"-kuvia on julkipantu yhteensä 125 kpl., sekä julkiluettu ja käsitelty Teollisuuspalon kierto- ja kiertokirje "Mitä palovahingot opettavat".

"Kymi-Yhtymässä" on julkaistu 6 kirjoitusta.

Toimikunnan jäsenille järjestettiin seuraava kyselykilpailu, johon saatiin 141 vastausta: "Mitkä allamainituista epäkohdista mielestänne ovat osastollanne tavallisimpia tapaturmanaiheuttajia ja sellaisina vaativat eniten huomiota turvallisuustyössä? Numeroikaa ne tärkeysjärjestykseen 1:stä 9:ään". Tulokset selviävät allaolevasta:

1. Ajattelemattomuus 439 pist.
2. Tietämättömyys ja puutteellinen ammattitaito 439 "
3. Arvostelukyvyn puute 592 "
4. Puutteelliset suojalaitteet ja suojavarusteet 671 "
5. Työnjohdon antamien ohjeiden laiminlyönti 701 "
6. Työpaikan huono järjestys 763 "
7. Vastuuntunnon puute 804 "

8. Liian nopea työtahti 847 "
9. Väsymys 905 "

Tarkastukset ja tutustumiskäynnit.

4-8. 2. Turvallisuustarkastaja osallistunut Suomen Teollisuuslääketieteellisen yhdistyksen järjestämään jatkokurssiin n:o 1.

10. 2. Rautatiehallituksen edustaja, majuri Makkonen tutustunut työturvallisuushuoltoon tehdaslaitoksilamme.

9-11. 3. TKT:n edustajat, ins. Saarnio ja Saarinen tarkastuskäynnillä. Kohteina: Klooritehdas, Ky. höyryvoimaketus, Ky. sell-varasto, ulkotyöosasto, Kuu. ja Vo. korjauspajat.

6. 5. Liikenneturvallisuuskokous Kuu. työväentalossa.

10. 6. Turvallisuustarkastaja osallistunut TKT:n järjestämään opetustilaisuuteen Kotkassa, jossa Ruotsin Työturvallisuustoimikunnan toimistopäällikkö E. Törnberg esitelmöi.

23. 10. A. Ahlström Oy:n edustaja Rif tutustunut työturvallisuushuoltoon.

2-5. 11. TKT:n edustajat, ins. Saarnio ja Saarinen tarkastuskäynnillä. Kohteina: Ky. korjauspaja, puuseppäverstaas, vesi-voimalaitos, Kuu. saha, Ky. paperitehdas ja puuhiomo, Ky. halkotarha ja ratapiha, Vo. paperitehdas ja puuhiomo, Karbiditehdas, Ky. tri-pesula, pesutuvat ja sauna.

21. 11. Turvallisuustarkastaja Teollisuuslääketieteellisen yhdistyksen kokouksessa Helsingissä.

24-27. 11. Ammattientarkastaja Tena sekä työläistarkastaja Pitkäsilta tarkastusmatkalla. Kohteina: Ky. korjauspaja, sell-tehdas ja klooritehdas, Vo. paperitehdas ja ulkotyöos., Verlan tehdas ja Sampo.

7-9. 12. Oy. Säterin edustajat, dipl.ins. Järviö ja tohtori Nyman tutustuneet työturvallisuushuoltoon ja lääkintätoimintaan.

Ammattikoulun opetus.

Kuluneen vuoden alussa aloitettiin työturvallisuusopetus Ammattikoulussa. Opetus käsitti seuraavat aiheet:

- Tapaturman torjunnan yleispiirteet.
- Työntekijäin tapaturmavakuutuslaki.
- Liikennesäännöt ja -määräykset.
- Tehdashygienia.
- Teknillinen tapaturmantorjunta.
- Tekohengitysopetus.

Opetusta annettiin 2 tuntia viikossa ja olivat oppilaat R III A, B ja C sekä P III B luokilta, yhteensä 82 poikaa.

Yleiskatsaus.

Työturvallisuustoiminta aloitettiin tehtaillamme v. 1929, joten kuluva vuosi on 20. toimintavuosi. Varmaa on, että tämän avulla on paljon tapaturmia vältetty, paljon inhimillistä kärsimystä säästynyt sekä paljon menetettyä työaikaa voitu käyttää tuottavaan työhön. Tämä toimintamuoto on ensiarvoisen tärkeä niin työntekijöille kuin työnantajallekin, ja ilman molempinpuolistä myötävaikutusta ei se voi onnistua. Esitän kiitokset kaikille toimikunnan jäsenille siitä suuresta innosta

Kymin Oy:n työläisten avustuskassojen toimintakertomukset vuodelta 1948.

KYMIN OSAKEYHTIÖN KUUSANKOSKEN TEHTAITTEN TYÖLÄISTEN SAIRAUS- JA HAUTAUSAVUSTUSKASSAN KERTOMUS II:lta TOIMINTAVUODELTA 1948.

Kuluneena vuotena ei kassan toiminnassa ole tapahtunut oleellisia muutoksia.

Kassankokouksessa 28. 11. 47 valittiin kassan hallituksen erovuoroiset jäsenet Pauli Nurminen, Armas Töyrikuoma ja Martti Nurminen uudelleen sekä paikkakunnalta poismuuttaneen G. Kajanderin tilalle lastaaja A. Lehtinen, joten kassan hallitukseen ovat kuuluneet varsinaisina jäseninä kalanterikoneenhoitaja Viljo Hinkkuri, kirvesmies Viljo Hälikkä, koneenhoitaja Martti Nurminen, kiisu-uuninohitaja Pauli Nurminen, lastaaja Aarno Lehtinen, ammattiopettaja Hugo Lindqvist, viilaaja Vilho Tarvainen, maalari Armas Töyrikuoma ja betonityömies Viljo Virtanen sekä varajäseninä kirvesmies Fabian Huvinen, tislaja Lauri Koskipuro, kirvesmies Rich. Lyytikäinen, kirvesmies Antti Mäkelä ja viilaaja Antti Nurminen. Sääntöjen 21 §:n mukaisesti nimesi Kymin Oy. puolestaan kassan hallituksen varsinaisiksi jäseniksi kunnallisneuvos Eino Walleniuksen ja insinööri Trygve Wiklundin sekä varajäseniksi sosiaalipäälliköt Paulu Ahlakerin (kuoli 2. 12. -48) ja Åke Launikarin. Kassan hallituksen puheenjohtajana on toiminut viilaaja Vilho Tarvainen ja varapuheenjohtajana ammattiopettaja Hugo Lindqvist.

Kertomusvuoden aikana on hallitus kokoonnut 25 kertaa. Kokouksissa on käsitelty yhteensä 6.800 asiaa, joista sairaus- ja hautausavustuksia koskevia 6.677 ja muita asioita 103. Näistä on pöytäkirjaan merkitty kaikkiaan 204 pykälää.

Kassankokouksia on ollut 2, nimittäin vuosikokous 17. 3. 48 ja vaalikokous 23. 11. 48.

Vuosikokouksen yhteydessä kassankokous hyväksyi hallituksen ehdotuksen sääntöjen 7 §:n muuttamiseksi

ja kitkattomasta yhteistyöstä, mikä kaikissa toimikunnissa on vallinnut, sekä myöskin kiitokset osastojen johtajille, jotka ovat aina ymmärtämyksellä ja myötämielisyydellä ottaneet huomioon toimikunnissa tehdyt esitykset ja ehdotukset. — Kolmena vuonna peräkkäin ovat tapaturmien takia menetetyt työpäivät vähentyneet yhteensä yli 20 % ja onkin tässä suhteessa saavutettu taso, jota esim. Ruotsissa pidetään hyvänä. Uskon, että kulumassa oleva vuosi jälleen antaa meitä kaikkia tyydyttävän tuloksen tapaturmien torjunnan tärkeällä työsaralla.

Kuusankoski, 21 päivänä helmikuuta 1949.

Turvallisuustarkastaja Paul Andersen.

siten, että jäsenmaksu korotettiin 1 %:sta 1½ %:iin sekä 11 §:n 1 momentin 3 kohdan ja saman pykälän 3 momentin jälkeen ehdotetut muutokset, jotka koskivat erinäisiä rajoituksia sairausavustuksissa. Näin hyväksytyt sääntöjen muutokset Sosiaaliministeriö hyväksyikin maaliskuun 25 p:nä 1948, noudatettaviksi 1 päivästä huhtikuuta 1948.

Varsinaisiksi tilintarkastajiksi kassankokous valitsi kirvesmies Kalle Rautjärven ja kamreeri Matti Kuusiston, varalle myymälänhoitaja Pauli Jäntin ja sähköasentaja Juho Lanton. Kymin Oy. nimesi puolestaan varsinaiseksi tilintarkastajaksi tarkastaja Fredrik af Forselleksen, varalle osastopäällikkö Ragnar Widen.

Vuoden aikana on kassassa suoritettu numero- ja tilintarkailuja.

Avustuskassan hoitajana on toiminut edelleenkin Jussi Verona, kassanhoitajana neiti Tyyne Salmi sekä toimistoapulaisina rouva Saimi Metsälä ja neiti Hilka Tammelin.

Kassan palkkaamana sairaanhoitajana on toiminut neiti Alma Pirttilä ja on hän päiväkirjamerkintöjen mukaan tehnyt sairaskäyntejä 548 sairaan luona 2.260 kertaa.

	Miehiä	Naisia	Yht.
Kassan jäsenmäärä 1. 1. 48 ..	2.681	1.019	3.700
Vuoden aikana hyväksytty ..	885	424	1.309
	3.566	1.443	5.009
Vuoden aikana eronnut	768	389	1.157
Jäsenmäärä 31. 12. 48	2.798	1.054	3.852

Sairaustilanne, joka edellisenä vuotena oli erittäin epäedullinen, parantui kuluneena vuotena hieman, mutta ei kuitenkaan niin paljon, että vuoden alussa tapahtunut ¼ %:n jäsenmaksukorotus olisi riittänyt kassan menoja peittämään, vaan oli hallitus jälleen pakotettu korottamaan jäsenmaksua ¼ %:lla eli 1½ %:iin, mikä tapahtuikin sitten sääntöjen muutoksella. Maksetut sairausavustukset sekä niihin liittyvä tilasto selviää kertomuksen lopussa olevista taulukoista.

Hautausavustuksia maksettiin kassan jäsenille 26 miehelle ja 1 naiselle yhteensä mk 371.466:—, avustuksen korkeimman määrän ollessa mk 15.000:—, sekä sääntöjen 15 §:n 3 kohdan perusteella eläkettä nauttiville 32 miehelle ja 14 naiselle yhteensä mk 354.000:—, ollen mieshenkilön hautausavustus mk 8.000:— ja naisen mk 7.000:—.

Kuluvan vuoden hautausavustuksen korkeimmaksi määräksi kassankokous vahvisti jäsenille mk 20.000:— ja eläkettä nauttiville miehille mk 10.000:— sekä naisille mk 9.000:—.

Kassan tulot ja menot sekä tiliasema kertomusvuoden päättyessä käyvät ilmi seuraavasta:

Tulostase vuodelta 1948.

Tulot:

Jäsenmaksuja ulkopuolisilta jäseniltä ja kassan toimihenkilöiltä	17.921:—
Kymin Oy:n kantamat jäsenmaksut	11.365.247:—
Kymin Oy:n kannatusmaksu	5.682.630:55
Talletusten korot	349.253:95
Käyttörahasen vähennys	354.000:—
	<u>mk 17.769.052:50</u>

Menot:

Sairausavustukset	9.684.419:—
Lääkäripalkkiot	2.101.397:—
Lääkkeet ja sidetarpeet	762.720:30
Tapaturmista johtuvat avustukset	590.883:50
Hautausavustukset:	
jäsenten	371.466:—
eläkettä nauttivien	354.000:—
725.466:—	
Konttori-, hallinto- ym. kustannukset ..	132.934:50
Palkat	553.630:—
Vararahaston lisäys	854.000:—
Korvausrahasen lisäys	100.000:—
Vuoden 1948 ylijäämä	2.263.602:20
	<u>mk 17.769.052:50</u>

Omaisuuksase joulukuun 31 päivänä 1948.

Varat:

Käteistä rahaa	18.252:20
Talletus Kymin Osakeyhtiöllä	7.351.621:—
	<u>mk 7.369.873:20</u>

Velat:

Vararahasto	4.397.635:—
Käyttörahasen	543.636:—
Korvausrahasen	165.000:—
Vuoden 1948 ylijäämä	2.263.602:20
	<u>mk 7.369.873:20</u>

Vuoden ylijäämän mk 2.263.602:20 ehdottaa hallitus jaettavaksi siten, että mk 500.000:— siirretään vararahastoon ja loput mk 1.763.602:20 käyttörahasen.

Kuten ylläolevasta selvinnee, on kassan taloudellinen tila saatu nyt tasapainoon, mikä tapahtui, kuten kertomuksesta käy selville, jäsenmaksujen korotuksella. Tämän korotuksen jälkeen näyttää nyt todennäköiseltä, että jäsenmaksut riittävät kassan menojen peittämiseen, ellei aivan odottamattomia kulkutautiepidemioita tule esiintymään ja edellyttäen, että kassan jäsenet edelleenkin tukevat kassan toimintaa, käyttämällä harkiten sen suomia etuisuuksia.

Kuusankoskella, tammikuun 23 päivänä 1949.

V. Tarvainen.

Eino Wallenius.
Martti Nurminen.
Armas Töyriluoma.
Pauli Nurminen.
Antti Mäkelä.

T. Wiklund.
Hugo Lindqvist.
Viljo Hinkkuri.
Viljo Vihtanen.
Aarno Lehtinen.

Tilintarkastuskertomus Kymin Osakeyhtiön Kuusankosken Tehtaitten Työläisten Sairaus- ja Hautausavustuskassan tileistä ja hallinnosta vuodelta 1948.

Kymin Osakeyhtiön Kuusankosken Tehtaitten Työläisten Sairaus- ja Hautausavustuskassan 28 päivänä marraskuuta 1947 pitämässään kokouksessa valittua allekirjoittaneet tarkastamaan mainitun kassan tilejä ja hallintoa vuodelta 1948 olemme tämän tehtävän tännään suorittaneet.

Tarkastettaviksemme jätettiin kaikki kassan tilikirjat apukirjoineen ja liitteineen sekä muut asiakirjat.

Tarkastuksemme tuloksena annamme niistä seuraavan lausunnon:

1) Kassan kirjanpito oli järjestetty kirjanpitolain sekä asetuksen ja kassan sääntöjen määräämällä tavalla.

2) Tilinavaus oli oikein laadittu ja perustui edellisen vuoden tilinpäätökseen.

3) Kaikki tulo- ja menoerät perustuivat hyväksytyihin tositteisiin ja olivat ne oikein kirjatut.

4) Käteiskassa 42.642 markkaa 20 penniä vastasi tarkastuspäivän kassatilin eroitusta.

5) Tilinpäätökseen merkitty talletuksen määrä Kymin Osakeyhtiöllä oli yhtäpitävä yhtiön antaman tilin otteen kanssa.

6) Tilinpäätös perustui kirjanpitoon ja on tulos- ja omaisuustaseineen oikein laadittu.

7) Hallituksen vuosikertomuksessaan antamat tiedot ovat yhtäpitäviä kirjanpidon kanssa ja hallituksen jäsenmaksujen korotustoimenpide on ollut aiheellinen ja oikea.

8) Puollamme hallituksen ehdotusta tilivuoden ylijäämän käyttämisestä siten, että siitä siirretään mk 500.000:— vararahastoon ja mk 1.763.602:20 käyttörahasen.

Koska edellä mainitsemamme lisäksi olemme todenneet, että kassan hallintoa ja hoitoa on hoidettu asiasta annettujen lakien ja asetusten sekä kassan sääntöjen mukaisesti, ehdotamme, että kassan tilit ja tilinpäätös sekä hallituksen toiminta kysymyksessä olevalta tilikaudelta hyväksyttäisiin sekä että hallitukselle ja muille tili- ja vastuuvollisille myönnettäisiin tili- ja vastuuvapaus.

Kuusankoskella, 14 päivänä helmikuuta 1949.

Fredrik af Forselles

Matti Kuusisto

Pauli Jäntti.

KYMIN OSAKEYHTIÖN TYÖLÄISTEN TYÖKYVYTTÖMYYS- JA PERHE-ELÄKEKASSAN KERTOMUS II:lta TOIMINTA-VUODELTA 1948.

Kassan varsinainen toiminta on jatkunut entiseen tapaan. Kassankokouksessa maaliskuun 17 päivänä 1948 valittiin kassan hallitukseen seuraavat henkilöt: kirvesmies Viljo Hälikkä, rullamies Paavo Kääriäinen, lasaaja Aarno Lehtinen, kirvesmies Antti Mäkelä, fosfaatinvalmistaja Johannes Palmu, viilaaja Vilho Tarvainen, maalari Armas Töyriluoma ja kirvesmies Eino Vaija. Näistä nimettiin hallituksen varapuheenjohtaja

jaksi maalari Armas Töyri Luoma. Kymin Oy. nimesi sääntöjen 25 §:n mukaisesti hallituksen puheenjohtajaksi kunnallisneuvos Eino Walleniuksen ja jäseneksi sosiaalipäällikkö Ake Launikarin.

Kertomusvuoden aikana on hallitus kokoontunut 12 kertaa, käsitellen yhteensä 152 asiaa, joista 54 eläke-, 39 laina- ja 59 muita asioita. Niistä on pöytäkirjaan merkitty kaikkiaan 101 pykälää.

Kassankokouksia on ollut 1, nimittäin vuosikokous maaliskuulla, jossa mm. hallituksen jäsenten vaalin lisäksi hyväksyttiin hallituksen ehdotus v. 1947 ylijäämän siirtämiseksi kassan varmuusrahastoon.

Tilintarkastajiksi kassankokous valitsi varsinaisiksi kirvesmies Kalle Rautjärven ja kamreeri Matti Kuusiston sekä varalle myymälänhoitaja Pauli Jäntin ja sähköasentaja Juho Lanton. Kymn Oy. nimesi puolestaan varsinaiseksi tilintarkastajaksi tarkastaja Fredrik af Forselleksen, varalle osastopäällikkö Ragnar Widen. Kassassa on vuoden aikana toimitettu numero- ja tilitarkkailuja.

Eläkekassan hoitajana on toiminut edelleenkin Jussi Verona, kassanhoitajana neiti Tyyne Salmi sekä toimistoapulaisina rouva Saimi Metsälä ja neiti Hilka Tamminen.

	Miehiä	Naisia	Yht.
Kassan jäsenmäärä 1. 1. 48 ..	996	369	1.365
Vuoden aikana hyväksytty ..	13	6	19
	1.009	375	1.384
Vuoden aikana eronnut	131	38	169
Kassan jäsenmäärä 31. 12. 48	878	337	1.215

Jäsenmäärä jakaantui perhe-eläke- ja lapsivakuutuksen osalle seuraavasti:

	Perhe-eläke	Lapsieläke
Jäsenmäärä 1. 1. 48	560	47
Vuoden aikana hyväksytty ...	4	—
	564	47
Vuoden aikana eronnut	96	6
Jäsenmäärä 31. 12. 48	468	41

Jäsenmäärä on, kuten ylläolevasta käy selville, pienentynyt 150 hengellä, mikä suurimmaksi osaksi on johtunut siitä, että jäsen 20 vuotta työnantajaa palveltuaan on poistettu kassan jäsenyydestä, eläkevastuun siirtyessä tällöin työnantajalle. Todettakoon, että mielenkiinto kassaa kohtaan on uusien työntekijöitten keskuudessa varsin vähäinen, johtuen todennäköisesti kassan myöntämistä eduista, jotka nykyiseen rahanarvoon verrattuna ovat varsin pienet.

Eläkevastuu kassassa jakaantui seuraavasti:

	Työkyv.-eläke	Perhe-eläke			
	Mieh.	Nais.	Lesk.	Laps.	Yht.
1. 1. 1948	52	73	144	57	326
Vuoden aik. uusia hyv.	6	4	4	12	26
	58	77	148	69	352
Vuoden aikana lakkaut.	9	6	12	—	27
Eläkel. lukum. 31. 12. 48	49	71	136	69	325

Eläkemäärissä ei vuoden aikana ole tapahtunut muu-

toksia, johtuen siitä, ettei kassan hallituksella yrityksistä huolimatta ole ollut mahdollisuuksia eläkkeiden korottamiseen vakuutusmaksurahaston pienuuden tähden. Kassan hallituksella on nyt valmiina sääntöjen muutosehdotus, joka lähiaikoina esitetään kassankokoukselle ja jossa eläkkeet, sikäli kuin kassankokous muutosehdotuksen hyväksyy, tulisivat kohoamaan kassan aktiivijäsenten kohdalta, mutta korotus ei koskisi jo myönnettyjä eläkkeitä.

Kiinnelainaa myönnettiin kertomusvuoden aikana 25 henkilölle ja ulosannettiin lainaa mk 3.268.000:—, ollen velkakirjojen lukumäärä vuoden lopussa 38 kpl., määrältään mk 4.423.000:—, sekä laina Kuusankosken kunnalle 5 milj. markkaa.

Kassan tulot ja menot sekä tiliasema kertomusvuoden päättyessä käyvät ilmi seuraavasta:

Tulostase vuodelta 1948.

Tulot:

Kymn Oy:n kantamat T-os. jäsenmaksut	542.750:—
Kymn Oy:n kantamat P-os. jäsenmaksut	711.299:—
Kymn Oy:n kannatusmaksu	1.391.766:—
Ulkopuolisten jäsenten T-os. jäsenmaksut	56.877:—
Ulkopuolisten jäsenten P-os. jäsenmaksut	3.840:—
Lainojen korot	546.442:50
Talletusten korko	1.317.487:50
	mk 4.570.462:—

Menot:

Työkyvyttömyyseläkkeet	1.685.988:—
Perhe-eläkkeet	1.209.721:—
Konttori-, hallinto- ym. kustannukset	82.956:—
Palkat	552.020:—
Poisto kaluston arvosta	4.918:—
Vakuutusmaksurahaston lisäys	500.000:—
Korvausrahasto	5.000:—
V. 1948 ylijäämä	529.859:—
	mk 4.570.462:—

Omaisuuksase joulukuun 31 p:nä 1948.

Varat:

Käteistä rahaa	4.710:30
Talletus Kymn Oy:llä	19.470.483:—
Lainassa:	
henkilökoht. takauks. ..	359.600:—
kiinnelainat	4.423.000:—
Kuusankosken kunta ..	5.000.000:—
Kalusto	1:—
Setelien poikkileikkauslainaa valtiolle....	5.250:—
	mk 29.263.044:30

Velat:

Vakuutusmaksurahasto	27.935.958:60
Varmuusrahasto	792.226:70
Korvausrahasto	5.000:—
V. 1948 ylijäämä	529.859:—
	mk 29.263.044:30

Avustuskassalain toimeenpanosta annetun asetuksen 4

Kymin Oy:n Kuusankosken Tehtaitten Työläisten Sairaus- ja Hautausavustuskassa.

Sairaustapaukset ja avustukset, paitsi työtapaturmasta johtuneet.

Sairautapaukset ja avustukset, paitsi työtapaturmasta johtuneet.								
Vuosi	Sairautapaukset	Sairauspäivien luku	Sairauspäiviä jäsentää kohiti	Sairausraha mk	Keskim. sairauspäivää kohti mk	Lääkäripalkkiot mk	Lääkkeet ja sidostarpeet	Yhteensä mk
1947	2,410	33,645	9,1	5,905.591; 65	175: 52	1.235,612: —	447,876: 85	7.589,080: 50
1948	2,315	32,374	8,4	9,684.419: —	299: 14	2.101,397: —	762,720: 30	12.547,846: 30

Työtapaturmat

Hautausavustukset

Työttäpaturmat					Hautausavustukset						
Vuosi	Sairaustapaukset	Sairauspäivien luku	Sairausraha mk	Tapaturmanavakuutusyhtiöltä saatu takaisin mk	Jäsenet		mk	Eläköitä nauttivat		mk	Yhteensä mk
					miehiä	naisia		miehiä	naisia		
1947	396	4,935	883,999; 50	594.817; —	28	4	263,763; —	35	15	260,000; —	523,763; —
1948	380	4,336	1.427.416; 50	836.533; —	26	1	371,466; —	32	14	354,000; —	725,466; —

Vuosi	Jäsenmäärä	Jäsenmaksutulot mk	Kymin Oy:n kannatusm. mk	Korkotulot	Maksetut avustukset mk	Konttori- y.m. kustannukset mk	Palkat mk	Lisäys	Vähennys
1947	3,700	4,749,864: 30	2,370,032: 95	224,468: 75	8,447,026: —	77,739: —	346,900: —	—	1,684,729: —
1948	3,852	11,383,168: —	5,682,630 55	349,253: 95	13,864,885: 80	132,934: 50	553,630: —	2 263,602: 20	—

Kymin Osakeyhtiön Työläisten Työkyvyttömyys- ja Perhe-eläkekassa.

Jäsenmäärä

Eläkeläisten lukumäärä

Vuosi	J ä s e n m ä ä r ä					E l ä k e l ä i s t e n l u k u m ä ä r ä					
						T y ö k y v y t t ö m y y s e l ä k e			P e r h e - e l ä k e		Eläkeläisiä yhteensä
	Miehiä	Naisia	Yhteensä	P-osasto	Lapsia	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Leskiä	Lapsia	
1947	996	369	1,365	560	47	52	73	125	144	57	326
1948	878	337	1,215	468	41	49	71	120	136	69	325

Jäsenmaksut

Maksetut eläkkeet

Vuosi	Jäsenmaksutulot			Korkotulot	Maksetut eläkkeet			Kulungit	Palkat	Lisäys	Vähenn.
	T-osasto	P-osasto	Kymn Oy:n kannatusmaksu		T-osasto	P-osasto	Yhteensä				
1947	656.845: 70	851.596: 50	1.658.186: —	1.255.340: 50	1.628.172: —	1.110.022: 50	2.738.194: 50	44.384: 50	345.900: —	792.226: 70	—
1948	599.627: —	715.139: —	1.391.766: —	1.863.930: —	1.685.988: —	1.209.721: —	2.895.709: —	82.956: —	552.020: —	529.859: —	—

§:n määräyksen mukaisesti vakuutusmaksurahaston katteena olevat varat ovat sijoitetut lainoihin ja talletuksena Kymin Oy:llä.

Vuoden ylijäämän mk 529.859: — kassan hallitus ehdottaa siirrettäväksi varmuusrahastoon.

Kuusankoskella, helmikuun 7 päivänä 1949.

Eino Wallenius.

Antti Mäkelä. *Armas Töyrikuoma.*

Aarno Lehtinen. *Ake Launikari.*

Eino Väija. *Viljo Hälikkä.*

Paavo Kääriäinen. *V. Tarvainen.*

Johannes Palmu.

Tilintarkastuskertomus Kymin Osakeyhtiön Työläisten Työkyvyttömyys- ja Perhe-eläkekassan tileistä ja hallinnosta vuodelta 1948.

Kymin Osakeyhtiön Työläisten Työkyvyttömyys- ja Perhe-eläkekassan 17 päivänä maaliskuuta 1948 pitämässään kokouksessa valittua allekirjoittaneet tarkastamaan mainitun kassan tilejä ja hallintoa vuodelta 1948 olemme tämän tehtävän tänään suorittaneet.

Tarkastettaviksemme jätettiin kaikki kassan tilikirjat apukirjoineen ja liitteineen sekä annettujen lainojen velkakirjat ym. asiakirjat.

Tarkastuksemme tuloksena annamme niistä seuraavan lausunnon:

1) Kassan kirjanpito oli järjestetty kirjanpitolain sekä asetuksen ja kassan sääntöjen määräämällä tavalla.

2) Tilinavaus oli oikein laadittu ja perustui edellisen vuoden tilinpäätökseen.

3) Kaikki tulo- ja menoerät perustuivat hyväksytyihin tosittaisiin ja olivat ne oikein kirjatut.

4) Käteiskassa 26.182 markkaa 30 penniä vastasi tarkastuspäivän kassatilin eroitusta.

5) Tilinpäätökseen merkitty talletuksen määrä Kymin Osakeyhtiöllä oli yhtäpitävä yhtiön antaman tiliotteen kanssa.

6) Annettujen lainojen velkakirjat olivat kunnossa ja vastasivat niillä annetut lainat määriltään tilinpäätökseen merkittyä määrää.

7) Tilinpäätös perustuu kirjanpitoon ja on tulos- ja omaisuustaseineen oikein laadittu.

8) Kassan rahastot ovat lakiin perustuvien laskelmien mukaisesti hoidetut ja vastaavat näin ollen kassan vastuun määrää.

9) Hallituksen vuosikertomuksessaan antamat tiedot ovat yhtäpitäviä kirjanpidon kanssa.

10) Puollamme hallituksen ehdotusta tilivuoden ylijäämän siirtämisestä varmuusrahastoon.

Koska edellä mainitsemamme lisäksi olemme todenneet, että kassan hallintoa ja hoitoa on hoidettu asiasta annettujen lakien ja asetusten sekä kassan sääntöjen mukaisesti, ehdotamme, että kassan tilit ja tilinpäätös sekä hallituksen toiminta kysymyksessä olevalta tilikaudelta hyväksyttäisiin sekä että hallitukselle ja muille tili- ja vastuuvollisille myönnettäisiin tili- ja vastuuvapaus.

Kuusankoskella, 14 päivänä helmikuuta 1949.

Fredrik af Forselles. *Matti Kuusisto.*

Pauli Juntti.

Hieman tilastoa ja vertailua.

Maamme avustuskassatoiminnasta vuonna 1947 julkaisimme seuraavassa muutamia tilastotietoja (vuodelta 1948 ei tilastoa ole vielä kaikilta kohdilta tehty).

Ennen vuoden 1947 loppua tuli kaikkien ennen vuotta 1943 toiminnassa olleiden kassojen muuttaa sääntönsä sanottuna vuonna voimaan tulleen avustuskassalain mukaisiksi. Vuosi 1948 oli näin ollen ensimmäinen vuosi, jolloin kaikilla kassoilla oli avustuskassalain mukaiset säännöt.

Vuoden 1948 päättyessä oli sosiaaliministeriön luetteiloissa kaikkiaan 371 avustuskassaa, joista toiminnassa oli kuitenkin vain 385 kassaa. Nämä jakautuivat eri tyyppisiin niiden myöntämän avustuksen laadun mukaan seuraavasti:

Kassatyyppi	Lukumäärä
Sairaus- ja hautausavustuskassoja	219
Sairausavustuskassoja	16
Hautausavustuskassoja	47
Hautaus- ja eroavustuskassoja	10
Eläkekassoja	63
Yhteensä	335

Suurin osa sairaus- ja hautausavustusta myöntävistä kassoista toimii eri teollisuuslaitosten työväestön piirissä.

Vuodelta 1947 voidaan mainita seuraavia yksityiskoh-
taisia numerotietoja (vertailun vuoksi julkaisemme ensin tiedot koko maan kassoista vuodelta 1947 ja sen jälkeen omasta sairaus- ja hautausavustuskassastamme vuosilta 1947 ja 1948):

	Koko maa 1947	Oma kassamme 1947	1948
Sairausraha	57,3 %	77,8 %	77,2 %
Lääkärinpalkkiot	19,6 „	16,3 „	16,7 „
Lääkkeet ja sidostarp.	9,7 „	5,9 „	6,1 „

Tiedot ovat prosentteina korvausmenojen kokonaismäärästä.

Sairausrahan keski- suuruus sairauspäivää kohti	144: —	175: 52	299: 14
Korvattujen sairaus- päivien luku yhtä tautitapausta kohti keskim.	8,4	13,96	13,98
Korvattujen sairauspäi- vien luku jäs. kohti	5,4	9,1	8,4
Korvattujen sairauspäi- vien luku, miehet	4,6	8,4	7,7
Korvattujen sairauspäi- vien luku, naiset	6,7	12,0	9,6
Hautausav. keskimää- räinen suuruus	6.400: —	8.200: —	13.700: —
Kuolemantap. keski- määrin 1.000 jäsentä kohti	9,6	8,6	7,0

Miehiä työnsä ääressä.

Sulo Lennart Vitikainen, joka on "kirjoissa" Kuusankosken Korjauspajalla, mutta jonka varsinainen työmaa on ollut lähellä sijaitseva klooritehdas, on ammatiltaan putkiseppä. Kun tavallisesti puhutaan putkista, niin tarkoitetaan yleensä metallisellaisia, mutta Vitikainenpa on erikoistunut käsittelemään muistakin aineista valmistettuja putkia ja laitteita. Hän kuuluu "rautakourien" kunniaakkaan ammattikunnan kaikkein taitavimpiin edustajiin ja sellaisena hänet nyt tässä sarjassamme esittelemmekin.

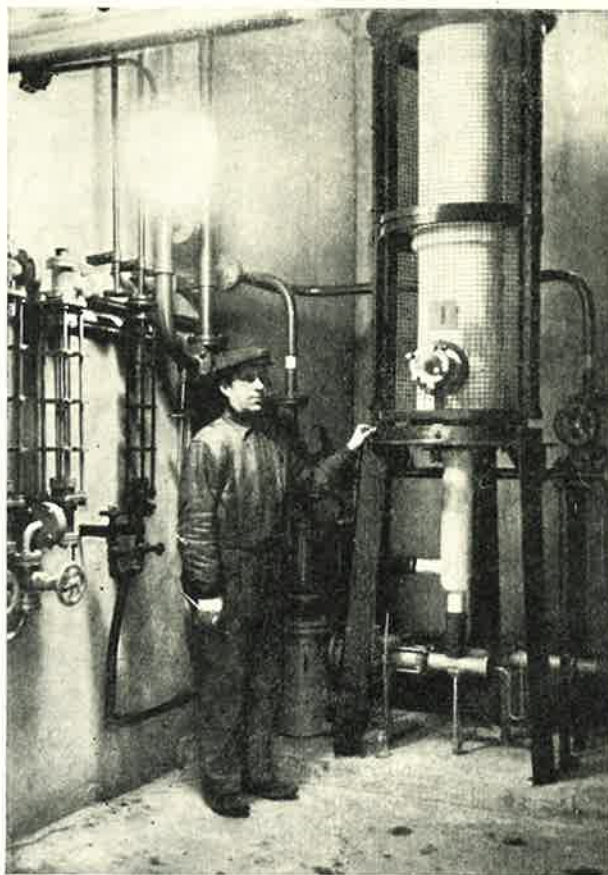
Lähtiessämme tavoittamaan Vitikaista suuntasimme askelemme korjauspajalle eli metalliverstaalle, joka käsityksemme mukaan on putkiseppien työpaikka. Sieltä meidät ohjattiin kuitenkin klooritehtaalle ja tarkemmin sanoen suolahappouuneille. Luulimme jo tullemme "väärään kyökiin", mutta eikös mitä. Siellä Vitikainen puuhaili konstikkaan näköisen putkiston parissa, ja viereisestä suolahappouunista kuului voimakasta puhall-

Sairaus- ja Hautausavustuskassan jäsenille.

Avustuskassan hallitus on päättänyt ottaa jäsentensä keskuudessa käytäntöön "lääkäriissäkäyntikortin". Kortin tarkoituksena on ensiksikin turvata jäsenille ne kassan suomat edut, mitkä säännöissä on mainittu. On nimittäin sattunut tapauksia, ettei asianomainen henkilö ole lääkärille maininnut, että hän on kassan jäsen ja näin ollen hän on jäänyt vaille niitä etuisuuksia, joita kassa jäsenilleen myöntää. Toiseksi on kortin tarkoituksena helpottaa kassan nimeämien lääkäreiden työtä ja samalla tehostaa sairaustarkkailua, koska edelleenkin on havaittu, että useat henkilöt käyvät samana tai peräkkäisinä päivinä saman sairauden takia useamman lääkärin luona. Kassan hallituksen tarkoituksena ei ole mitenkään vaikeuttaa, saatikka sitten estää jäsentensä lääkärissäkäyntiä, mitä todistaa jo hallituksen määräys, että jäsenen on kolmen päivän kuluessa sairastumisestaan lukien turvaututtava lääkärin apuun saadakseen sääntöjenmukaisen sairausavustuksen vähentämättömänä. Mutta toisaalta on myöskin selviö, ettei lääkärin antama hoitomääräys edellytä heti samana päivänä tiedustamaan toiselta lääkäriltä, mitä tämä mahdollisesti asiasta sanoo. Kun kassan nimeämien lääkäreiden joukossa on useita erikoislääkäreitä, niin hallitus kehoittaa, että jäsenet lääkärinapua tarvitessaan mikäli mahdollista harkitsisivat, kenen puoleen heidän tulisi kääntyä, koska tämä jo varmasti auttaisi asiaa sangen paljon.

Lääkäriissäkäyntikortti jaetaan jokaiselle kassan jäsenelle ja tarkoituksena on, että myöskin jokainen suhtautuu toimenpiteeseen asiallisesti. Kassa saa tällöin sen tuen, mitä se toiminnassaan välttämättömästi tarvitsee, sillä loppujen lopuksi kaikki koituu vain kassan jäsenen omaksi hyödyksi.

Kassan hallitus.

Sulo Vitikainen.

lusta, suunnilleen samalla tapaan kuin paremmanpuoleisesta spriikeittimestä. Esitettyämme asiamme pääsimme Vitikaisen kanssa pian puheen alkuun, ja kun valokuva oli otettu, siirryimme muuanne tarinointia jatkamaan.

Ensimmäiset tavanomaiset kysymyksemme olivat miltei samanlaiset kuin poliisikuulustelussa. Mitkä ristimanimet (sukunimen tiesimme jo ennakoon), missä ja milloin syntynyt jne. Rokottamista emme sentään udelleet, mutta perhesuhteisiin kyllä kajosimme.

— Suloksihan minua kutsutaan, aloitti Vitikainen vastailemisensa, mutta antoivathan vanhempani minulle toisenkin etunimen, joka on Lennart. Olen syntyperäinen kuusankoskelainen, sillä näin päivänvalon ensimmäisen kerran täällä Tähtikadun varrella, missä Mäntyharjusta tänne muuttaneet vanhempani silloin asuivat. Syntymäpäiväni on lokakuun 10:s v. 1901. (Vitikainen on siis osunut syntymään samana päivänä kuin Aleksis Kivi, vaikka 67 vuotta myöhemmin.) Kävin Kuusankosken tehtaan kansakoulun ja vuoden ammattikoulua. Opettajani kansakoulussa oli Wäinö Walkama, joka perusti kouluun torvisoittokunnankin. Minäkin innostuin asiaan, liityin soittokuntaan ja niinpä on sitten tullut harrastetuksi torvisoittoa aina näihin päiviin saakka. Siinä mielessä, että torvisoitossa alkuopetuksen saaneet kansakoulupojat pysyisivät kotipaikkakunnallaan ja kehittä-

täisivät taitoaan täkäläisissä soittokunnissa, hommasi johtaja Walkama kaikki soittajapojat, luvultaan 11, yhtiön työhön, sen jälkeen, kun nämä olivat saaneet päästötodistuksen kansakoulusta. Minun ensimmäinen työmaani oli ns. Aron pellolla, jonne silloin rakennettiin asuintaloja yhtiön työläisille. Toimin siellä muurarin "hanslankarina". Työn ohella kävin ammattikoulua, mutta koulussa oltiin vain iltapäivällä pari kolme kertaa viikossa. Nykyistä ammattikoulutaloa ei vielä silloin ollut olemassa, vaan sen perustuksia ryhdyttiin juuri niihin aikoihin kaivamaan ja eräät koulutovereistani pääsivät tälle työmaalle porapojiksi. Kun mieleni jo silloin teki päästä metallialalle, niin pyrin ja pääsinkin keväällä 1918 Kuusankosken Selluloosatehtaan korjauspajalle. Työskentelin siellä kolme vuotta. Oltuani välillä kaksi vuotta Kuusankosken Sahalla erilaisissa hommissa ja suoritettuaani asevelvollisuuteni siirryin v. 1925 Kuusankosken Korjauspajalle, missä siitä lähtien olen ollut. Työpaikkani on kuitenkin ollut pääasiallisesti klooritehdas, jossa olen toiminut putkiseppänä tehtaan perustamisesta lähtien.

Siinäpä onkin mainittuna muutamia merkittävämpiä etappeja Vitikaisen elämäntaipaleelta.

Kuten jo alussa tuli sanotuksi, on Vitikainen erikoislaatuinen putkiseppä. Ne putket nimittäin, joitten parissa Vitikainen tavatessamme puuhaili, eivät olekaan mitään tavallisia metalliputkia, kuten ensinäkemältä luulisi, vaan on ne tehty kokonaan muusta aineesta — kvartsista. Siitä on valmistettu kaikki muutkin kuvassa näkyvät laitteet. Kun huomasimme, ettei Vitikainen kaikessa vaatimattomuudessaan halunnut korostaa omaa osuuttaan ja tärkeyttään niiden rakentamisessa, niin jätimmekin enemmän utelemisen tältä kohdalta sikseen ja tiedustelimme asiaa "jäävittömältä" taholta, tehtaan johdon edustajalta. Kuulemamme perusteella voimme lukijalle kertoa, että kuvassa näkyvä sylinterin muotoinen laite on suolahappouuni. Sellaisia on vierekkäin kaksi. Sekä suolahappouunit että vasemmalla sijaitseva putkisto on valmistettu Englannissa kvartsista. Mikään metalli ei nimittäin kestä suolahapon syövyttävää vaikutusta, mutta kvartsille ei tämä aine mitään mahda. Sitäpaitsi uunissa vallitsevan noin 500 asteen kuumuuden takia kvartsi on muutenkin sopivinta, sen laajenemiskerto on kun on pienin. Suolahappoa muodostuu mainituissa uuneissa veteen liuenneesta kloorivetykaasusta. Juuri Vitikainen on erikoistunut näihin kvartsilaitteisiin, hän on asentanut uunit ja putket ja tehnyt työnsä niin taitavasti, ettei pienintäkään rikkoutumaa ole sattunut. Kvartsi on nimittäin arkaa kolahtelemisille ja saattaa helposti mennä rikki, mutta, kuten sanottu, Vitikainen on käsitellyt laitteita niin varovaisesti, että ne ovat pysyneet kaikilta kohdiltaan eheinä. Ja jokainen liitos on pitänyt, vuotoa, pienintäkään, ei ole ilmennyt missään. Vitikaisen ammattitaito on korkeinta luokkaa. Hänelle, ja vain hänelle, voidaan tällaiset tehtävät huoletta uskoa ja häneen voidaan ehdottomasti luottaa. Luonteltaan hän on lisäksi sellainen, että tulee kaikkien kanssa hyvin toimeen.

Siinäpä olikin todistusta kerrakseen! Mutta hyvä mies ansaitsee joskus saada myös julkisenkin tunnustuksen osakseen.

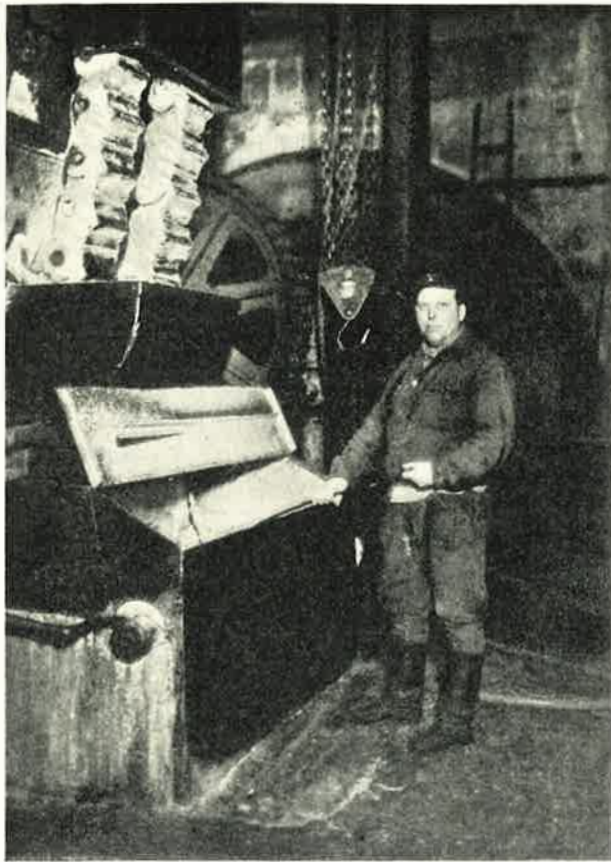
Kun klooritehdasta pidetään sellaisena paikkana, jossa työskenteleville ns. ammattitaudit saattavat olla mahdollisia, niin tiedustelimme Vitikaiselta, miten hänen terveytensä laita on ollut. Tähän vastasi Vitikainen, että ainakin hän on onnistunut ammattitaudeilta välttymään. Tosin ei ilma klooritehtaalla aina ole hengitettäväksi kelpaavaa, mutta silloin täytyy tarpeen tullen turvautua kasunaamarin apuun. Jos noudattaa varovaisuutta ja huolellisuutta eikä ole erikoista taipumusta ammattitaupeihin, niin ei niistä ole pelkoa. Kerran vuodessa on Vitikainen käynyt lääkärintarkastuksessa ja aina saanut "puhtaat paperit".

Vitikainen asuu perheineen, johon kuuluu vaimo ja yksi tytär, omassa talossaan Maunukselassa. Kun tiedustelimme hänen harrastuksiaan ulkopuolella varsinaisen päivätyön, saimme vastaukseksi, ettei niihin ole saattavasti liiennyt aikaa, koska työ on sellaista, että täytyy olla aina valmis lähtemään, vaikkapa keskellä yötäkin. Torvisoittoa hän on kuitenkin mahdollisuuksien mukaan jatkuvasti harrastanut, kuuluen aikaisemmin Kuusankosken Työväenyhdistyksen torvisoittokuntaan ja nykyisin Kymintehtaan Työväen Musiikkiiyhdistyksen soittokuntaan. Erikoisena toivomuksena hän halusi lausua, että kun paikkakunnalla löytyy runsaasti ja hyväkin soittaja-ainesta, se ei pitäisi kynttiläänsä vakan alla, vaan liittyisi johonkin soittokuntaan. Tämä koskee myös ammattikoulun soittajapoikia, joista useimmilla ei, kumma kyllä, tunnu olevan halua jatkaa soittoharrastustaan koulusta päästyään. Paitsi soittokuntaan kuului Vitikainen aikaisemmin palokuntaan noin 15 vuoden ajan, mutta tulen torjuntakin on työesteiden takia täytynyt jättää.

Klooritehtaalta painuimme "hovivalokuvaajamme" Pitkäs-Jussin kanssa Kymintehtaan Puuhiomoon, jossa etsimme käsimme toisen esiteltävistämme, hioja Vilho Pöljön. Saimmekin kohta näköpiiriimme tavallista tanakkatekoisemman miehen, jonka rinnalla me Jussin kanssa olimme kuin pikku poikia. Nimestään huolimatta täytyi valokuvaajamme taivuttaa päänsä kovasti takakenoon nähdäkseen Pöljöstä muutakin kuin alaruumiin (keho-nimitys on kuulemma nyt julistettu pannaan.) Olimme sen verran kohtelias, ettemme ryhtyneet utelemaan Pöljön painoa, mutta myöhemmin hän sen kysymättämmekin ilmoitti ja kaksi kiloa päälle sadan se kuului olevan. Brutto nimittäin, mutta kun taara ei kovin paljon painanut, niin netoksi jäi lähes 100.

Pöljö on syntynyt Luumäellä nimikkokylässään eli siis Pöljön kylässä, jossa ei paljon muita asukaan kuin Pöljö-nimisiä. Syntymäpäivä on 10. 3. 1904. Sattuipa niin, että haastattelimme häntä juuri syntymäpäivänään.

Pöljön isä oli pikkutalollinen. Lapsia oli perheessä paljon, 4 poikaa ja 2 tytärtä. Tilan pienuuden takia ei siinä ollut toimeentulomahdollisuuksia niin suurelle joukolle, joten Vilhonkin täytyi lähteä maailmalle itse elatustaan hankkimaan. Vuonna 1925 hän meni Kymin saksimieheksi Korkeakosken kartonkitehtaalle. Siellä oli jo ennestään yksi hänen velimiehistään työssä. Syksyllä seuraavana vuonna hän siirtyi viilarin oppiin Karhulan Konepajaan, mutta palkan pienuuden takia

Vilho Pöljö.

muutti jo parin kuukauden kuluttua Myllykoskelle, missä puuhiomon rakenustyöt olivat parhaillaan käynnissä. Oltuaan siellä porarina kesäkuuhun 1927 hän tuli Voikaalle ulkotyöastaston töihin propsilaanille ja siirtyi syksyllä 1928 hiojaksi Kymintehtaan Puuhiomolle, missä on siitä lähtien työskennellyt yhtäjaksoisesti alun kolmattakymmentä vuotta.

Hiomossa käy kova kolina. Luulisi sen ajanmittaan vaikuttavan kuuloelimiin, mutta Pöljö vakuutti, että vaikka hän työpaikallaan kuuleekin huomommin, niin sen ulkopuolella on kuulo täysin normaali. Terveys on muutenkin ollut erinomainen, vain viime vuosina tapahtunut lihominen on häntä huolestuttanut, jopa siinä määrin, että on käynyt lääkäriltä kysymässä, johtuuko painon jatkuva lisääntyminen mahdollisesti jostakin sairaudesta. Vastaus on ollut lyhyt ja yksinkertainen: syömisestä se johtuu. Kun läski on vapautunut säännöstelystä ja sen hinta romahdusmaisesti pudonnut, ja kun Pöljöllä on erinomainen ruokahalu ja liha on erikoista herkkua hänelle, niin ihmeiks se, että kiloja lisääntyy. Lihominen on ollut täysin luonnollista eikä painoa ole syytä ryhtyä laihdutuspillereillä pudottamaan, oli lääkärin neuvo kuulunut. Syömistä vaan on säännösteltävä, mutta se tuntuu kovin vaikealta, kun ruoka maistuu niin kovin hyvältä. No, huolensa ne ovat kullakin.

Pöljö on käynyt vain kiertokoulun. Kansakouluun oli kotikylästä matkaa 8 km., joten vain isompien talojen lapset käytettiin kansakoulussa. Pöljön kylään rakennettiin koulu vasta v. 1922. Mutta näkyy sitä tämän

KYMENLAAKSON VIESTIN

voitti tänä vuonna Tampella.

Kymenlaakson Viesti suoritettiin tänä talvena varsin erikoisissa olosuhteissa. Talvi oli aivan loppuillaan, joten useilla osuuksilla jouduttiin juoksemaan sukat kädessä. Lisäksi viimeisen osuuden jäätaipaleella olisivat vesisuksukset olleet tarpeen. Kilpailun voitti lopullisesti Tampella I, joka edellisissäkin viestinhiihdoissa oli sijoittunut aivan kärkeen. Kymintehdas I oli varma kakkonen ja Kymintehdas II kakkosjoukkueista paras sijoittuen yhdenneksitoista. Voikka epäonnistui tällä kertaa, mutta sen joukkueesta olikin useita "nimiä" poissa. Kymintehtaan ykkösessä hiihtivät Mauno, Muuronen, Hänninen, Niemi, Ritari ja Levänen ja kakkosessa Saarinen, Kinnunen, Muuronen, Nikulainen, Jyräs ja Kettula. Voikaan joukkueeseen kuuluivat Ellonen, Tirkkonen, Grönlund, Ilvonen, Vähänen ja Kääpä.

Lopulliset tulokset: 1) Inkeroinen I 6.21.54, 2) Kymintehdas I 6.22.49, 3) Enso-Gutzeit 6.24.22, 7) Kymin Oy. Halla 6.40.42, 11) Kymintehdas II 6.45.51, 21) Kymin Oy. Haukkasuo 7.23.29. 22) Voikka 7.30.50.

Tarkempi selostus kilpailuista julaistaan lehtemme seuraavassa numerossa.

Kauppaneuvoksen arvonimen

on tasavallan presidentti suonut Kymin Osakeyhtiön myyntipäällikölle Nic. Hermannille.

Kunniamerkit.

Tasavallan presidentti on suonut Voikaan tehtaiden isännöitsijälle ja teknilliselle johtajalle, dipl.ins. V. A. Durchmanille Suomen Valkoisen Ruusun I luokan ritarimerkin, ylimestari Hugo Hesselille Suomen Valkoisen Ruusun ansioristin ja hissinkuljettaja Villehard Jokelinille Suomen Valkoisen Ruusun I luokan mitalin.

elämän läpi pääsevän kansakoulua käymätönkin, kun vaan ammatissaan pärjää niinkin hyvin kuin Pöljö.

Naimisissa on haastateltavamme ehtinyt olla jo kahdesti. Perhettä on vaimon lisäksi yksi poika. Asunto sijaitsee Aron pellon kasarmissa, mutta aikomuksena on rakentaa talo Kolarinmäelle omalle tontille, jolla nykyisin on vain mökkipahainen.

Yhteisiin rientoihin ei Pöljö ole osallistunut muuta kuin kuulumalla paperityöntekijän ammattiosastoon. Kallastus on hänen mieliharrastuksiaan ja niinpä hän on omatekoisilla katiskoillaan saanut Kuusankylästä keran jopa 35 madetta. Tämä tapahtui tietenkin talvella, sillä Pöljölläkin on sellainen käsitys, että kesällä ei matikkaa syö susikaan. Ja niinhän se taitaa asianlaita olakin, ainakin matalissa vesissä.

Sähkömiesten luentopäivien osanottajia.

„EI OPPI OJAHAN KAADA“.

Onnistuneita luentopäiviä sähkömiehillä ja työnjohtajilla.

Kehitys kaikilla aloilla kulkee nykyisin ripein askelin eteenpäin. Niinpä on esim. jokaisen ammattimiehenkin, olkoonpa hän omasta mielestään kuinka etevä ja pätevä tahansa, otettava huomioon uudet virtaukset ja tuulahuukset pysyäkseen ajan tasalla. Kun ei ole mahdollisuutta enää ainakaan pitemmäksi ajaksi koulunpenkille istuutua, niin pyritään vaikkapa vain muutaman päivän kestävien luentokurssien avulla saamaan selkoa siitä, mitä uutta ammattialalla on ilmaantunut. Tällaista kiitettävää harrastusta ovat viimeksi osoittaneet yhtiömme palveluksessa olevat sähkömiehet ja työnjohtajat järjestämällä oma-aloitteisesti kumpikin erikseen luentopäivät viime maaliskuun aikana.

Sähkömiesten luentopäivät

pidettiin maaliskuun 7—10 p:nä Kuusankosken Seuratalossa. Aloite oli lähtöisin sähköosaston luottamusmiesten taholta ja Ammattinedistämislaitos, jonka puoleen asiassa käännettiin, suhtautui siihen varsin myönteisesti. Sieltä saapui yliopettaja Sakari Lahti, joka mainittujen päivien iltoina piti kaksi luentoa kerrallaan, kunakin iltana klo 18—20. Luentojen aiheina olivat maadoitus, oikosulkumootorit, sisäjohtoasennukset ja linjaraken-

teet. Luennoilla seurattiin Sähkötarkastuslaitoksen käsikirjoja. Jokaisen luennon jälkeen seurasi keskustelua, jossa luennoitsijalle oli tilaisuus tehdä kyselyjä ja tiedusteluja. Kuulijoita oli keskimäärin 60 iltaa kohti kaikilta tehdasalueilta ja tyytyväisyys yleinen, mikä ilmeni myös luottamusmiehes M. Valokarin lopuksi pitämästä puheesta, jossa hän kiitti luennoitsijaa ja yhtiötä ja lausui toivomuksen, että samanlaisia tilaisuuksia voitaisiin joskus tulevaisuudessakin järjestää.

Työnjohtajien luentopäivät

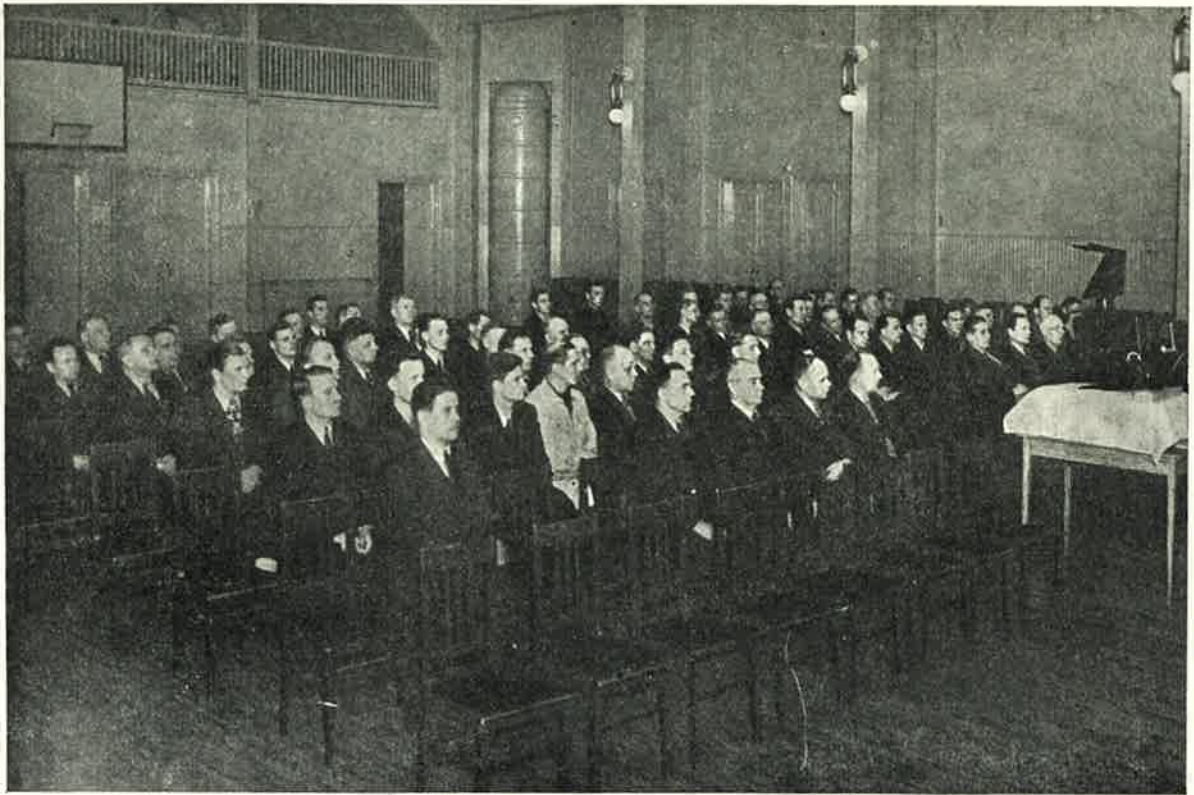
olivat maaliskuun 11, 15, 17, 29 ja 31 p:nä niinikään Kuusankosken Seuratalossa. Vieraina luennoitsijoina esiintyivät yliopettaja Lahti ja rakennusmestari Niminen. Seuraavat luennot pidettiin:

Yliopettaja S. Lahti: Teollisuuslaitosten sähköenergian siirto. Sähkökojeet ja -laitteet teollisuuslaitoksissa.

Dipl.ins. B. Zimmermann: Höyry ja höyrytekniikka.

Sosiaalipäällikkö A. Launikari: Teollisuuden sosiaalinen toiminta. Teollisuuden ja kuntien välinen yhteistoiminta sosiaalisella alalla.

Dipl.ins. O. Hixén: Kemiallisen teollisuuden kehitys.

Työnjohtajia luentoa kuulemassa.

Dipl.ins. B. Sucksdorff: Paperiteknologia, Paperiteollisuuden kehitys.

Dipl.ins. E. Laasonen: Selluloosateollisuuden kehitys. Tohtori M. Eirto: Ammattitaudit.

Dipl.ins. M. Westerholm: Kymenlaakson aluesuunnitelma.

Rakennusmestari E. Niininen: Omakotirakennustointa ja yleinen rakennustarkastus.

Dipl.ins. P. Pitkänen: Piirteitä konerakennustekniikan kehityksestä.

Päivien avajaissanat lausui mestari J. Volotinen ja lopettajaissanat rakennusmestari A. Virtanen.

Luentopäivät olivat paikallisten työnjohtajien järjestämät ja osanottajia oli joka ilta noin 70. Päivät olivat kaikissa suhteissa antoisat ja tullaan niitä vastaisuudessakin järjestämään.

URHO NIEMI JA EILA SAARINEN

voittivat Kymintehtaan—Kuusankosken tehtaitten hiihtomestaruudet.

Kymintehtaan—Kuusankosken tehtaitten tavanmukaiset massahiihdot jätettiin tänä vuonna talven vähälumisuuden takia pitämättä, mutta kilpailut näitten tehtaitten hiihtomestaruuksista järjestettiin kuitenkin maaliskuun 2 p:nä. Ne olivat samalla karsinnat koko yhtymän mestaruuskilpailuja varten.

Kilpailut suoritettiin hyppyrimäen tutussa maastossa. Miesten 15 km. hiihdossa käytiin samaa 10 km. rataa kuin SM-hiihtojen viestinhiihtokilpailussa, joten se siis hiihdettiin 1½ kertaan. Naisilla oli hiihdettävä matka 5 km. eli puolet edellämäinitusta radasta.

Kilpailuja suosi kaunis aurinkoinen sää. Lumen vähyys ei haitannut, sillä ladulla oli lunta riittämiin. Keli oli kireänpuoleinen.

Miesten 15 km. hiihtoon

oli saapunut 22 osanottajaa, joista 2 keskeytti. Kärkipäähän sijoittuivat suurin piirtein samat hiihtäjät, jotka edellisenkin talven kilpailuissa veivät parhaat palkinnot. Mestarihiihtäjämme Urho Niemi ei silloin ollut mukana. Nyt hän asettui lähtöviivalle ensimmäisenä ja myös ensimmäisenä palasi taipaleelta, voittaen kilpailun vakuuttavasti. Hänen aikansa 10 km:llä oli 38,59 ja 5 km. lenkillä 20,23 eli siis yhteensä 59,22. Niemi olikin ainoa, joka hiihti matkan vajaassa tunnissa. Toiseksi paras väliaika oli Tauno Leväsellä, nimittäin 39,23, ja sitten seurasivat Viljo Hänninen 40,26, Erkki Mauno 40,58, Arvi Kettula 42,18, Martti Kinnunen 43,25 j.n.e. Lop-

Mestarihihtijä Urho Niemi vauhdissa.

Eila Saarinen uusi viimevuotisen mestaruutensa.

pulenkillä muuttui järjestys alkupäässä vain sikäli, että Levänen ja Mauno vaihtoivat paikkaa. Tällä matkasuudella käyttivät aikaa Niemi 20,23, Mauno 21,01, Hänninen 21,42, Muuronen 22,07, Kinnunen 23,12, Kettula 23,35, Levänen 23,39 j.n.e. Lopulliset tulokset olivat seuraavat:

1) Urho Niemi, Ky Sell., 59,22 (mestari); 2) Erkki Mauno, Ky Sell., 1.01,59; 3) Viljo Hänninen, Korjauspaja, 1.02,08; 4) Tauno Levänen, Rak-os., 1.03,02; 5) Arvi Kettula, Kuu Pap., 1.05,53; 6) Martti Kinnunen, Kuu Pap., 1.06,37; 7) Unto Jyräs, Korjauspaja, 1.06,45; 8) Heikki Muuronen, Korjauspaja, 1.07,43; 9) Olavi Nikulainen, Korjauspaja, 1.07,51; 10) Jorma Vuori, Sähköos., 1.08,28; 11) Veikko Saarinen, Ky Pap., 1.08,36; 12) Paavo Muuronen, Rak-os., 1.10,54; 13) Matti Suominen, Ky Sell., 1.11,10; 14) Veikko Pasi, Ky Pap., 1.11,37; 15) Heikki Nieminen, Ky Sell., 1.14,25; 16) Martti Hyyrynen, Rak-os., 1.15,19; 17) Erkki Pörsti, Rak-os., 1.15,25; 18) Erkki Suojalehto, Rak-os., 1.15,47; 19) Viljo Aronen, Rak-os., 1.20,16; 20) Olavi Simonen, Sähköos., 1.20,51.

Mainittakoon, että viime vuonna voitti mestaruuden Mauno, Hännisen tullessa toiseksi, Kettulan kolmanneksi, Leväsen neljänneksi ja Niemisen viidenneksi.

Naisten hiihdossa

oli vain 5 osanottajaa ja tälläkin kertaa isännöi, vai pitäisikö sanoa emännöi, viimevuotinen mestari Eila Saarinen. Hänen voittonsa oli vieläkin ylivoimaisempi kuin edellisellä kerralla, sillä aikaeroa seuraavaan tuli suunnilleen 4 minuuttia. Tulokset: 1) Eila Saarinen, Ky Pap., 27,05; 2) Eini Oksanen, Kauppa Oy., 31,03; 3) Lempi Katainen, Saha, 33,39; 4) Anna-Liisa Lampinen, Ky Pap., 36,35; 5) Seija Mäkinen, Kauppa Oy., 39,45.

Edustajiksi yhtymän mestaruuskilpailuihin

valittiin näiden hiihtojen perusteella seuraavat hiihtäjät:

Miehet: Urho Niemi, Erkki Mauno, Arvi Kettula, Martti Kinnunen, Tauno Levänen, Heikki Muuronen, Olavi Nikulainen, Viljo Hänninen ja Unto Jyräs.

Naiset: Eila Saarinen, Eini Oksanen, Lempi Katainen, Anna-Liisa Lampinen ja Seija Mäkinen.

Valituista eivät kuitenkaan Levänen ja Anna-Liisa Lampinen voineet kilpailuun osallistua.

Yhtymän hiihdoissa voitti naisten mestaruuden uudelleen Eila Saarinen, kun taas miehistä sijoituivat parhaiten Niemi ja Mauno, edellisen tullessa toiseksi ja jälkimmäisen kolmanneksi.

Eerolan kartanon kanala.

Os. Kuusankoski, puh. Kymintehdas 153.

(Siipikarjanhoitajain Liiton lisäyskanala)

Myy:

UNTUVIKKOJA, lajiteltuna 70 % kanatakuu. Hinta yhtiön palveluksessa oleville 100:—.

KASVATETTUJA KANANPOIKASIA, pienempi määrä.

SIITOSKUKKOPOIKASIA.

Rotu: Valk. Leghorn.

Tehkää tilauksenne huhtikuun ajalla.

Hanhkat kuvat kertovat . . .

Tämänkertainen vanha kuvamme esittää Kyminteh-
taan Puuhiomon henkilökuntaa noin 50 vuotta takaperin
Kuva on otettu todennäköisesti v. 1897. Henkilöt ovat va-
semmalta lukien seuraavat:

Eturivi: 1. Amanda Salmi, 2. Anna Nummelin, 3. J.
W. Brejlin, 4. Lampila, 5. Herman Nurminen, 6. Kalle
Saarinen, 7. Kalle Lakka, 8. Magnus Aarnio, 9. Hamari.
10. Kalle Färm.

II rivi: 1. Sofia Marttila, 3. Riikka Tohka, 4. Will-
man, 5. Joutjärvi, 6. Anna Mikkola (Volanen), 7. Maria
Reiman, 8. Anna Penttilä, 10. Kiiala, 12. Anna Kallioi-
nen

III rivi: 1. Alex. Johansson, 2. Amanda Saarinen, 3.
Eva Nikula, 8. Anna Lakka,

IV rivi: 1. Johannes Weckman, 3. Maria Johansson.
4. Olga Johansson, 6. A. Johansson, 7. Eva Mikkola, 8.
Anna Mikkola, 10. Maria Nuuja, 12. Riikka Johansson.
15. Antti Väärälä.

V rivi: 1. Lehtonen, 2. Johan Karlsson, 3. Herman
Lahtinen, 4. Otto Johansson, 5. Johan Perätalo, 6. Johan
Kiiala, 7. Otto Johansson, 8. Tapanila, 9. Adam Nikula.
11. Taneli Kansikas, 12. Mikko Okka.

VI rivi: 1. Antton Seppälä, 2. Taavi Mannari, 4. Ta-
neli Penttilä, 5. Otto Rusi, 6. Herman Lindroos, 8. Alex.
Johansson, 11. Otto Laakso, 12. Jussi Perätalo.

VII rivi: 1. Antton Adamsson, 2. Eljas Nikki, 3. Adam
Mankki, 4. Vihtori Karlsson, 5. Antton Jyräs, 8. Matti
Siren.

Konepajakoulujen hiihtomes- taruus Mänttään.

Omat pojat hyvänä kolmosena.

Kun Kuusankoskella edellisellä kerralla ratkaistiin yk-
sitysteollisuuden konepajakoulujen hiihtomestaruudet
v. 1938, korjasi isäntäkoulu silloin voiton ja samalla
kiertopalkinnon omakseen. Nyt ei vallan niin onnellisesti
käynyt, mutta hyvin suorittivat koulumme pojat urak-
kansa, luovuttaen voiton tällä kertaa Mäntän voimak-

kaalle joukkueelle, jonka kintereillä olivat Varkauden
pojat, vaikkeivät nämä päässeetkään "varastamaan"
startissa.

Epävakainen talvi teki kiusaa näillekin kilpailuille,
jotka jouduttiin jo kerran peruuttamaan, kunnes pelas-
tava lumisade antoi mahdollisuuden radan vetoon Kuu-
sanniemeen ja niin kisat pidettiin maaliskuun 8 p:nä.
Osanottajia oli 55 poikaa 11:stä eri koulusta ja kilpailu
tietysti voitosta toinen, kuten aina näissä kisoissa. Mies-
kohtaisen mestaruuden voitti Mäntän A. Häkkinen, joka
erinomaisesti paineli 10 km:n radan reilusti alle 40 min.,
johon hänen lisäkseen pystyi vain Varkauden Rantanen.
Muut sensijaan käyttivät aikaa yli 40 min.

KOTITALOUDEN ALALTA.

Hieman vitamiineista ja niiden merkityksestä.

Perheenemäntä on se tekijä, joka suurelta osalta hoitelee kodin kalleinta pääomaa: perheensä terveyttä ja hyvinvointia. Vähin osuus tässä kaikessa ei suinkaan liene koko kotitalouden hoidolla.

Harvassapa löytynee enää sellaista perheenemäntää, joka ei kaikin keinoin pyrkisi siihen, että kodin asukkaat viihtyisivät hyvin. Sanotaan, että puhtaus ja järjestys on puoli ruokaa, ja kaiken tämän ohella on perheenemännällä vielä lisäksi vastuullinen tehtävä ruokatalouden hoitajana ja perheensä ruokkijana.

Tiedämmehän, että siitä, minkälaista ruokaa nautimme, riippuu työkykymme, kuntomme ja terveytemme suurelta osalta. Ei riitä, että saamme aina jotain suuhun-

Kun kilpailupäivänä vallitsi erinomainen keli ja aurinkoinen sää, jäi kisoista hauska muisto, jota oli omiaan vielä rikastuttamaan koulumme oppilastoverikunnan järjestämä illanvietto vieraille.

Mainittakoon vielä, että vastaisuudessa on tarkoitus näihin kisoihin saada mäkimieliäkin mukaan, mikäli järjestävällä koululla on tilaisuus koko joukkoa majoittaa ja mikäli sillä tietysti on maki käytettävissään. Niin ettei mäkipojat — kunto korkealle.

Tulokset kilpailussa olivat:

Joukkuekilpailu: 1) Mänttä 120,57; 2) Varkaus 123,00; 3) Kymn Oy. 126,32; 4) Tainionkoski 127,36; 5) Valkeakoski 129,09; 6) Lohja 130,38; 7) Ruona Oy. 132,49; 8) Högfors 134,42; 9) Nokia 136,00; 10) Strömberg 137,33; 11) Kone ja Silta 140,49.

Parhaat mieskohtaiset tulokset: 1) A. Häkkinen, Mänttä, 38,54; 2) R. Rantanen, Varkaus, 39,55; 3) J. Holopainen, Varkaus, 40,31; 4) P. Hemminki, Mänttä, 40,48; 5) M. Frimodig, Kymintehdas, 41,12; 6) N. Hemminki, Mänttä, 41,15; 7) B. Borgström, Lohja, 41,32; 8) E. Luukkonen, Tainionkoski, 41,40; 9) T. Vanhalakka, Kymintehdas, 41,52; 10) A. Ullakko, Ruona, 41,59; 19) P. Peltola, Kymintehdas, 43,28; 25) J. Vuori, Kymintehdas, 44,57; 45) R. Mäkelä, Kymintehdas, 47,14.

pantavaa, vaan ruokamme tulee olla tarpeeksi vaihtelevaa, ravitsevaa ja kokoomukseensa nähden sellaista, että se pystyy täyttämään kaiken, mitä tarvitsemme hyvinvointimme ylläpitämiseen. Sen täytyy olla hyvin valmistettua, hyvin pöytään asetettua ja, mikä vielä tärkeintä, se ei saisi olla ylettömän kallistakaan.

Seuraavassa lyhyesti selostettuna eräs tekijä, joka on emännän hyvä muistua. Useimmat ihmiset tuntevat itsensä keväisin enemmän tai vähemmän väsyneiksi, joiltakin puuttuu keväällä ruokahalu, ja tätä sanotaan tavallisesti kevätyväsymykseksi, joka menee aikanaan ohi. Olisi hyvä, jos perheenemäntä voisi jouduttaa kevätyväsymyksen ohimenoa ruokavaliollaan. Useimmiten on näet pitkän talven aikana tullut käytetyksi ehkä liian yksipuolista ruokaa, jopa on tullut käytetyksi se varastokin kehostamme, joka on siihen edelliseltä kesältä talletautunut, joko kesäaikana saamistamme ruokalajeista, kuten vihanneksista, marjoista tai hedelmistäkin (omeinat) tai myöskin auringosta.

Lehtemme tätä numeroa seuraa liitteenä taulukko, jota nimitetään vitamiinitaulukoksi. Ehkä se voi olla pienenä apuna emännille, kun he suunnittelevat päivittäistä ruokalistaansa.

Taulukossa esiintyvät A-, B-, C- ja D-vitamiinit, joiden merkitys jo tunnetaan ruokataloustutkimuksissa. Vitamiinit ovat ruumiimme rakennuksessa välttämättömiä työvälineitä. Jos ne puuttuvat, voidaan sellaista ruokaa verrata mieheen, joka tulee työhön, mutta unohtaa työaseensa kotiin. Silloin on työn suoritus vaillinaista tai työ jää kokonaan tekemättä.

A-vitamiini edistää kasvua ja on niin ollen välttämätön lasten ja nuorison ruoassa. Se kasvattaa myös vanhemmille ihmisille uusia soluja ja kudoksia kuluneiden tilalle sekä edistää tautien vastustamiskykyä ja kalkein varastoitumista. Tällä vitamiinilla on se hyvä ominaisuus, että se varastoituu kehoomme ja tarpeen tullen voimme tätä varastoa käyttää hyväksemme. Huomatkaa taulukossa A-vitamiinin sijoitus eri ruoka-aineisiin.

B-vitamiinia on kahta laatua, B1- ja B2-vitamiinia. Ruokataloudessa puhutaan yleensä B-vitamiini-

neista. Tällä vitamiinilla on kyky vaikuttaa hermoston ja suoliston toimintaan sekä edistää verenkiertoa ja sydämen normaali toimintaa. Taulukko osoittaa, mistä ruoka-aineistamme saamme eniten tätä vitamiinia.

C-vitamiinia on nimetty sen jälkeen, kun sen kemiallinen valmistus on keksitty, askorbiinihapoiksi. Sillä on kyky estää väsymystä ja haluttomuutta sekä verisuonien haurastumista ja kalkkiutumista. Meillä tämän vitamiinin puute kuitenkin harvoin esiintyy niin laajassa mitassa, että se johtaisi keripukki-nimisen taudin ilmenemiseen.

Hedelmät, varsinkin sitruuna- ja appelsiinimehu, sisältävät C-vitamiinia. Niiden käyttöön ei meillä viime aikoina ole sanottavasti ollut tilaisuutta, vaan on ne olleet korvattava kotimaisilla marjoillamme ja vihannesjuurikasveillamme.

D-vitamiinia saadaan, paitsi taulukossa mainituista ruoka-aineistamme, myöskin auringon valosta, ja sitä sanotaankin "auriongonpaistevitamiiniksi". Sillä on luustoa kehittävä vaikutus ja se estää riisitaudin esiintymistä sekä parantaa myös tämän taudin.

Vielä on E- ja K-vitamiineja, joiden vaikutus on vasta tutkimusasteella.

Mitä pitemmälle vitamiinien tutkimuksissa on päästy, sen monipuolisemmiksi ovat tulleet tutkimusten tuloksetkin.

Viime aikoina on alettu vähitellen siirtyä pois vitamiinien kirjaimilla nimittämisestä ja nimittää niitä sen mukaan, miten ne vaikuttavat ja liukenevatko ne veteen vai rasvoihin. Niinpä voimme muodostaa vitamiinitaulukon myös seuraavaan tapaan:

I. Veteen liukenevat vitamiinit.

1. Antiskorbuuttinen eli keripukkia estävä vitamiini (= C-vitamiini).
2. Antineuriittinen eli beri-beria estävä vitamiini (= B-vitamiini).
3. Tallennusta edistävä vitamiini (= B- ja D-vitamiini).

II. Rasvoihin liukenevat vitamiinit.

1. Vastustuskykyä lisäävä.
2. Yösokeutta estävä.
3. Kalkin tallennusta edistävä vitamiini (= A-vitamiini).

Vitamiineja muodostuu etupäässä kasvukunnassa. Eläinkunnasta saatujen ravintoaineiden vitamiinipitoisuus riippuu suuresti eläimen nauttiman ruoan laadusta. Siksi on olisikin emäntien pyrittävä laittamaan ruoka niin, että siihen sovellettaisiin päivittäin sekä kasvi- että eläinkunnasta saatuja ravintoaineita, sillä vain näin saamme hyväksemme mahdollisimman vitamiinirikkaan ravinnon. Hyvä olisi, jos sellaisia ravintoaineita, jotka eivät välttämättä vaadi kypsennämistä, voisimme käyttää raakoinakin, kuten esim. maitoa, marjoja ja osittain vihannesjuurikasvejakin, sillä tahtomattammekin joudumme ruoanvalmistuksessa hävittämään näitä arvok-

kaita aineita. On nimittäin sellaisia vitamiineja, jotka vähenevät, jopa kokonaan häviävätkin esim. varasiossa pidossa, kuivaamisessa, kuumentamisessa ja säilöämisessä.

Jos ruokamme ei sisällä riittävästi kaikkia vitamiineja, olemme pakotetut hankkimaan niitä pillereiden ja tablettien muodossa.

Perheenemännän tehtävä ruokatalouden hoitajana ei ole niinkään vähäpätöinen kun usein luullaan. Hänen on pystyttävä arvioimaan ja laskemaan ei ainoastaa ruoan hinta ja ruoka-aineiden paljous, vaan myös se, vastaako hänen tarjoamansa ruoka kaikkea sitä, mitä päivittäinen ravinnontarpeemme vaatii.

Kotitaloutta oppimassa.

Kotitalouskursseja on Kymin Oy:n Sosiaaliosaston toimesta pidetty sekä Kuusankosken että Voikaan tehtailla. Kurssilla on osanottajia ollut runsaasti ja harrastus kotitalouteen aivan erikoinen. Monet perheenemännät, morsiamet ja neitokset ovat asettuneet oppilaan asemaan, hartaasti kuunnellen luentoja, tutkien taulukoiden valossa eri ruoka-aineiden kokoomusta, ravintoarvoja ja viljelyksiköitä sekä kirjoitellen ahkerasti muistiin kaikki ohjeet, joita kurssiaikana valmistettavista ruokalajeista annettiin.

Ruoan valmistuksen ohella oli kurssilaisilla tilaisuus opetella erilaisia pöydänkattamistapoja, jotka tulivatkin piirustetuiksi kaikki muistivihkoihin, sekä totutella asettamaan ruoka tarjolle siten, että siinä olisi myös silmänruokaa. Tähän kaikkeen olivat kurssilaiset kovasti innostuneita ja harjoittelu alkoi aina heti kun selostus oli lopussa.

Koko kurssiajan liikkui keskustelun aihe siinä, millä keinolla koti, tuo jokaiselle parhain ja kallein olinpaikka, saataisiin naisväen taholta sellaiseksi, että perheenjäsenet siinä viihtyisivät ja että emäntä tuntisi ahertessaan oikeaa työn iloa ja näkisi tyytyväiset kasvot kattamansa pöydän ääreen kokoontuneilta hohkeiltaan sekä tyytyväiset mielet pöydästä pois noustessa. Ja vielä, ettei tämä tyytyväisyys olisi vain kiitollisuutena siitä hyvästä aterialta, jonka päivittäin perheväki saa nauttia, vaan se kannustaisi ja antaisi voimaa jatkuvaan eheyteen kodissa ja että perheen toisetkin jäsenet oppisivat ymmärtämään perheenemännän ja varsinkin perheenäidin monasti niin raskasta ja vastuullista työtä ja vointinsa mukaan pyrkisivät auttamaan sellaisissa tehtävissä, mihin pystyvät. Näin muuttuisivat usein niin väsyneiltä näyttävät äidin kasvot iloisiksi ja tämä puolestaan vaikuttaisi koko kodin sisäiseen elämään.

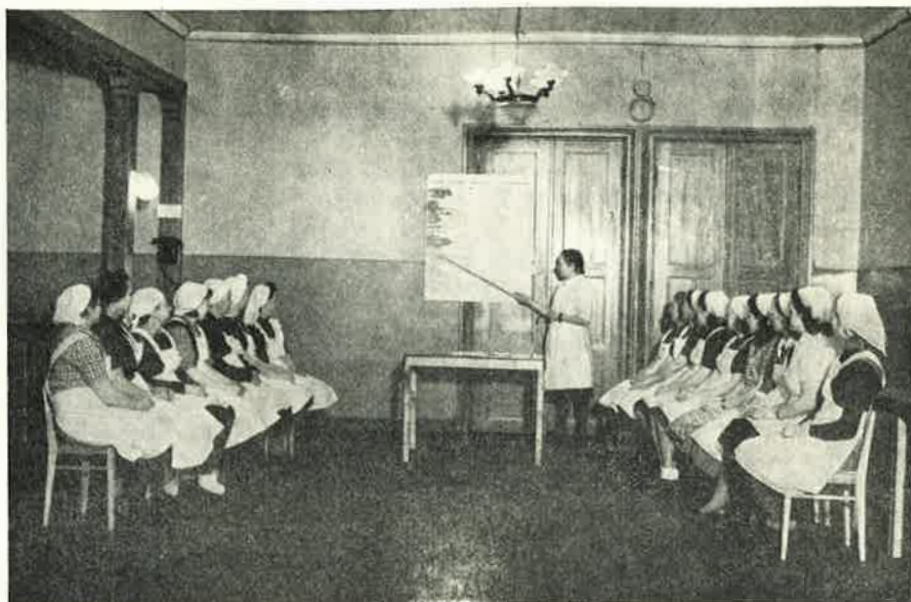
Kerjäläinen oli tullut pyytämään almuja ja palvelijatar ilmoittaa tästä rouvalle.

— No, anna hänelle vähän leipää ja juustoa.

— Mies sanoo, että hän on nähnyt parempiakin päiviä.

— Vai niin. Voit antaa hänelle siinä tapauksessa myös lautasliinan.

Ruoka-ainesten kokoomusta ja ravintoarvoja tutkitaan käyttäen havaintovälineenä Maatalousseurojen Keskusliiton julkaisemaa taulukkoa.

Tänään katamme pöydän näin, huomenna lieinee jo tapa toinen.

Voikaan kotitalouskursilla nauttimassa valmistamia ruokia.

PATIKOITSIJAT TALVEA HAKEMASSA VIERUMÄELLÄ.

Kun kolmannen virkistyskurssin onnelliset osanottajat maaliskuun 12 p:nä nousivat autoon, määränpäännään Vierumäki, näytti aurinkokin antavan täyden suostumuksensa lähtijöille, heloittaen herttaisesti kuin vain maaliskuun aurinko heloittaa saattaa ja luvaten lomalaisille kirkkaita päiviä.

Matka sujui oikein rattoisasti Laulu-Mattien parissa. Rosvo-Roopet ja Susannat saivat palkeet puhaltamaan täydellä voimallaan. Saara-tyttöä ei näkynyt laulu oikein kiinnostavan, hän puuhaili vain paperipussiensa parissa, joita heitteli tuon tuostakin ulos ikkunoista. Eikä myöskään sitä nuorta miestä, joka ylen kalpeana hoippui auton ovelle jo puolimatassa. Parin tunnin reippaan ajon jälkeen hämmöittivätkin jo Urheilupuiston upeat piirteet.

Alkuseremonioista selvittyämme totesimme purkamme pakkauksiimme VI:n kerroksen "sellissä", ja pian taas 110 askelta alempana koettelemassa suksen luistavuutta. Ujouttako lie ollut vai uskon puutetta, kun tyttäreemme tyytyivät melkein kaikki vain katselamaan mäen päältä. Näin muistamme ensimmäisen

Samoilijat päivää paistattamassa tekniikkamontun rinteellä.

päivän, mutta lumipyryn jälkeen alkoi oikein tyttöjen mäenlaskupäivä. Tosin pehmeä, runsas lumi pääsi tekemään kepposia, jopa Kippolallekin, ja sattui joskus, että painopiste vain hiukan siirtyi tukipisteen ulkopuolelle ja samassa tunsimme kehomme lähempänä maata. Tapaus ei suinkaan, vahingossakaan, jäänyt huomaamatta kameroineen häärivältä johtajaltamme! Ennen poislähtöä taitomme oli huipussaan, pojat lasivat jo huivi silmillä ja tytöt ilman "ukkoja" mistä vain.

Monet olivat ne kilometrit, jotka näiden neljän päivän aikana suksiemme alla taittuivat, mutta paljosta olisimme jääneet vaille, elleimme vielä viimeisenä päivänä olisi tehneet retkeä pitkin järvien välillä kumpuilevia harjuja. Tuo koskematon, jylhä luonto puhautudessaan on unohtumaton meille jokaiselle.

Urheilupuiston avarissa suojissa oli meillä myös tilaisuus pelata lentopalloa. Ottelimmekin voitokkaasti vierailevaa Ammattikoulun joukkuetta vastaan, ensimmäisen erän pisteiden ollessa 15—4 ja toisen 15—10,

Sveitsiläinen vieraamme on päässyt tyttäreemme ihastuttavaan seuraan.

jolloin voittomme oli jo selvä, joten kolmatta erää emme pelanneetkaan. Ja tästäpä nousi rintamme niin, että voitonvarmasti haastoimme pitkän kurssin pojat kilpasille. Mutta loppu olisikin ehkä paras "painaa villaisella", sillä tulokset tästä ottelusta olivat 15—12, 15—10 ja 8—15, joten häviömme oli, vaikkakin niukka, niin kuitenkin surkea todellisuus!

Emmepä myöskään unohda hilpeää sveitsiläistä Otto-poikaa, joka oli uskollinen seuralaisemme näinä muutamina päivinä. Ero oli todella haikea!

Entäpä sitten illat?

Visaista oli todella saada näinkin kirjava joukko luostariin, mutta päästiin vihdoin sinnekin. Ja "isän" avaimet tuntuivat olevan kerrassaan mitäään tekemättömät, niillä kun ei tahtonut päästä ylös eikä alas!

Lähtöpäivä on koittanut. Autoa odotellessa ovat lomalaiset vielä kokoontuneet Urheilupuiston portaille ikuistettaviksi.

Voikaan uusi jääkiekkorata.

Jääkiekkoilu valtaa alaa Voikaalla.

Kuten jo lehtemme viime numerossa mainittiin, rakennettiin Voikaalle ns. Klubin kentälle yhtiön toimesta täysin kansainväliset mitat täyttävä jääkiekkorata. Huonosta talvesta huolimatta saatiin rata kohtalaisen hyvään kuntoon, joten kiekkoilun harrastajat pääsivät hyvällä vauhdilla "lätkänsä" kanssa opettelemaan jääkiekkoilun hienouksia.

Radan avajaisottelu suoritettiin helmikuun 8 p:nä, jolloin Kymin Palloilijat (TUL) ja Karhulan Pallo-Karhut pelasivat ystävyysottelun. On sanottu, että jääkiekkoilu on vauhtipeliä, joka vetää puoleensa suuret katsojajoukot. Tämä tuntuukin pitävän paikkansa, sillä tätä näytösottelua oli saapunut seuraamaan arviolta n. 1000 henkeä, mitä paikkakuntamme oloihin katsoen on pidettävä erinomaisena saavutuksena.

Ottelu oli vauhdikas ja mielenkiintoinen, joskin sen loppuvaiheissa KyPa osoittautui vastustajaansa huomattavasti paremmaksi. Erät päättyivät 1—1, 5—0 ja 7—1, joten ottelun lopputuloksena oli siis 13—2 Kymin Palloilijain hyväksi.

Maaliskuun 5 p:nä saivat Pallo-Peikot ja Viesti yhteisesti järjestettäväkseen miesten liitto-ottelun, jossa vastakkain olivat TUL:n paras yhdistelmä ja SJKL:n B-joukkue. Ottelu herätti jo ennakolta vissiä mielenkiintoa, sillä ovathan liitto-ottelut yleensä sisäisen urheilutoimintamme suurtapauksia. Ottelua, joka saatiin suorittaa erinomaisissa olosuhteissa, oli saapunut seuraamaan n. 900 henkeä ja saivat he nähdä erittäin vauhdikasta ja hyvätaidoista peliä.

Ensimmäinen erä alkoi TUL:n painostuksella ja jo

Rahaleikissä eräs pojistamme väitti suudelleensa elämässään vain yhtä tyttöä, mikä uskottaneen! Henryn laiva oli pohjaton, ja melkein yhtä tilava oli Lainalla. Mitäpä niistä, mutta kun Kake kauppaili appelsiineja, ilmestyi heti tukkukauppiaita, mutta kysyntä oli laimeaa. Jaskalle ja Tellelle kiitokseksi mainittakoon, etteivät he yrittäneetkään muutella ensiluokkaista viikonpäiväjäjestelmäämme lisäämällä päiviä tai vähentämällä niitä. Emmepä myöskään lakkaa ihmettelemästä siinä, miten Henri posteljoonina ollessaan arvasi tuoda Mailan oikein sinetöidyn kirjeen Vierumäen Urheiluoipiston VI:een kerrokseen! Grammarimme sydämin alkoi moisessa touhussa lakkoilla sillä seurauksella, että kuutamotansseissa tahdin määräsi Eemeli, levyä sormella pyörittäen. Ja oikein tarkkaan olisi aikansa käyttänyt se pari, joka kuutamohiihtoa suunnitteli. Onnettomuudeksi olivat kaikki ovet lukossa, ja laskeutuminen VI:sta kerroksesta palotikkaita myöten alas olisi ollut liian uskallettua ainakin "heikommalle astialle".

Illat kuluivat todella hauskasti, vaikka "silmälasi" ilmestyivätkin aina aivan liian aikaisin ovelle, juuri kun ilo oli ylimmillään. Mutta unikin maistui päivän rehkimisen jälkeen, jopa niin, että usein aamuteellä porukka oli harventunut puoleen.

Ruoka oli oikein hyvää, kuten aina, ja ruokahalu meillä vielä parempi. Oli melkein ainainen nälkä, kun "suu söisi, vetäisi vatsa, vaan ei kestä heikot sääret". Emmekä me kiitoslauluissakaan olleet kehoimpia, vaikka itse kehumme. Ja kun

„opiston kello löi kolme kertaa,
silloin se auto lähti,
silloin se Kymin Oy:n hiihtokurssi
sen Vierumäen jätti.”

Lopuksi toteamme, että lomamme oli oikein, oikein hauska ja piristävä, sillä olihan se käytetty reippaaseen ulkoiluun. Vilpittömistä kiitoksistamme osansa saakoon myös reipas johtajamme.

Näkemiin, Vierumäki, palaamme varmasti!

"Yksi meistä."

Pallo-Peikkojen ja Haminan Palloilijain joukkueet ennen ottelua.

ottelun alkuminuuteilla pääsi TUL:n Palanto murtautumaan lävitse ja laukaisi täysosuman. Vähän myöhemmin Näppilä pääsi tekemään liitolleen toisen maalin, joten TUL johti yllättäen 2—0. Ennen taukoa aukaisi JKL maalitilinsä Hallbergin onnistuneesti puka-
tessa "lätjän" ohi TUL:n maalivahdin. Erä päättyi TUL:n hyväksi 2—1.

Toisen erän aloitti Jääkiekkoliitto kovalla vauhdilla ja tilanteet vaihtelivat puolin ja toisin nopeasti, todellisella yleisöön menevällä tavalla. Erän puolivälissä JKL sai tasoittavan maalin ja hetkeä myöhemmin JKL:n Hallberg vei joukkueensa johtoon. Erän loppupuolella TUL:n Björklund ja Näppilä hankkivat vuorostaan kaksi maalia, joten erä päättyi 2—2 ja tilanne oli TUL:n hyväksi 4—3.

Kolmas erä alkoi jälleen Jääkiekkoliiton painostuksella, mutta jo muutaman minuutin kuluttua TUL otti ohjat käsiinsä ja hallitsi peliä selvästi. Erä päättyi TUL:n hyväksi 3—0 ja koko ottelu 7—3, samoin sen hyväksi.

Ottelun jälkeen ojennettiin molempien liittojen parhaille pelaajille kunniapalkinnot. TUL:n parhaana pelkittiin Nikkilä ja JKL:n parhaana Roine. Erotuomarina toimi R. Mikalunas.

Voikaan Pallo-Peikot suoritti avajaisottelunsa maaliskuun 10 p:nä, jolloin sillä oli piirisarjan ottelu Haminan Palloilijoita vastaan. Ottelu päättyi Haminan voittoon tuloksella 4—2. Erät 2—0, 0—1 ja 2—1. Pallo-Peikkojen joukkue oli kokoonpanttu nuorista pelaajista ja pojat pelasivatkin hyvällä innolla ja vauhdilla, ollen suurimman osan peliajasta painostavampana puolena. Taito ei vaan vielä riittänyt maalien tekoon, joten voitto meni vieraille. Pallo-Peikoilla tuntuu olevan hyvää pelaaja-ainesta, mutta heidän on pyrittävä kiinnittämään enemmän huomiota luistelutaitonsa parantamiseen ja oikeaan mailankäyttötapaan, sillä ne ovat jääkiekkoilun a ja o.

Myös paikkakuntamme muissa seuroissa näyttää jääkiekkoilu valtaavan jalansijaa, sillä mm. Kuusan-

kosken Puhdin miehet ovat käyneet ahkerasti harjoittelemassa ja ottavat ensi talvena jääkiekkoilun ohjelmaansa. Tietääksemme myös Viesti ja Veto tulevat liittämään jääkiekkoilun ohjelmaansa, joten Klubin jääkiekkoradalla saamme varmaan ensi pelikauden aikana nähdä myös näiden joukkueiden esiintyvän.

Ulkoilemaan — suunnistamaan — kuntoutumaan!

Vuodenaikojen vaihtuessa nyt jälleen ja kevään odotellessa sopivaa hetkeä läpimurtautuakseen huomme pienen silmäyksen tulevaan liikuntatoimintaan ja toteamme, että pian ovat metsäravurit eliikkä suunnistajat vuorossa. Ohjelman mukaisesti pidetään toukokuussa suunnistamiskurssit ja sen ohessa lukuisia harjoituskilpailuja. Kurssit jakautuvat varsinaisesti kahteen osaan. Ensimmäinen osa on täysin "kotipihanuuskijoita" varten ja toinen osa jo metsään uskaltaneille. Kurssilla

"Metsäravurit" odottelevat kukin vuoroaan viime syksyn harjoituskilpailuissa.

**Kartanjakopaikalla on
vilskettä. Suuntia ote-
taan ja matkoja mita-
taan.**

Matlikarttaa tutkitaan silmä kovana.

tullaan kokeilemaan paria uutta suunnistautumistapaa kaiken muun hauskan lisäksi. Syksyllä järjestetään omat mestaruuskilpailut tavallista aikaisemmin, koska kilpailut ovat samalla karsinta myöhemmin järjestettäviä Kymenlaakson teollisuuslaitosten välisiä suunnistamiskilpailuja varten.

Näissä tuumin ja menneen kesän suunnistamiskuvia tutkistellen painumme jo tänään lenkille kuntopohjaa luomaan vastaisen varalle!

Koroillaan eläminen

**eli tuhat askelta
terveydeksi!**

Koroillaan eläjät!

Kukapa meistä ei olisi haaveillut koroillaan elämistä. Ei olisi huolta huomista, sillä korothan takaisivat huolettomia päiviä. — Kysymme vain, kuka haluaisi tällaisessa tilassa olla? Ilman muuta jokainen. No, hyvä! Istuudu sitten hyvä lukijani ja odota hetkinen, niin saat kuulla koko salaisuuden, mutta älä kerro kenellekään. — Juttu on huomattavan yksinkertainen, niin että Sinulla-

kin on ihanaus käden ulottuvilla, vieläpä tänään voit nauttia tästä haaveesta.

Todellinen koroillaan eläjä on nimittäin retkeilijä — jalkailija. Hän lyö kumpaakin korkoaan maantien pintaan ja tuntee itsensä paljon vapaammaksi kuin rahakasansa päällä istuva saitur.

Jalkailu on todellista ihmelääkettä. Meillä saattaa ol-

la huolia — reipas kävely puhaltaa ne olemattomiin. Kärsimme unettomuudesta — metsäpolkujen apteekista on saatavissa maailman paras unilääke — se on elämän nestettä, ”viisasten kiveä”. Moni vanhaksi elänyt ja jotain maailmassa aikaansaanut kiittää menestyksestään urheilusta vaatimattominta — jalkailua.

Nykyisen elämän muodot tahtovat tehdä meistä mukavuuksia rakastavia ja veltoja. Tuskin enää aavistammekaan, miten riemastuttavaa saattaa olla reipas kävely hyvän toverin seurassa. Elämällä on vielä paljon annettavaa, jos retkeily, ulkoilu, samoilu ja jalkailu ovat meille vieraita. Ehkä on kaikki muut lääkkeet terveyden takaisin saamiseksi koettu, ehkä monia keinoja murheiden voittamiseksi yritetty, mutta tämä yksinkertaisin on kokematta. Paljon, paljon on vielä riemua ja terveyttä ansaittavanamme, jos nyt liitymme koroillaan eläjiin iloiseen veljeskuntaan.

Tulkoon jalkailusta elämämme kannustava voima! Heittäkäämme huolet pois ja eläkäämme koroillamme!

Miten ja minne voi kuusankoskelainen sitten jalkailla ja retkeillä? Vastauksena kysymykseen miten, kumoamme heti sen väärän luulon, että ellei minulla ole esim. polkupyörää, venettä tai kanoottia, niin ei retkeilystä tule mitään. Retkeilyn harrastaminen ei ehdottomasti vaadi erikoista välinettä tai erikoisia varusteita ja vaateparsia. Kunnon jalkineet, lämpimät, tuulen ja sateen jotenkuten kestävät, siis aivan tavalliset varusteet — siinä yleispätevä ohje varusteisiin nähden. Ja lisäksi eräs tärkeä ohje: mitä kevyempää, sitä mukavampaa. Mitä kantamukseen ja selkäreppuun tulee, on muistettava, että ”gramma järkeä ei ole milloinkaan liikapainoa selkäreppussa”. Siis ei ole varattava kaikenlaisia käytännölliseltä tuntuja, mutta kuitenkin vähemmän välttämättömiä varusteita mukaan.

Toinen kysymys, minne voisi kuusankoskelainen retkeillä ja jalkailla? — Meillä on siihen mitä parhaimmat mahdollisuudet, sillä ympärillämme on luonto, joka kyllä pystyy karkoittamaan huolet ja murheet, on maan- teitä, metsäpolkuja, erämaatuntemuksia, muistoja menneiltä ajoilta, metsien hiljaisuutta, raikasta ilmaa, lepoa hermoille. Kaikkea tätä löytää yltäkylläisesti paikkakuntamme vaihtelevasta maastosta.

Monelle nämä retket ovat tuntematonta huvia. Onnellinen on se kuusankoskelainen, joka on jo löytänyt kotiseutunsa kauniit ympäristöt. Yhtä onnelliseksi voi tulla myös se, jolle tämä kaikki tällä hetkellä on vielä vierasta,

sillä nyt lähemmekin yhdessä jalkailemaan Kuusankosken lähimaastoihin.

Jättäkää kaikki — lähtekää maantielle! Siinä on kehoitusta kerrakseen. Aivan jokaista hermonkärkeä kuttittaa, kun vain ajattelee, että voisi jättää kaiken ja lähteä jonnekin kauas.

*Herrasväkikin
sunnuntai kävelyille!*

Nyt emme kuitenkaan houkuttele ketään hylkäämään rakkaintaan eikä jättämään enemmän tai vähemmän vaurasta elämänsä. Kehotus tarkoittaakin vain yhtä päivää tai vain vapaata iltahetkeä. Esittelemmekin seuraavassa eräitä tutkimiamme jalkailu- ja pyöräilyreittejä kuusankoskelaisille kokeiltaviksi ja arvosteltaviksi. Ehdotukset muodostukoot samalla pieneksi osviitaksi itseskullekin hakeutua omin neuvoin omalle suunnittelema- leen retkelle, josta voi muodostua todellinen ”löytöretki”, ja sitä suurempi on silloin löytäjän ilo. — Liitteenä seuraa tämän numeron mukana paikkakuntamme karttalehti, johon punavärillä olemme merkinneet retkiehdotuksemme. Karttalehden voi itseskukin ottaa mukaansa retkelle lähtiessään.

Neljän lammen reitti.

Reitti n:o 1. Pituus n. 18 km. Reitti alkaa Kymin Oy:n Ammattikoululta Kuusankosken kirkon ohi Kulkutautisairaalan luo, josta edelleen uudelle hautausmaalle, missä on mielenkiintoista käydä katsomassa uutta, viime sodan sankaripatsasta. Tämän ohi kulkee tie Kalliojärvelle eli ”Pienen Nauhaan” hyvin vaihtelevassa maastossa. Kalliojärvi on luonnonkaunis pikkujärvi, jonka ran-

Ole oma kokkisi!

nalle monet paikkakuntalaiset ovat rakentaneet huviloita. Täällä on vähän ylempänä Lampilan torppa, jonka vasa- senta sivua jatkuu reittimme kalamiesten suosimalle Iho- lan järvelle. Kuljemme seuraten rantaviivaa järven päästä päähän ja eroamme järvestä ojan luona, jonka sivua pääsemme Vähäjärvelle. Pienen, lähes ympyrän-

*Kuta mukavampaa,
sitä epämukavampaa.*

muotoisen järven voimme kiertää, sillä sen rannalla kulkee pikku polku. Astelemme polkua, kunnes löydämme ojan, mistä Vähäjärvi laskee seuraavaan etappiimme, Matkuslampeen. Täällä voimme purkaa reppumme ja katsoa sen sisältöä sekä kokeilla hyvää keittotaitoammekin. Syötyämme voimme jatkaa talvitietä pitkin jälleen Kalliojärvelle, mutta tällä kerralla sen toiseen päähän oli "Nauhan-Aholle", josta matkamme jatkuu Kurikan tienhaaraan. Voikaalaiset voivat erota seurastamme täällä ja suunnata kulkunsa iitin maantielle ja edelleen Voikaalle. Me toiset astelemme Voijärven peltojen yli Maukselaan, josta edelleen lähtöpaikkaamme.

Reitti Kuusanlammen ympäri.

Reitti n:o 2. Pituus n. 10—11 km. Matkamme alkaa taasen samasta paikasta ohi Sahan Kuusanniemeen ja edelleen Pukinsaarelle. Matkan varrella on paljon luonnonkaunista katseltavaa, etenkin kun muistamme, että alue on muinaishistoriallisesti hyvin mielenkiintoinen. Kuusanniemi on ikivanhaa hämäläisten asuma-aluetta. Jo ammoisina aikoina käytiin katkeria taisteluja hämäläisten, savolaisten ja karjalaisten kesken kalastus- ja metsästysmaista. Suojatakseen valtaamia alueita ra-

Miehonlinnan partaalla.

kensivat hämäläiset nykyiselle Pukinsaarelle linnan, jota on kutsuttu "Miehonlinnaksi" ja saarta myös Linnasaareksi. On mielenkiintoista ohikulkiessaan poiketa katsomaan Pukinsaaren korkeimmalta huipulta, miltä maisemat näyttävät. Saarelta päästään lautasilta pitkin Kymen toiselle rannalle, josta rantaa ja maantietä pitkin koko Kuusanlammen ympäri aina Lammirantaan saakka. Jos väsymys ei vielä vaivaa, voimme kiertää Sääksniemen, ihailla sen kauneutta ja luontoa ja sitten palata Maitolahden kautta lähtöpaikkaan.

Voikaan reitti.

N:o 3. Pituus 7—8 km. Lähtö voi tapahtua esim. Voikaan Seuratalon luota, josta heti alkajaisiksi suuntaamme kulkumme urheilukentälle ja siellä kiipeämme hyppymäen lavalle ja ihailemme Voikaan vaihtelevaa maastoa. Jatkamme täältä edelleen kohti koillista, Synkänmäen ohi Riihilammelle. Lampi on hiljalleen umpeen kasvava, ilmiö, johon jokainen voi omakohtaisesti tutustua kulkemalla lammen hyllyvillä mättäillä, jotka tosiasiallisesti ovat kasvaneet lammen pinnalle, peittäen sen osittain. Keväisin Riihilampi tarjoaa luonnonystävälle muutakin nähtävää, nimittäin joukon vesilintuja, jotka ovat pesimispuuhissa antaen oman värikkyytensä lammen hiljaiselle elämälle. Matkamme jatkuu täältä

Vähäjärven kautta Sompusen järvelle ja sen uimalaitoksen ohi Hirvelään. Hirvelästä suuntaamme kulkumme "Klubin kentän" kautta lähtöpaikkaan. "Klubin kentän" luoteiskulmassa katsomme Suomen toiseksi suurinta hii-denkirnua, joka on peräisin niiltä ajoilta, jolloin Päijänteen vedet huuhtoutuivat mereen.

Tutustu Voikan hii-den kirnuun!

Pari pientä iltakävelyreittiä.

Reitti n:o 4. Pituus 7—8 km. Lähtökohtana Ammattikoulu, josta suuntaamme kulkumme ampumaradalle. Täältä edelleen Eerolan kartanoon menevän tienhaaran ohi Punavuorelle, jonne voimme kiivetä katselemaan Kuusanniemen näköaloja. Jatkamme edelleen Voikaalle menevää tietä sekä polkua pitkin yli Miilunmäen ja ohi Naistersairaalan Vesitornille, josta Kuusankosken ylpeys, pujottelumäki, alkaa. Täältä levittäytyy miellyttävä näköala yli Naukion ja Kunnanpellon. Kuljemme ohi vanhan hautausmaan ja Naukion pysäkin Voikaan uudelle maantielle. Sivuutamme Kulkutautisairaalan ja Kettumäen. Kuljemme Keskuskansakoululle, josta edelleen takaisin lähtöpaikkaan. Tällaisella pienellä kävelymatkalla saamme hyvän läpileikkauksen paikkakuntamme yleisistä laitoksista, asutusalueista y.m.

Tunne Kuusankoski!

Reitti n:o 5. Pituus 6—7 km. Toinen samantapainen iltakävely voisi tapahtua Kymintehtaan puolella esim. seuraavasti: Klubin portilta ensin Kuusankosken asemalle ja täältä edelleen Kolarin- ja Mäyrämäen välistä notkoa sekä osittain Kotiharjua pitkin Puhjonmäelle. Siellä ylitämme Kouvolan maantien ja seuraamme Niivermäen pohjoispuolta yli Anttilan peltojen. Kiipeämme Huuhkaajavuorelle ja kierrämme sen, metsäpolkua seuraten. Länsipuolella levittäytyy eteemme Huuhkaajasuo ja Ruotsula sekä Kymijoki ja etempänä Keltti. Alas

M E R K K I P A I V I A

60-vuotiaita.

Mylläri Juho Eemil Jääskeläinen, Maanviljelysosastolta, 11. 4. 49. Hän on syntynyt torpparin poikana Hankasalmella. Lapsia oli perheessä kaikkiaan 10. Jo 14-vuotiaana lähti Juho-poika elatustaan hankkimaan. Nuorena miehenä hän toimi pääasiallisesti maanviljelyksissä eri työnantajilla aina vuoteen 1915, jolloin tuli yhtiömmme palvelukseen, aluksi Hallan Tehtaille soodan polttajaksi. Sieltä hän muutti Kymintehtaalte hevosmieheksi. Oltuaan välillä Savontalon tilalla hevosmiehenä hän siirtyi v. 1933 Eerolan kartanoon maatyömieheksi. Viimeiset 6 vuotta hän on toiminut myllärinä ja varastonhoitajana ja hoitaa niitä tehtäviä edelleenkin. Jääskeläinen on erittäin innokas kalamies ja nuorempana hän myös metsästeli. Vapaa-ajat ovat kuluneetkin kokonaan näiden harrastusten parissa.

Sähköasentaja Edvard Ahola, Kymintehtaan Sähköosastolta, 16. 5. 49. Hän on syntynyt Anjalassa. Yhtiön palvelukseen hän tuli v. 1905 Kymintehtaan Puuhio-moon, työskennellen siellä ensin puhdistajana ja rana-poikana sekä myöhemmin tikkusylinterimiehenä ja hiojajana yhteensä noin 8 vuotta. Oltuaan sen jälkeen vuoden Kymintehtaan Korjauspajassa hän siirtyi v. 1914 Sähköosastolle, missä on toiminut m.m. moottorinhoitajana, puhelinasentajana ja vanhempana sähköasentajana. Palvelusvuosia on hänelle kertynyt kaikkiaan 41. Aholan mieliharrastuksista mainittakoon puutarhanhoito, puusepäntyöt, voimistelu ja urheilu sekä nyt vanhempana hengelliset harrastukset.

Siivoja Olga Salo, Kymintehtaan Talousosastolta, 30. 5. 49. Hän on syntynyt Iitissä. Yhtiön palvelukseen hän tuli 6. 7. 1906 Kymintehtaan Selluloosatehtaalte. Työskenneltyään välillä paperitehdasosastoilla hän siirtyi 16. 3. 1948 Talousosastolle siivojaksi, missä toimessa on edelleenkin. Hänet tunnetaan ahkeraksi työntekijäksi.

50-vuotiaita.

Sukeltaja Martti Lindsten, Kymintehtaan Rakennusosastolta, 2. 5. 49. Hän on syntynyt Iitissä ja tuli yhtiön palvelukseen 4. 12. 1920 Voikaan Koskiosastolle toimien ensin laturina ja koneporarina sekä vuodesta 1927 lähtien sukeltajana. Voikaalla hän oli kahta lyhyttä katkoa lukunottamatta 6 vuotta ja siirtyi v. 1933 Kymintehtaan Rakennusosastolle, missä edelleenkin työskentelee sukeltajana. Lindsten kuuluu jäsenenä Suomen Sukeltajain Liittoon. Nuorempana hän oli innokas urheilija harrastaen m.m. hiihtoa ja pitkänmatkan juoksua. Ennen vuotta 1918 hän kuului Pilkanmaan torppariosastoon ja Myllykallion työväenyhdistykseen ja on nykyisin jäsenenä paikallisissa työväenjärjestöissä. Kalastus on hänen mieluisimpia harrastuksiaan ja vapaa-aikansa hän viettääkin kalamökkillään Pyhäjärven Nielsassaareissa.

Leikkuukoneen apunainen Lyyli Aliina Väkevä, Kymintehtaan Paperitehtaalte, 4. 5. 49. Hän on syntynyt Valkealassa. Yhtiön palvelukseen hän tuli 1. 11. 1922 riisinvaaakajaksi Kymintehtaan Paperitehtaalte, siirtyen myöhemmin apunaiseksi leikkuukoneelle, missä

Santakuoppien reunalla.

laskeutuessamme joudumme suoraan santakuoppien reunalle ja maantielle, jota seuraten ohi Rauhanharjun ja Pilkanpellon takaisin lähtöpaikkaan. Tämänkin retken jälkeen hieman nälkäisenä huudahdamme: "On Kuusankoski se sentään paikoista parhain."

Pyöräilyreitti.

Reitti n:o 6. Ollappa polkupyörä? Onhan se. Voimekin sillä suunnitella hieman pitempää matkaa. Otetaan

alku sentään varovaisesti eikä heti pitkää väsyttävää reissua. Maasto ja maisemat tarjoavat tähänkin mahdollisuuden. Kierrämme Lappalanjärven. Sanoista tekoihin. Suuntana Savon radalle saakka Kouvola. Siitä oikotietä Valkealan valtatielle ja edelleen Jokelaan, jossa pysähdymme hetkiseksi tutustuen Virranniemeen. Suuntana täältä koillinen, ohi kunnalliskodin ja parakkialueen, aina Valkealan kirkolle, jossa taasen pyörän selästä pois katselemaan kirkonkylää. Noin 3 km kirkolta poikkeamme Ojalaan, josta edelleen Hautalaan. Täältä suoraan Lappalanjärven rantaan ja rantapolkua seuraten ja ohittaen kauniilla paikalla sijaitsevia huviloita Savon radalle ja uutta maantietä Voikaan kautta kotiin. Matkaa kertyi noin 30 km, mutta reitin elämykset maksavat kyllä väi-van.

Ylläselostamamme reitit eivät tietenkään ole ainoita mahdollisia, sillä niitähän löytää vaikka millä mitalla. Toisekseen reittien neuvominen ja niiden valinta on hyvinkin yksilöllistä, — siis suunnittele retkiä ja kulje ne myöskin! Kysy itseltäsi, "miten, minne, mitä ja miksi?" ja ryhdy ajatuksista tekoihin.

Juho Jääskeläinen.

Martti Lindsten.

J. Lehtoranta.

Emil Luntinen.

toimessa on edelleenkin. Hänen vapaa-aikojen harrastuksistaan mainittakoon kotitalous ja puutarhanhoito sekä marittatyö.

Seppä Johannes Lehtoranta, Kymintehtaan Rakennusosastolta, 10. 5. 49. Hän on syntynyt Sortavalan pitäjässä. Yhtiön palvelukseen hän tuli v. 1922 Voikaan Rakennusosastolle, missä oli vuoteen 1931. Sen jälkeen hän siirtyi Voikaan Sähköosastolle ja sieltä v. 1932 Kymintehtaan Rakennusosastolle, missä edelleenkin työskentelee. Lehtorannan mieluisimpiin harrastuksiin kuuluu varsinkin hänen Voikaalla oloaikanaan kalastus. Hän kannattaa lämpimästi urheilua, vaikkakaan ei itse ole saattavemmin osallistunut kilpailuihin.

Apumies Arvo Toimi Valto, Kymintehtaan Talousosastolta, 11. 5. 49. Hän on syntynyt Iitissä ja tullut yhtiön palvelukseen 26. 4. 1920 Voikaan Korjauspajalle. Kymintehtaan Talousosastolle hän siirtyi 1. 1. 1944 ja työskentelee siellä edelleenkin hoitaen tehtävänsä tunnollisesti.

Veturinkuljettaja Johan Einar Tarjala, Kymintehtaan Raitiotieosastolta, 18. 5. 49. Hän on tullut yhtiön palvelukseen 20. 11. 1913 Kymintehtaan Ulkotyöosastolle ja on vuodesta 1920 lähtien työskennellyt Kymintehtaan Raitiotieosastolla, aluksi veturinlämmittäjänä ja vuodesta 1926 veturinkuljettajana, jota tointa esimerkiksi kelpaavalla tavalla edelleenkin hoitaa. Tarjalan harrastukset vapaa-aikoina ovat kohdistuneet oman asuinrakennuksen kunnossapitoon.

Vuoromestari Kaarlo Partti, Kymintehtaan Selluloosatehtaalta, 19. 5. 49. Hän on syntynyt Mikkeliissä.

Yhtiön palvelukseen hän tuli 1. 8. 1929 keittäjäksi selluloosatehtaalle. Vuoromestariksi hänet nimitettiin 1. 3. 1936 ja tätä tehtävää hän edelleenkin suurella asiantuntemuksella hoitaa.

Siivooja Elviira Lantta, Kymintehtaan Talousosastolta, 23. 5. 49. Hän on syntynyt Valkealassa ja tullut yhtiön palvelukseen 27. 4. 1920 Kuusankosken Ulkotyöosastolle, mistä v. 1938 siirtyi siivoojaksi Kymintehtaan Talousosastolle. Vapaa-aikoinaan hän harrastaa lukemista. Työssään hänet tunnetaan vaatimattomana uusrastajana.

Sekatyöläinen Emil Luntinen, Kymintehtaan Selluloosatehtaalta, 5. 6. 49. Hän on syntynyt Iitissä. Yhtiön palvelukseen hän tuli 29. 10. 1917 Voikaan Ulkotyöosastolle. Useina eri jaksoina ja eri osastoilla oltuaan hän tuli 14. 1. 1946 Kymintehtaan Selluloosatehtaalle, missä edelleenkin työskentelee. Vapaa-aikojen harrastuksista mainittakoon kotipuutarhanhoito.

Apumies Lauri Sipilä, Kymintehtaan Rakennusosastolta, 7. 6. 49. Hän on syntynyt Valkealassa. Yhtiön palvelukseen hän tuli ensimmäisen kerran 13. 1. 1916. Pienempiä katkoja lukuunottamatta hän on ollut yhtiömme palveluksessa siitä lähtien ja työskennellyt miltei koko ajan rakennusosastolla.

Kalanterinkäyttäjä Arvi Hietanen, Kymintehtaan Paperitehtaalta, 24. 6. 49. Hän on syntynyt Jaalassa ja tullut yhtiön palvelukseen 23. 8. 1922 paperiosastolle. Työskenneltyään 6 vuotta PK 5:n kalanterilla apumiehenä hänet nimitettiin mainitun koneen käyttäjäksi, missä toimessa on edelleenkin.

Lauri Sipilä.

Arvi Hietanen.

Armas Sorsa.

Robert Halme.

Juhani Hämäläinen.

Erik Sipilä.

Juho Kuitunen.

Tilapäistyöläinen Hilda Takojä, os. Pessa, Maanviljelysosastolta, 26. 6. 49. Hän on syntynyt maanviljelijän tyttärenä Valkealassa. Yhtiöme palveluksessa hän on ollut 12 vuotta, josta 10 vuotta sikalan hoitajana. Vapaa-ajat ovat kuluneet oman perheen piirissä.

Portinvartija Armas Arvid Sorsa, Kymintehtaan Talousosastolta, 28. 6. 49. Hän on syntynyt Valkealassa ja tullut yhtiön palvelukseen 8. 5. 1923 Ulkotyöosastolle. Työskennellyään välillä useammallakin eri osastolla hän siirtyi 18. 5. 1937 Talousosastolle portinvartijaksi, jota tehtävää edelleenkin hoitaa. Pikkupojasta lähtien on Sorsa kiinnostunut haturinsoittoon, onpa hän nuorempana kierrellyt soittelemassakin eri puolilla Kymenlaaksoa. Myös urheilu kuuluu Sorsan harrastuksiin. Työnsä hän on suorittanut tunnollisesti.

VOIKAALLA.

75-vuotias.

Voima-aseman hoitaja Robert Halme, Voikaan Sähköosastolta, 20. 5. 49. Hän on syntynyt Maunukselassa, joka silloin kuului Iitin pitäjään. Vuonna 1888 hän 14-vuotiaana tuli töihin Kymintehtaan Paperitehtaalte. Kymintehtaalte hän työskenteli eri osastoilla, kunnes 20. 1. 1903 siirtyi Voikaan Voimalaitokselle, jossa hän siis on ollut jo 46 vuotta, yhteenlasketun palvelusajan ollessa kokonaista 61 vuotta. Robert Halmeen voi sanoa juurtuneen Kymi-yhtiöön ja tuntevan sen ikäänkuin "toiseksi kodikseen", sillä jo hänen isänsä sekä kaksi veljeään olivat yhtiön palveluksessa ja myös Halmeen poika on seurannut isänsä jälkiä Voikaan isolle voimalaitokselle.

70-vuotias.

Jälkivuolija Konstantin Lautaniemi, Voikaan Selluloosatehtaalte, 4. 5. 49. Hän on syntynyt Jaalassa ja tullut yhtiön palvelukseen ensimmäisen kerran Voikaan Sahalle v. 1902. Voikaan Selluloosatehtaalte hän siirtyi v. 1923 ja samalla osastolla on hän edelleenkin. Lautaniemen lapset ovat jo maailmalla ja vaimo on ollut kuolleena jo kuusitoista vuotta, joten Lautaniemen vapaa-ajat kuluvat nykyään "huushollin" hoidossa. Keisäsin hän käy mielellään onkineen kaloja narrailemassa.

60-vuotiaita.

Tikkusihtimies Jalmari Hämäläinen, Voikaan Puuhiomolta, 9. 5. 49. Hän on syntynyt Mäntyharjussa ja tuli yhtiön palvelukseen Voikaan Sahalle 14. 4. 1919. Hämäläinen on työskennellyt Voikaan Ulkotyö-, Paperi- ja Höyryosastoilla. V. 1945 hän siirtyi Voikaan Puuhiomolle tikkusihdille, hoitaen edelleenkin tunnontarkasti tehtävänsä.

Rotatiokoneen etumies Erik Sipilä, Voikaan Paperitehtaalte, 17. 5. 49. Hän on syntynyt Jaalassa ja tuli yhtiön palvelukseen Voikaan Sahalle 9. 9. 1912. Voikaan Paperitehtaalte hän siirtyi v. 1914. Nykyisessä toimessaan rotatiokoneen etumiehenä Sipilä on ollut vuodesta 1918 lähtien. Vapaa-ajan harrastuksiin kuuluu nuorempana urheilu, varsinkin hiihto. Nykyisin kuluvat illat kotoisissa puuhissa.

Kuivauskoneen käyttäjä Juho Taavi Kuitunen, Voikaan Selluloosatehtaalte, 24. 5. 49. Hän on syntynyt Joutsassa. Jo 18-vuotiaana nuorukaisena hän lähti kat-

J. A. Saarenpää.

Tilda Miettinen.

Elina Kossila.

Enok Matilainen.

Iivari Kansikas.

Toivo Perätalo.

selemaan maailmaa ja matkasi Amerikkaan, ensin Minnesotaan ja sieltä myöhemmin Oregonin valtioon Kaliforniaan. Tämä matka kesti 11 vuotta. Palattuaan kotimaahan aikoi Kuitunen ryhtyä maanviljelijäksi, mutta lyhyeen jäi maanpito ja hän tuli yhtiön palvelukseen Voikaan Selluloosatehtaalte v. 1920. Oltuaan jonkin aikaa kuivauskoneen käyttäjän apulaisena hänestä tuli mainitun koneen käyttäjä. Tätä tointa hän onkin sitten jatkuvasti hoitanut. Nuorena oli Kuitunen innokas voimistelija ja urheilun harrastaja ja vielä nytkin on hän ollut mukana yhtiön hiihdoissa saaden palkintojakin. Vapaa-aikojen harrastuksista mainittakoon puutarhanhoito ja kaikenlaiset kotiaskareet, jotka vievätkin ajan melko tarkkaan.

Pumppumies Juho Alarik Saarenpää, Voikaan Paperitehtaalte, 25. 5. 49. Hän on syntynyt Heinolassa ja tullut yhtiön palvelukseen ensimmäisen kerran Voikaan Ulkotoyöosastolle v. 1919. Jo samana vuonna hän siirtyi Voikaan Paperitehtaalte, missä on ollut suurimman osan palvelusajastaan eli noin 19 vuotta. Saarenpää on nuorempana ollut innokas kalamies. Nyt vanhempänä hän hoitelee ainoastaan puutarhaa. Hän on harrastanut myös osuustoimintaa ja hoitanut luottamustehtäviä, ollen useita vuosia mm. myymäläneuvoston jäsenenä.

Paperinlastaaja Artturi Turkki, Voikaan Paperitehtaalte, 26. 5. 49. Hän on syntynyt Mäntyharjussa ja tullut yhtiön palvelukseen Voikaan Selluloosatehtaalte v. 1914. Nykyiseen toimeensa hän tuli v. 1922. Turkki tulee olleeksi yhtiön palveluksessa kaikkiaan 32 vuotta.

Sihtimies Otto Tiuhonen, Voikaan Puuhiomolta, 10. 6. 49. Hän on syntynyt Kangasniemellä ja tuli yhtiön palvelukseen Voikaan Ulkotoyöosastolle v. 1918. Tiuhonen on työskennellyt myös Voikaan Saha- ja Rakennusosastoilla. V. 1931 hän siirtyi Voikaan Puuhiomolle kestoyötyöhiomakoneelle puidenlatojaksi. Sihtimiehenä hän on toiminut vuodesta 1938 ja on tässä toimessa edelleenkin.

50-VUOTIAITA.

Happomies Emil Borg, Voikaan Selluloosatehtaalte, 11. 5. 49. Hän on syntynyt Valkealassa ja tullut yhtiön palvelukseen ensimmäisen kerran Voikaan Ulkotoyöosastolle v. 1916. Voikaan Selluloosatehtaalte hän tuli v. 1925 ja on ollut yhtäjaksoisesti samalla osastolla, lukuunottamatta sota-aikaa, jolloin hän selluloosatehtaan

seisoessa joutui muille osastoille. Vapaa-ajat kuluivat puutarhanhoidossa ja oman kodin kunnostamistöissä.

Tilda Miettinen, Voikaan Selluloosatehtaalte, 16. 5. 49. Hän on syntynyt Mäntyharjussa ja tuli yhtiön palvelukseen ensimmäisen kerran Voikaan Ulkotoyöosastolle v. 1923. Voikaan Selluloosatehtaalte hän siirtyi v. 1932 ja on ollut siellä yhtäjaksoisesti, lukuunottamatta sota-aikaa, jolloin oli muilla osastoilla. Vapaa-ajan harrastuksista mainittakoon kotityöt ja käsityöt.

Muurarin ja maalarin apulainen Elina Kossila, Voikaan Rakennusosastolta, 9. 6. 49. Hän on syntynyt Valkealassa ja tullut yhtiön palvelukseen ensimmäisen kerran Voikaan Selluloosatehtaalte v. 1941. Nykyään hän on työssä Voikaan Rakennusosastolla.

Rullansiirtäjä Siiri Maaninki, Voikaan Paperitehtaalte, 19. 6. 49. Hän on syntynyt Heinolassa ja palvelut yhtiötä noin 6 vuotta eri osastoilla.

Sihtimies Enok Matilainen Voikaan Puuhiomolta, 23. 6. 49. Hän on syntynyt Ristiinassa ja tullut yhtiön palvelukseen Voikaan Tallille v. 1921. Työskennellyään eri osastoilla hän siirtyi v. 1931 sihtimieheksi Voikaan Puuhiomolle, missä edelleenkin on toimessa. Vapaa-aikoinaan on Matilainen usein nähty varsinkin kalastuspuuhissa. Monenmoiset ja -muotoiset ovat ne kalankuvat, joita hän innokkaasti kiilloittelee. Viime aikoina on oman tontin ja kotieläinten hoitaminen vienyt hänen vapaa-aikansa.

Vuoromestari Iivari Kansikas, Voikaan Puuhiomolta, 24. 6. 49. Hän on syntynyt Valkealassa ja tuli yhtiön palvelukseen Voikaan Puuhiomolle v. 1917. Hän on työskennellyt hiomolla useissa eri tehtävissä. Mestari Kansikkaalla on ollut luottamustehtäviä useissa eri yhdistyksissä, kuten Voikaan Urheilu-Veikoissa, Voikaan Mestarikerhossa y.m. Nykyisin hänen vapaa-aikansa kuluu etupäässä oman tontin raivauspuuhissa. Mestari Kansikas on hyvin pidetty henkilö. Laaja onkin se tuttavapiiri, joka yhtyy häntä merkkipäivän johdosta onnittelemaan.

Uunimies Toivo Perätalo, Voikaan Karbiditehtaalte, 24. 6. 49. Hän on syntynyt Jaalassa ja tullut mainitulle osastolle v. 1948, työskennellen siellä edelleenkin.

Rullapakkari Einar Korppi, Voikaan Paperitehtaalte, 26. 6. 49. Hän on syntynyt Valkealassa ja tullut yhtiön palvelukseen Voikaan Paperitehtaalte v. 1921. Siellä hän onkin ollut koko ajan, lukuunottamatta sota-aikaa, jolloin tehdas ei ollut käynnissä ja jolloin hän oli Kuusankosken Voimalaitosrakennuksella.

Metsäosaston hiihtomestaruuskilpailut.

K. Ikonen voitti yleisen ja E. Hyvärinen ikämiessarjan mestaruuden.

Kuopio sai tänäkin vuonna vieraikseen Metsäosaston parhaat hiihtäjät kiistelemään mestaruuksista. Hoitoalueet olivat 30. 1. 49 pidettyjen kilpailujen perusteella nimenneet parhaimmat hiihtäjänsä näihin kilpailuihin. Ja vaikka talvi ei vielä helmikuun alkupuolella ollutkaan ehtinyt eteläisimpiin hoitoalueisiin, niin olivat kuitenkin kaikki hoitoalueet silti edustettuina. Viime vuodesta oli kilpailujen ohjelmaa muutettu siten, että paitsi yleistä sarjaa kilpailtiin nyt myöskin ikämiessarjassa. Tämä olikin tervehtänyt muutos, joka tasoitti voimasuhteita ja teki kilpailut mielenkiintoisemmiksi.

Kilpailut pidettiin 13. 2. 49 Puijon maastossa, joka vähälumisuuksaan huolimatta tarjosi mainion kilpaladun. Lähtö tapahtui aivan Puijon mäen juurelta ja oli latu tehty 10 km:n mittaiseksi, jonka kaikki hiihtivät. Sen lisäksi hiihtivät yleisen sarjan miehet vielä 5 km pitkän lenkin.

Kilpailupäivä, joka oli melko leuto ja pilvinen, alkoi

klo 8 ravintola Yläsalissa tarjotulla aamupurolla. Täällä lausui metsänhoitaja G. Duncker järjestäjien puolesta kilpailijat tervetulleiksi.

Klo 10.00 lähti ensimmäinen yleisen sarjan pari ladulle ja heitä seurasivat minuutin väliajoin toiset. Yleisessä sarjassa oli osanottajia 28 ja ikämiessarjassa, joka lähetettiin taipaleelle heti yleisen sarjan jälkeen, 11.

Kilpailijoita odotellessa ensimmäiseltä lenkilään maisuivat katsojille ja toimisijoille kanttiinin kuuma mehu ja maukkaat makkarat mainioilta.

Ensimmäisenä saapui kierrokselta numerolla 13 lähtenyt Pohjois-Karjalan K. Ikonen, saavuttaen ajan 41,45. Kauan ei tämä aika kuitenkaan pysynyt parhaana, sillä viime vuoden mestari, Kymen hoitoalueen E. Ritar, joka lähti numerolla 17, sivuutti maalipainkan ajalla 41,43 ja painui hyvissä voimissa lopputaipaleelle. Nämä ajat jäivätkin parhaiksi, sillä seuraavalla sijalla oli Saimaan T. O. Parkkinen 43,51, Kymen K. Okkola 44,30 ja Päijänteen V. Pihlainen 45,16. Tässä 10 km:n parhaat ja seuraavat vain muutamien sekunttien eroin toisistaan. Ei kesänyt kauan, kun Ikosta alettiin odotella maaliin ja pian hän saapuikin, saavuttaen ajan 1.02,37. Nyt oli Ritarilla aikaa kaksi minuuttia voittaakseen Ikonen. Kova oli jännitys ja huuto, kun Ritar ilmesyi näkyviin, mutta se ei auttanut, ja niin hävisi hän Ikoselle 11 sekunttia, saavuttaen siis ajan 1.02,48. Nämä kaksi olivatkin omaa luokkaansa, sillä kolmanneksi tullut T. O. Parkkinen sai ajakseen 1.06,35. Okkola oli myöskin säilyttänyt neljännen tilansa ajalla 1.07,46, mutta Pihlainen oli väsähtänyt pudoten yhdeksänneksi.

Ikämiehet kävivät myöskin monta katkeraa kamppailua, vaikkakin parhaat sijoitukset ratkaistiinkin selvillä eroilla. Kuopion hoitoalueen E. Hyvärinen voitti kilpailun selvästi saaden ajan 44,17. Toiseksi parhaan ajan 47,03 saavutti piiriesimies V. J. Turunen, myöskin Kuopion hoitoalueesta, mutta hiihti hän palkintolautakunnan tekemän päätöksen mukaan kilpailujen ulkopuolella, koska oli toiminut kilpailujen ratamestarina. Toisen sijan saavutti näinollen Kymen hiihtäjäveteraani V. Liikkanen ajalla 47,06 ja kolmannen sijan Saimaan S. Parkkinen 49,07.

Tapaturman uhri.

Kymintehtaan paperitehtaalla sattui tammikuun 28 p:nä vaikea tapaturma, jossa talousosastoon kuuluva hevosmies Juho Evert Nieminen sai niin vaikeita vammoja, että kuoli saman kuun 31 p:nä Kuusankosken sairaalassa.

Nieminen oli syntynyt 23. 6. 1897 itsellisen poikana Elimäellä, jossa myös kävi kansakoulun. Nuorena poikana hän antautui metsämiehen ammattiin, ollen tässä toimessa aina vuoteen 1928, jolloin siirtyi yhtiömme palvelukseen Kymintehtaan Korjauspajalle. Työskenneltään sitten eri osastoilla hän tuli v. 1938 talousosastolle hevosmieheksi Kuusankosken tallelle, jossa tehtävässä oli kuolemaansa saakka. Hänet tunnettiin vakavamieliseksi ja ututteraksi työntekijäksi, joka vaatimattomalla esiintymisellään saavutti esimiestensä ja työtovereittensa luottamuksen. Hän oli kodin ja kirkon harras ystävä, ja harvat olivat ne pyhä- ja juhlapäivät, jolloin hän ei ollut Jumalan sanaa kuulemassa.

Vainajaa jäivät suremaan vaimo sekä aikuinen tytär ja poika.

Tulokset:

Yleinen sarja: 1) K. Ikonen, P-K, 1.02,37, 2) E. Riitari, Ky 1.02,48, 3) T. O. Parkkinen, Sai, 1.06,35, 4) K. Okkola, Ky, 1.07,46, 5) L. Romppainen, Ka, 1.08,47, 6) V. Ilkko, Ka, 1.09,10, 7) S. Valjakka, Sai, 1.09,15, 8) M. Kinnunen, K-S, 1.09,54, 9) V. I. Pihlainen, Pä, 1.09,57, 10) L. Tyni, U, 1.10,50, 11) V. Jokiniemi, Kuo, 1.11,22, 12) H. Eriksson, Kuo, 1.11,28, 13) A. Ahvenainen, Pä, 1.11,38, 14) A. Kinnunen, K-S, 1.11,44, 15) O. Haataja, Ka 1.12,15. 22 kilpailijaa hiihti matkan loppuun.

Ikämiessarja: 1) E. Hyvärinen, Kuo, 44,17, 2) V. Liikkanen, Ky, 47,06, 3) S. Parkkinen, Sai, 49,07, 4) T. Pasanen, K-S, 50,12, 5) V. Laitinen, Ju, 50,50, 6) K. Suomalainen Sa, 53,20, 7) V. Iivarinen, Kuo, 53,28, 8) K. Varis, K-S, 54,11, 9) I. Juvonen, P-K, 1.02,54, 10) P. Rantanen, U, 1.04,49.

Kilpailussa ratkaistiin myöskin Savon, Kuopion ja Juantehtaan hoitoalueiden välillä kilpailtavana oleva "Kymän haarikka". Kukin hoitoalue asettaa kilpailuun 4 miestä, joista kolmen parhaan yhteenlaskettu tulos ratkaisee haarikan kohtalon. Se joutui jälleen, vuoden poissaolon jälkeen, Kuopion hoitoalueen kaappiin.

Tulokset: 1) Kuopion hoitoalue (E. Hyvärinen 1.06,59, V. Jokiniemi 1.11,22, H. Eriksson 1.11,28) 3.29,49, 2) Savon hoitoalue 3.58,04, 3) Juantehtaan hoitoalue 4.06,29.

Kilpailujen päättäjäiset pidettiin ravintola Yläsalissa. Maukkaan aterian jälkeen esitti ylimetsänhoitaja Gripenberg metsäneuvos Bützowin tervehdyksen hiihtäjille, viimeksimainitun ollessa ulkomaanmatkan takia estetty olemasta mukana. Palkinnot jakoi ylimetsänhoitaja Gripenberg neiti Onatsun ja konttoripäällikkö Säilän avustamina. Piiriesimies V. J. Turunen sai ylimääräisen palkinnon, ja raskaimman urakan suorittaneelle P. Rantasalle — hän oli saanut hiihtää kauimmin ladun vierellä antaessaan tietä 20:lle kanssakilpailijalleen — annettiin 30 sm berliininmakkaraa korupakkauksessa!

J. S.

Piiriesimies V. J. Turunen ja ikämiessarjan voittaja E. Hyvärinen lähtöviivalla.

†

Metsänhoitaja A. R. Blumenthal.

Helmikuun 27 p:nä kuoli kodissaan Sippolan Hallassa metsänhoitaja Arthur R. Blumenthal lähes 80 vuoden ikäisenä.

Metsänhoitaja Blumenthal oli syntynyt Muhoksella 30. 12. 1869. Tultuaan ylioppilaaksi v. 1890 hän valitsi isänsä ammatin ja meni oppilaaksi Evon Metsäopistoon, mistä hän v. 1892 sai päästötodistuksen metsäkonduktöörinä. Palveltuaan kuusi vuotta valtiota, pääasiallisesti itä-Suomessa, hän astui 1. 11. 1898 silloisen Halla Ab:n palvelukseen, ollen ensimmäisiä metsämiehiämme, joista pysyvästi tuli yhtiön metsänhoitajia. Hänen lähimpänä tehtävänä oli yhtiön jo silloin laajan metsäomaisuuden hoidon ja hallinnon järjestäminen. Kun Halla v. 1916 liitettiin Kymän Osakeyhtiöön, siirtyi metsänhoitaja Blumenthal yhtiömme palvelukseen Kymän eteläisen hoitoalueen metsänhoitajaksi, asuinpaikkanaan Sippola. Harvinaisen pitkä oli sitten se työpäivä, jonka hän sai omistaa rakkaalle metsilleen, ja harvinaisen tuloksellinen se työ, jonka hän niiden hyväksi suoritti. Palveltuaan yhtiön metsänhoitajana 40 vuotta hän siirtyi eläkkeelle v. 1938, jääden kuitenkin asumaan hänelle rakkaaksi käyneeseen Sippolan Hallaan, missä hän myös sai ummistaa silmänsä ijaiseen uneen.

Metsänhoitaja Blumenthal oli yhtiön metsänhoitajain yhteisriennoissa alusta lähtien mukana johtavana sieluna. Kun Yksityismetsänhoitajayhdistys v. 1911 perustettiin, valittiin hänet sen puheenjohtajaksi, jota tehtävää hoiti vuoteen 1920. Viimeksimainittuna vuonna hänet kutsuttiin yhdistyksen kunniajäseneksi.

Arthur Blumenthal kuului siihen vanhaan kaartiin, jonka rivit päivä päivältä harvenevat. Suoraselkäisenä, ehdottoman eikeudenmukaisena ja periaatteistaan tinkimättömästi kiinnipitävänä hän näytti parhaita esimerkkiä niille nuorille metsämiehille, joille oli suotu onni työskennellä hänen alaisinaan. Hän oli gentlemanni sa-

**Piirityönjohtaja
V. A. Metsärinne**
50-vuotias.

Sippolan metsäkoulun Saveron piirin piirityönjohtaja Vilho Arvid Metsärinne täyttää 7. 5. 1949 50 vuotta. Hän on syntynyt Sippolan Saverolla maanviljelijän poikana. Koulunkäyntinsä ja asevelvollisuutensa suorittuaan hän tuli 15. 8. 1921 Kymn Oy:n Metsäosaston palvelukseen, aluksi työnjohtajaksi sekä 1. 6. 1928 nykyiseen toimeensa.

Saveron piirin kauniit, hyvin hoidetut metsät puhuvat parhaiten sen suuriarvoisen työn puolesta, minkä piirityönjohtaja Metsärinne jo lähes kolme vuosikymmentä jatkuneena toiminta-aikanaan on tarmolla, ahkeruudella ja ammattitaidolla näiden metsien hyväksi tehnyt. Metsänhoidon harrastus on aina ollut hänen sydäntään erikoisen lähellä. Niinpä Saveron piirissä on tuskin ainoatakaan metsikköä, jonka vaalimiseen Metsärinne ei olisi omaa henkilökohtaista panostaan antanut.

Mutta piirityönjohtaja Metsärinteeltä on tämän kaiken lisäksi liennyt aikaa moneen muuhunkin. Suojeluskunta- ja urheilutoiminta ovat olleet hänen mieliharrastuksiaan, ja ikävuosistaan huolimatta hän vieläkin jättää hiihtoladulla monen nuoremman jälkeensä. Nuorisoseura- ym. toiminnassa hän on paikkakuntansa keskeisiä henkilöitä.

Toivotamme nuorekkaalle 50-vuotiaalle vielä monia työn ja tarmon vuosia.

Et mikään taistelu ole tärkeämpää kuin taistelu omaa ylpeyttä ja kurjaa minäämme vastaan. Mikään voitto ei ole suurempi ja harvinaisempi kuin voitto itsestämme. Itsensä voittaminen on kaita tie sydämen rauhaan ja rauhaan lähimmäisen kanssa.

Nathan Söderblom.

nan parhaassa merkityksessä, huumorintajuinen ja täynnä "vanhojen aikojen" metsätietoa, minkä johdosta hän nautti virkaveljiensä jakamatonta kunnioitusta ja luottamusta.

Halla—Sippolan humisevat hongat ja uljaat leuskel muodostavat Arthur Blumenthalille, moitteettomalle metsän riitarille muistomerkkin, joka on paras mahdollinen.

Otto Nikolai (vas.) ja Juho Vihtori Lahti.

104 vuotta yhtiön palveluksessa

ovat yhteensä olleet Lahden veljekset
Lopen Räyskälässä.

Kaukana asutuskeskuksista, sivulla vilkkaasta elämästä, Räyskälän salomailla Lopen pitäjässä elää kaksi vanhan ajan aitoa metsämiestä. He ovat veljekset Otto Nikolai ja Juho Vihtori Lahti, edellinen nyt 68- ja jälkimmäinen 61-vuotias. Viisi veljestä kasvoi isänsä kodissa. Heistä kaksi on kuollut ja edellämäinitut kaksi veljeä ovat pikkupojasta saakka olleet yhtiön palveluksessa. Kun Juho Vihtori oli 2-vuotias, kuoli isä, minkä vuoksi 7 vuotta vanhempi veli Otto Nikolai oli pakotettu lähtemään metsätöihin saamatta käydä edes kansakoulua. Hän on koko elämänsä suorittanut metsätöitä samoissa Räyskälän metsissä, jotka aikaisemmin omisti Jokioisten Kartano ja sittemmin Hyvinkään—Pyhäjärven Rautatie Oy., ja jotka nytemmin ovat Kymn Oy:n omaisuutta. Hän on arvossa pidetty mallimetsätyömies koko Räyskälän kylässä ja on saanut yhtiön ansiomitalin 53 vuoden uutterasta työstä. Pitkän työpäivänsä jälkeen hän nyt pääsee nauttimaan hyvin ansaitsemaansa eläkettä. Edelleen tulee hänen hyvinvoinnistaan huolehtimaan Pietilän vanha emäntä, joka jo vuosikymmeniä on hoivannut vanhapoikahoidokkiaan parhaansa mukaan.

Nuorempi veli, Juho Vihtori, lähti 12-vuotiaana yhtiön metsätöihin, on perheellinen ja on toiminut työnjohtajana v:sta 1914 lähtien. Hän on rakastanut kotiseutuaan ja työtään niin, ettei hänen ole milloinkaan tehnyt mieli maailmalle. Hän ei ole koskaan edes nähnyt valtion juna, ja vain kerran hän on matkustanut Karkkilan pikkujunassa. Juho Vihtori Lahti on iästään huolimatta vielä täydessä työssä ja on hän samoin kuin vanhempi veljensä saavuttanut esimiestensä rajattoman luottamuksen sekä alaistensa kunnioituksen. Tunnustukseksi uskollisesta työstään tulee hänkin pian kuulumaan 50-vuotismerkin saaneiden joukkoon.

VERLAN PUUHIOMO JA PAHVITEHDAS

Ansiomerkkien jako Verlan tehtaalla.

Verlan tehtaalla suoritettiin Kymin Oy:n ansiomerkkien jako pitkäaikaisesti palvelleille tammikuun 23 p:nä. Juhlatilaisuus oli seuratalossa. Siellä tapasivat toisensa entiset työtoverit, jotka jo vuosia sitten eläkkeelle siirtyttyään olivat jättäneet jäähyväiset toisilleen. Tämä tunnelmallinen tilaisuus yhdisti heitä hetkeksi niihin vielä palveluksessa oleviin, jotka myöskin saivat ansiomerkkin. Kaikilla oli tilaisuus kahvipöydän ääressä yhdessä muistella menneitä ja luoda silmäys taakse jääneelle pitkälle työsaralle.

Isännöitsijä Bruno Breitenstein lausui näille työn veteraaneille lämpimät tervehdyssanat ja kiitti heitä yhtiön johdon ja omasta puolestaan koko yhteiskunnalle merkityksellisestä elämäntyöstä. Tilaisuuden ohjelmaan kuului lisäksi torvisoittoa ja runonlausuntaa.

Merkin saajien lukumäärä oli verrattain suuri, mikä johtui siitä, että merkkejä jaettiin Verlan tehtaalla nyt ensimmäisen kerran. Kaikkiaan jaettiin 56 ansiomerkkiä, joista yksi vähintään 50 vuoden palveluksesta. Sen sai Antti Tanner, joka oli tullut palvelleeksi tasau 50 vuotta siirtyessään eläkkeelle tammikuun 1 p:nä 1948. Vähintään 25 vuotta palvelleita oli siis 55.

60-vuotias.

60 vuotta täytti sekatyömies Kustaa Albin Multanen 3. 4. 1949 Mikkelissä. Multanen tuli 18-vuotiaana Halla-yhtiön niputuskoneelle venemieheksi, ollen tässä työssä yhdeksänä kesänä. Tämän jälkeen hän siirtyi Saksalan sahalle, toimien kesällä tukkitöissä järvellä ja talvisin tukkikasalla ja tukkien lajittelijana. Saksalan sahan lopetettua toimintansa siirtyi Multanen Kymin Oy:n Saksalan varastolle sekalaisiin töihin. 16. 4. 49 hän tuli olleeksi yhtiömme palveluksessa 42 vuotta. Iästään huolimatta on Multanen edelleenkin hyvissä voimissa.

Antti Tanner 50-vuotismerkin saatuaan. Vas. rva ja oikealla agronomi Breitenstein.

Merkin saivat seuraavat henkilöt:

50-vuotismerkin Antti Tanner.

25-vuotismerkin Anton Kivula, palvelusvuosia 47, Anna Floman 46, Emmi Palmén 46, Albin Laitinen 46, Sylvester Ukko 44, E. Eerikkilä 43, Toivo Sahlberg 42, Tilda Laitinen 41, Mikko Koskinen 41, Liisa Toivonen 40, Ville Kärkkäinen 39, Jalmari Aho 39, Onni Rippatti 39, Ida Stenberg 39, Taneli Pukkila 38, Robert Mäkelä 38, Jalmari Pyöriä 38, E.-L. Hockman 37, Hannes Mäntynen 37, Hilja Toivonen 37, Hilda Eerikkilä 36, Hannes Kallio 36, Maria Virtanen 35, Juho Volanen 34, Otto Sahrman 33, Muisto Niemi 33, Antti Kaivola 32, Lempi Mustonen 32, Jalmari Seppälä 32, Aatto Toivonen 32, Ture Ilmonen 31, Hilda Lahtinen 31, Olga Seppälä 31, Maria Kuhanen 30, Emil Ojanen 30, Hilma Rajulin 30, Robert Vaahto 30, Manda Purho 29, Antti Nieminen 29, Armas Ukko 29, Eino Kronholm 29, Nikolai Ahonen 29, Otto Ahomies 29, Naémi Kolsi 28, Kustaa Vesa 28, Mikko Tuominen 28, Väinö Arkko 27, Taavi Lahti 27, Aino Tanner 27, Aune Heinonen 26, Uno Ahvenisto 26, Yrjö Tuominen 26, Viljo Lautamatti 25, Eero Ukko 25 ja Salomon Ukkonen, palvelusvuosia 25.

Hyväntekeväisyys ja turhamaisuus ovat niin läheistä sukua keskenään, että lyhytnäköiset ihmiset eivät kykene erottamaan niitä toisistaan. Merkityt lahjakirjat on tarkastettava huolellisesti saumoistaan. Lahjoitukset, jotka toivotetaan kuuluvain päivän lehdistössä, eivät kanna Meidän Herramme korviin. Taivaassa ei ole mitään sanomalehtiä.

Axel Munthe.

KUKA VIERITTÄÄ KIVEN OVELTA?

Mark. 16: 3.

Ylläesitetty ensimmäisen pääsiäisen viettä-
jien kysymys on hyvin nykyaikainen. Eivät-
köhän kansojen johtajat kokoontuessaan neu-
vospöytiensä ääreen tutkimaan tietä maailman-
rauhaan ja hyvinvointiin ja saadessansa kuu-
kaudesta kuukauteen nähdä vaikeuksien vuoren
miltei pienentymättömänä edessänsä, eivätkö-
hän he joudu sisimmässsänsä kysymään: "Kuka
vierittäisi pois kiven?"

Kun kodissa, joka kerran perustettiin siinä
vakaassa uskossa, että se tulisi olemaan se
paikka, jossa kodin jäsenet saisivat nauttia
rauhaa ja viihtyisyyttä, se paikka, jossa hyvä
kodin henki asui, kun siellä huomataan, että
syystä tai toisesta eripuraisuus, epäluuloisuus,
uskottomuus ja kylmyys ovat näkyvimpiä piir-
teitä kodin elämässä, silloin tunnetaan ikään-
kuin kylmä ja kova kivi olisi tunteettomien
ja vastustamattomien voimien sinetöimänä tul-
lut sulkemaan pääsyn sinne, minne sydän yhä
kaipaasi. Ja taas joudutaan tuskaisena kysele-
mään itseltään ja toinen toiseltaan: "Kuka vie-
rittäisi pois kiven?"

Saman kysymyksen tekee moni nykyajan yk-
sityinen ihminen, joka oli asettanut elämänsä
päämäärät korkealle ja uskoi ne saavuttavansa,
mutta vähitellen, aivan tahtomattaan ja ken-
ties huomaamattaan on päässyt luisumaan yhä
alemmaksi, kunnes yht'äkkiä näkee edessään
syntiensä ja vaikeuksiensa sinetöimän kiven,
jota ei enää jaksakaan hallita.

Ehkä Sinullakin, lukijani, on oma kivesi?

Ensimmäisen pääsiäisen viettäjä olivat heik-
koja ihmisiä. Pitkinperjantain järkytykset oli-
vat murskanneet heidän hyvät suunnitelmansa,

jopa heidän elämänuskonsa ja toivonsakin.
Raamattuhan kertoo heidän paenneen ja vetäy-
tyneen masentuneina lukittujen ovien suojaan.
Mutta heissä oli kaksi ominaisuutta, jotka mo-
nelta meidän aikamme pääsiäisenviettäjältä
puuttuvat. He uskalsivat olla hiljaisuus-
dessa, jossa ei vain varistu pelosta, vaan jos-
sa myös rukoiltiin. Ja toisaalta he pian alko-
ivat pyrkiä Jeesuksen luo, vaikka Hän oli heille
kuollut ja vaikka järki sanoi, että sinetöity ki-
vi sulki pääsyn. He yrittivät sittenkin!

Ja heidän kokemuksensa oli tämä: Kivi oli
poissa! Hauta oli tyhjä! He kohtasivat elävän
Jeesuksen! Tämä kokeminen muutti heidät ko-
konaan. He olivat vain menossa Mestarinsa
haudalle suorittamaan pientä rakkaudenpalve-
lusta, mutta saivatkin kohta aivan uusia ja
yllättäviä tehtäviä. Siellä julistettiin: Menkää
ja kertokaa, että Minä olen noussut ylös, Minä
elän! Masennus oli pyyhkäisty pois yhdessä
hetkessä. Ja pian koko maailma kuunteli mitä
oppimattomilla, mutta pääsiäisen ylösnouse-
muksen uudistamalla Galilean kalastajilla oli
kertomista.

Lukijani, olet jo kyllin kauan tuijottanut
omaan "kiveesi", vaikeuksiisi. Katso jo pää-
siäisen Vapahtajaan! Pyri Hänen läheisyy-
teensä, vaikka Hän tuntuisi olevan Sinulle kuol-
lut ja kaukainen. Hän on Sinunkin vierelläsi,
ymmärtää Sinun ikävimmätkin asiiasi, on kiin-
nostunut juuri Sinun vaikeuksista ja tahtoo
auttaa Sinua kivesi vierittämisessä.

Pääsiäinen julistaa Sinullekin anteeksianta-
musta ja mahdollisuutta aloittaa uudelleen. Se
julistaa Sinullekin ylösnousemusta.

Rurik Tamme kas.

HALLAN METALLIMIESTEN HIIHTOKILPAILUT.

Hallan metallimiesten eri työhuonekuntien välinen viestinhiihto 8x2,5 km matkalla suoritettiin helmikuun 19 p:nä. Tämä kilpailu, joka on tarkoitettu jokatalvikseksi yhteenotoksi eri korjauspajaosastojen välillä, oli kuluneena talvena erikoisesti kiinnostava syytä, että kiertopalkinto telakan kohdalla oli katkolla ja toiset hioivat joukkueitaan estääkseen telakkaa saamasta "pokaalia" omakseen. Kiertopalkinnon, jonka yhtiö oli lahjoittanut urheilun ja erikoisesti hiihtourheilun edistämiseksi metallimiesten keskuudessa, säännöissä sanotaan, että sen saa omakseen se osasto, joka voittaa sen kolme kertaa peräkkäin tai viisi kertaa ensimmäiseksi. Nyt oli tästä "pokaalista" kilpailtu neljä kertaa. Ensimmäisen kerran kilpailtiin vuonna 1946, jolloin sen voitti yhdistetty autotalli- ja sähköosasto. V. 1947 ja 1948 sen voitti telakka ja samoin kävi tänä vuonna, joten tämä komea "pokaali" joutui nyt lopullisesti koristamaan telakan pajan mustaa seinää. Eivät sitä uskoneet autotallin eikä korjauspajan miehet, että telakka millään voittaa, etenkin kun autotallin joukkue oli hirmukunnossa ja se oli saanut uutta verta nuorten tulokaiden joukosta. Metallimiehiä on aina vaivannut huono onni kilpailujen vuoksi. Edellisenä vuonna olivat kilpailut maaliskuun 6 p:nä ja silloin oli lumi jo niin tarkkaan hävinnyt Hallan saarelta, että kilpailurata piti tehdä Popinniemen metsään, jossa oli lunta vielä vähän jäljellä. Tänä vuonna päätettiin kilpailut pitää tarpeeksi ajoissa, ettei viime talvinen juttu uusiutuisi. Kilpailupäiväksi määrättiin helmikuun 19. päivä, mutta taas teki ilmojenhaltija tepposet eikä talvea tullut ollenkaan. Kura roiskui Hallan teillä, missä piti hiihtää. Lunta ei ollut edes niin paljon, että olisi voinut toista lumipallolla heittää. Ei auttanut muu kuin suorittaa kilpailu jäähiihtona, vaikka ei se jääkään kovin helposta ollut. Laivat ajelivat täydestään, kuten kesälläkin, mutta löytyi sentään sellaista paikkaa, mikä kesti hiihtää.

Latu merkittiin Hallan ja Pyötisen saaren välille. Nyt olivat autotallin miehet varmoja voitosta, kun heillä oli tasamaan hiihtäjiä enemmän kuin muilla. Niinpä sitten lauantaiaina helmikuun 19 p:nä, jolloin kilpailut pidettiin työajan jälkeen klo 15, kokoonnuttiin Hallan rantaan aloittamaan tämä jännittävä viesti. Koko lauantaiaamupäivän oli ilma kirkas ja jää sileä kuin peili. Lunta ei ollut tippaakaan. Noin tunnin verran ennen kilpailujen alkua alkoi hiljalleen vihmoa märkää lunta ja sitä tuli kilpailujen alkuun mennessä sen verran, että rasvaukset menivät useimmilta sekaisin. Tämä vielä lisäsi kilpailujen jännittävyyttä. Noin klo 15 sitten lähtivät ensimmäiset viestinviejät matkaan. Ensimmäisenä tuli vaihtopaikalle autotallilaisten uusi tulokas, johon he varmasti luottivat, eikä tämä heitä pettänyt. Toisena vaihtoi viestin korjauspajan hiihtäjä, ja kolmantena hiihteli vaihtopaikalle telakan joka kerta mukana ollut veteraani. Nyt nousi autotallin miesten mieli korkealle. Toisessa vaihdossa johti edelleen autotalli, toiseksi oli nyt kirinyt telakka ja kolmannaksi oli jäänyt korjauspaja. Kolmannessa vaihdossa johti edelleen autotalli, jolla oli jo 59 sekunnin etumatka seuraavaan,

joka oli telakka. Korjauspajan viestimies oli jo jäänyt aika huomattavasti — liekö rasvaus pettänyt — ja tämän jälkeen päätaistelu käytiin autotallin ja telakan välillä.

Neljännessä vaihdossa telakan nuorin hiihtäjä hankki joukkueensa johtoon ja autotalli tuli toisena ja korjauspaja kolmantena. Nyt kilpailu kiristyi. Viidennessä vaihdossa johti edelleen telakka 6 sekunnilla, toisena autotalli ja peränpitäjänä edelleen korjauspaja. Kuudennessa vaihdossa osat taas vaihtuivat ja autotalli pääsi johtoon 8 sekunnilla, telakan ollessa toisena ja korjauspajan viimeisenä. Seitsemännessä vaihdossa lisäsi autotalli johtoasemaansa ja tuli vaihtopaikalle 28 sek. ennen telakan hiihtäjää. Kolmantena tuli edelleen korjauspaja. Nyt oli jännitys huipussaan. Kykeneekö telakan varma ankkuri saamaan raon kiinni vai menivätkö "pokaali"-toiveet sen tien telakalta? Autotallin miehet olivat vuorenvarmoja voitostaan. Olihan etumatka 28 sek. 2,5 km matkalla aika suuri ja he luottivat ankkuriinsa. Mutta oli telakan joukossa optimisteja, ainakin heidän managerinsa, joka ei hätäillyt, vaan luotti ankkurinsa venyväsyyteen tiukassa paikassa. Tulisesti lähtiinkin telakan viimeinen mies tekemään taivalta, päämääränään voitto. Ja niin se ihme tapahtuikin, että viimeiseen käänteeseen tullessa oli autotalli saavutettu ja hetken perästä sivuutettu, ja komeasti kirien tuli telakan mies maaliin voittajana. "Pokaalin" kohtalo oli nyt ratkaistu. Tätä ei monikaan ollut uskoa todeksi, koska "pokaali" oli jo kuin autotallin seinälle pantu. Tietysti telakan joukkueessa nousi riemu samassa suhteessa kuin se autotallin joukkueessa laski.

Ei ole tarkoitus tässä erikoisesti kehua telakan miehiä, vaikka se ehkä sivullisista siltä tuntuu. Hyvinhän heistä osuutensa joka mies hiihtikin. Kyllä vastustajat olivat kovia poikia kaikki, kuten selostuksesta käy ilmi. Johtihan autotalli suurimman osan matkasta, ja ainoastaan telakan ankkurin loistava suoritus pelasti telakalle "pokaalin" omistuksen. Myös korjauspajan viimeiset viestinviejät hiihtivät erinomaisesti. Olihan heidän ankkurinsa yksityisaika ainoastaan 4 sek. huomoinpi kuin telakan ankkurin, mutta välillä olivat joidenkin hiihtäjien rasvaukset jotenkin pettäneet ja toiset olivat jo päässeet niin paljon edelle, että heille ei enää ollut mahdollista voitosta taistella. Sitäpaitsi heitä vaivasi huono onni, kun oli sairaana hyviä hiihtäjiä, joten heillä ei ollut parasta mahdollista joukkuetta mukana. Sähköosasto ei ollut saanut tänäkään vuonna joukkuettaan ladulle, mitä kaikki pahoittelivat.

Nyt on siis kiertopalkinto telakan omaisuutta. Saa nähdä, ilmestyykö ensi talveksi uusi "pytty" kilpailtavaksi vai loppuvatko nämä jännittävät viestinhiihdot tähän. Allekirjoittanut kyllä uskoo, että "pokaali" jostain ilmestyy, jos kilpailutoimikunta vain päättää edelleen jatkaa aloittamaansa toimintaa suunnilleen entiseen tapaan. Ehkä sähköosastokin nyt, kun sähköpula on sivuutettu, saa tarpeeksi voltia ja amperia, jotta sieltäkin tulee joukkue mukaan.

Ja sitten tulokset. Kilpailun voitti siis telakka, jonka 8 miehen yhteenlaskettu aika oli 44 min. 48 sek. Tela-

Kymin työvään teatteritoiminnan 40-vuotisjuhla.

Viime helmikuun 27 p:nä vietettiin Kymen Työväentalossa Kymen työvään teatteritoiminnan 40-vuotisjuhlaa arvokkaalla ja monipuolisella ohjelmalla. Ennenkuin ryhdyimme lähemmin selostamaan mainittua juhlatilaisuutta, siirtäkäämme ajassa nelisenkymmentä vuotta taaksepäin, jolloin varsinainen teatteri aloitti toimintansa.

Harrastusta näyttämötoimintaan esiintyi Kymissä jo niin aikaisin kuin 1890-luvun alussa, lähinnä paikallisten raittiusseurojen toimesta, ja vuonna 1896, jolloin paikkakunnalle perustettiin työväenyhdistys, sai teatteriharrastus uutta vauhtia ja uusia kannattajia, eritoten juuri työväestön piiristä. Sopivien huoneistojen puutteessa ja monien muiden vaikeuksien takia ei varsinaista teatteria silti voitu perustaa. Mutta vuonna 1908, jolloin Kymen Työväenyhdistys sai oman talon, saatettiin näyttämötoimintaakin harjoittaa entistä laajemmassa ja keskitetyimmässä muodossa saman katon alla. Tähän saakka vaatimattomissa oloissa työskennelleistä näyttämöpiireistä tehtiin nyt Kymen Työvään Näyttämö-niminen teatteri. Talon avajaisjuhlassa esitti vastaperustettu teatteri niin vaativan kappaleen kuin Aleksis Kiven "Nummisuutarit". Silloisia oloja ajatellen on esityksen läpivieminen varmasti vaatinut paljon innostusta, puuhaa ja vaivannäköä näyttelijöiden puolelta. Esityksen oli ohjannut teatterin ensimmäinen johtaja Kusti Lindell. "Nummisuutarien" ensiesiintyjistä ovat vielä elossa Hilja ja Arthur Witt, Aarne Kaisla ja Julius Sankari.

Kymen Työvään Näyttämö-nimisenä teatterin toiminta jatkui aina vuoteen 1922. Sen muista johtajista mainittakoon Lindellin lisäksi Hugo Salmela, joka tarmokkaasti työskenteli teatterin hyväksi. Toiminta oli virkeätä ja saavutukset sen mukaiset. Tämän jälkeen seurasi pieni lamakausi. Vuonna 1928 muutettiin teatterin nimeksi Karhulan Työvään Näyttämö, jonka ensimmäisenä palkattuna johtajana toimi Väinö Kangas. Koko maailmaa rasittava pulakausi pakotti teatterinkin supistamaan toimintaansa. Tästä huolimatta teatteri pysyi elossa ja voimistui ja elpyi kevääseen 1941 mennessä niin, että tästä ajankohdasta voidaan laskea uuden vaiheen teatterin historiassa alkaneen. Sanottuna

vuonna eli tarkemmin mainittuna huhtikuun 14 p:nä pidetyssä kokouksessa päättivät Karhulan Työvään Näyttämö, Popinniemen Työväenyhdistys ja Kymen Läntinen Työväenyhdistys laaditun suunnitelman mukaan yhdistää kunnan alueella toimivat työvään näyttämöt yhdeksi ainoaksi teatteriksi, Kymen Työvään Yhteisteatteriksi, jolla nimellä se edelleenkin toimii. Sen ensimmäisenä johtajana oli Kasse Salminen. Hänen jälkeensä ovat johtajina toimineet Kalle Viherpuu, Väinö Kääriäinen, Esko Tuomi ja nykyinen johtaja Tauno Ensio, joka muuten on äskettäin valittu Kuusankosken Teatterin johtajaksi seuraavaksi 2-vuotisnäyttämökaudeksi. Teatterin henkilökunta on suureksi osaksi ollut harrastelijanäyttelijöitä. Vuodesta 1942 lähtien on teatteri saanut valtionapua, jonka turvin on voitu palkata myös ammattinäyttelijöitä. Alussa mainittujen veteraanien lisäksi ovat teatterin uskollisimpia iltanäyttelijöitä olleet Tuomi Penttilä, Otto Penttilä, Väinö Lukkari, Yrjö Kaartinen, Unto Ikonen, Matti Puranen, Arvid Rantanen, Meri Hokkanen, Heikki Loikkanen, Tauno Rantanen ja Taisto Sankari.

Teatterin parrasvalossa on vuosikymmenien aikana esitetty monta vaativaa näytelmää, kuten jo mainittu "Nummisuutarit" sekä lisäksi sellaiset näytelmät kuin "Seitsemän veljestä", "Elinan surma", "Jeppe Niilonpoika", "Rosvot", "Valtiovieras kannunvalaja", "Tukki-joella", "Isä", "Ylösousemus", "Anna-Liisa", "Daniel Hjort", "Pohjalaisia", "Lalli" ja "Äiti".

Kuntalaisten suhtautuminen omaan teatteriinsa on ollut hyvin vaihtelevaa. Alkuaikoina saattoi salli olla täynnä innostunutta yleisöä, mistä johtui, että teatterielämä oli vilkasta ja teatteri elinvoimainen. Valittaen on todettava, että yleisökannatus on tätä nykyä melko laimeata. Eläkkeeseen tarvitsee teatteri juuri yleisön tukea, josta ensi kädessä riippuu, ollako vai eikö olla. Kymiläiset! Osoittakaa enemmän mielenkiintoa oman teatterinne ponnistuksille sen yrittäessä ylläpitää ja vaalia niitä vanhoja ja kunniakkaita perinteitä, joita teatterimme 40-vuotisajanaan on saavuttanut.

Itse teatterijuhlilla vielä sananen. Ne pidettiin, kuten mainittu, helmikuun 27 p:nä. Päiväjuhla alkoi klo 13 Kymen Työväentalon kauniisti koristetussa salissa,

kan joukkueessa hiihtivät Stefan, B. (5.48), Sandström, K. (6.06), Heikkinen, T. (5.25), Korjus, E. (5.40), Luoto, E. (5.50), Savolainen, J. (5.40), Lommi, K. (5.23) ja Gäsman, V. (4.56). Autotalli tuli toiseksi. Joukkueessa hiihtivät Rantala, L. (5.35), Hyytiäinen, R. (5.28), Piispa, P. (5.17), Nuppola, A. (6.47), Jäntti, O. (5.48), Valkonen, P. (5.26), Mukala, L. (5.03) ja Pohjola, V. (5.45). Kolmanneksi tuli korjauspaja. Sen joukkueessa hiihtivät Silvennoinen, T. (5.45), Hämäläinen, E. (6.29), Silvennoinen, E. (7.00), Lehtinen, V. (6.36), Tuovinen, U. (6.56), Heljavuo, E. (6.17), Koponen, J. (5.05) ja Mikkola, P. (5.00). Lisäksi jaettiin yksityispalkintoja eri sarjojen parhaille. Yleinen sarja: 1) Gäsman, V., telakka, 4.56, kilpailujen paras aika,

2) Koponen, J., korjauspaja, 5.05, 3) Piispa, P., autotalli, 5.17. Ikämiehet yli 35 vuotta: 1) Mukala, L., autotalli, 5.03, 2) Savolainen, J., telakka, 5.40, 3) Jäntti, O., autotalli, 5.48, Stefan, B., telakalta sai saman ajan, mutta arpa ratkaisi. Alle 21-vuotiaat: 1) Mikkola, P., korjauspaja, 5.00, 2) Hyytiäinen, R., autotalli, 5.28, 3) Korjus, E., telakka, 5.40. Kunniapalkinnon kilpailujen parhaan ajan hiihtäneelle sai V. Gäsman telakalta.

Palkinnot jaettiin Hallan metallimiesten järjestämässä illanvietossa Hallan Seuratalossa 20. 2. 1949. Palkintoja jakaessaan luottamusmies Tuovinen piti samalla humoristisen puheen kilpailuista ja kiitti yhtiön johtoa palkintolahjoituksista.

E. U.

**Kohtaus näytelmästä
"Elinan surma".**

arvovaltaisen kutsuvierasjoukon ja runsaslukuisen yleisön kunnioittaessa juhlaa. Kutsuvieraiden joukossa nähtiin mm. Teatterijärjestöjen Keskusliiton puheenjohtaja, kouluneuvos T. I. Vuorenrinne, sekä Työväen Näyttämöiden Liiton ja Valtion Draamallisen Lautakunnan edustaja, johtaja P. Salomaa. Päiväjuhlan kohokohdaksi muodostui kouluneuvos Vuorenrinteen loistelas ja ajatusrikas juhlapuhe. Runsaasta ohjelmasta mainittakoon vielä teatterinjohtaja Ension lausuma Pietari Salmenojan kirjoittama runo "Elämän kuvastin", Väinö Lukkarin lukemat otteet 40-vuotishistoriikista, jonka oli koennut Otto Penttilä, Aleksis Kiven kirjoittaman "Kihlauksen" riemukas esitys ja ansiomerkkien jako Kymin työväen teatterielämässä erittäin ansioituneille henkilöille. Vapaan sanan aikana esitettiin juhlivalle teatterille runsaasti onnitteluja ja menestyksen toivotuksia. Teatterijärjestöjen Keskusliiton onnittelut esitti kouluneuvos Vuorenrinne, Työväen Näyttämöiden Liiton ja Valtion Draamallisen Lautakunnan onnittelut johtaja P. Salomaa ja Kymin kunnan onnittelut kansanedustaja Järvinen. Kotkan Maakuntateatterin onnittelut toivat poliisimestari E. Havas ja johtaja Jouko Paavola. Karhula-Yhtymän, Sunila Osakeyhtiön ja Hallan Tehtaiden sosiaalipäälliköt esittivät kukin yhtiöittensä puolesta onnittelut.

Illalla klo 19 esitettiin juhlanäytäntönä "Elinan surma" salintäyteiselle yleisölle. Pääosassa Kirsti Flemminginä vieraili näyttelijätär Emmi Jurkka, joka myös johtaja Ension kanssa oli ohjannut näytelmän ja jonka ansiosta esityksestä muodostui hyvin korkeatasoinen ja nautittava taidetilaisuus. Teatterijuhlat päättyivät Karhulan Virkailijakerholla järjestettyihin teatteri-illallisiin.

Muuan älyniekka antoi seuraavan määritelmän suudelma: "Se on ovela menettelytapa keskeyttää yhteisestä sopimuksesta puhuminen hetkellä, jolloin sanat ovat tarpeettomat."

Asettaja Hans Emil Olsen

**saanut Suomen Valkoisen Ruusun Ritarikunnan
I luokan mitalin.**

Viime maaliskuun 8 p:nä oli asettaja Hans Olsenin kunniaksi järjestetty pieni juhlatilaisuus pääkonttorimme teehuoneeseen, jolloin hänelle luovutettiin Suomen Valkoisen Ruusun Ritarikunnan I luokan mitali, jonka Tasavallan Presidentti oli hänelle viime joulukuun 6 p:nä suonut tunnustuksena uutterasta ja yhtäjaksoisesta 60-vuotisesta palveluksesta.

Ennen mitalin luovuttamista työn sankarille piti johtaja Weckman hänelle lyhyen puheen, kiittäen Olsenia kaikesta siitä työstä ja uskollisuudesta, mitä hän Hallayhtiötä kohtaan on osoittanut, palveltuaan täällä yhtäjaksoisesti kohta lähes 60 vuotta. Puheensa lopussa toivotti johtaja Weckman Olsenille jatkuvaa työn iloa ja onnea. Tilaisuudessa olivat saapuvilla myös rva Olsen ja Olseniin Hallassa asuvat tyttäret, rouvat Malinen ja Torstensson miehineen sekä rva Pakkanen ja neiti Ol-

**Rva Weckman kiinnittää ansiomerkin asettaja
Olsenin rintaan.**

Ostopäällikkö R. W. Andersen
60-VUOTIAS.

Toukokuun 22 p:nä täyttää ostopäällikkö Rainer Andersen Hallassa 60 vuotta. Hän on syntynyt Hallassa, jossa myös on asunut koko ajan. Päättettyään koulunkäyntinsä hän lähti merille seikkailemaan ja maailmaa katsomaan. Parin vuoden valtameripurjehduksen aikana hän ehti tutustua moniin kaukomaihin ja niiden satamakaupunkeihin. Kotimaahan tultuaan hän palveli ensin lyhyen ajan Ab. Kotka Cellulosafabrikin konttorissa, kunnes 4. 9. 1908 tuli Hallayhtiön palvelukseen selluloosatehtaan konttoriin, toimien siellä n. 9 vuotta mitä erilaisimmissa tehtävissä. Sieltä hän 1. 7. 1917 siirtyi pääkonttoriin laivausosastolle ja noin vuoden kulluttua hänestä tehtiin yhtiön ostopäällikkö, jota tointa edelleenkin hoitaa. Tämän lisäksi hän on hoitanut Kotka Tegelbruks Ab:n kirjanpitoa vuodesta 1920 lähtien. Halla Aktiebolagin prokuristiksi hänet nimitettiin 1933.

Harrastuksia on Andersenillä ollut paljon. Nuorena oli voimistelu ja urheilu etualalla. Sitten seurasivat kalastus, ampumaurheilu ja metsästys, joista viime mainittu ehkä on suurin "heikkous". Sen vaikutelman ainakin saa, kun metsästysasioista joutuu hänen kanssaan tarinoimaan ja kuulemaan hänen hauskoja ja meheviä metsästysjuttujaan. Näitten harrastusten vähitellen jäädessä syrjään on hän saanut uuden "kärpäsen" puutarhanhoidosta. Siinä puuhassa hänet tapaa melko varmasti joka kesäiltä, jos puutarhassa päin sattuu liikumaan. Seuratoiminnassa on Andersen ollut mukana vuosikymmenet. Etenkin Hallan Visan hyväksi hän on toiminut tarmokkaasti, oltuaan johtokunnassakin yli 20 vuotta. Visan hyväksi tehdystä työstä hänet kutsuttiin v. 1935 seuran kunniajäseneksi. Suojeluskuntatyössä hän niinikään oli mukana ja on toiminut monissa luottamustehtävissä, mm. eri yhtiöitten tilintarkastajana.

sen. Yhtiön edustajina olivat tilaisuudessa läsnä johtaja Weckmanin lisäksi rva Weckman, konsuli Tötterman, maisteri Sundman, sahanhoitaja Hartikainen ja sosiaalipäällikkö Tjeder.

Sosiaalipäällikkö F. H. Tjeder
50-VUOTIAS.

50 vuotta täyttää toukokuun 24 p:nä Hallan Tehtaiden sosiaalipäällikkö Frans Henrik Tjeder. Hän on syntynyt Pyhtäällä. Suoritettuaan keskikoulun kurssin Kotkan Ruotsalaisessa Yhteiskoulussa hän aloitti uransa Enso-Gutzeit Osakeyhtiön palveluksessa v. 1917. Aluksi hän oli tuntikirjurina ja sittemmin varastokirjanpitäjänä ja hinnoittelijana sekä myöhemmin kirjanpitäjänä pääkonttorissa. Vuonna 1928 hän siirtyi Hallan Tehtaiden palvelukseen osto-osastolle varastokortistoon ja hinnoittelun hoitajan tehtäviin, kunnes v. 1947 siirrettiin nykyiseen sosiaalipäällikön paljon vaativaan toimeen.

Innokkaana urheilumiehenä ja varsinkin jää- ja jalkapalloilijana hän oli aikanaan Kotkan Palloseuran keskeisimpiä rivimiehiä eivätkä ne vuodet näytä vielääkään painavan, jos tarpeen tullen vanhaa taitoaan joutuu nuorempien rinnalla koettelemaan. Paikallinen V.- ja u.-seura Hallan Visa on yhä edelleenkin Tjederin mieleinen työkenttä, ollen hän milloin johtokunnan jäsenenä, sihteerinä, rahastonhoitajana tai kilpailujen järjestelypuuhissa. Niinikään hän on monien muiden luottamustehtäviensä ohella kuulunut useamman vuoden Kotkan Seudun Teollisuusvirkaileijat r.y:n johtokuntaan. Hänen muista harrastuksistaan voidaan mainita vielä postimerkkien keräily ja tuo hallalaisten yhteinen "pahha" — "ryytimaan" hoito.

Shakkikerho perustettu.

Kun hallalaisten keskuudessa oli havaittavissa innostusta shakkipeliin ja jotta harrastus tätä jaloa peliä kohtaan saataisiin yhä laajenemaan, pidettiin oman shakkikerhon perustamista hyvin tarpeellisenä. Tässä mielessä kehoitettiin kaikkia shakin harrastajia ja ystäviä kokoontumaan Hallan Seuralalolle viime helmikuun 17 p:nä keskustelemaan asiasta sekä toimenpiteistä asian eteenpäin viemiseksi. Lisävirikettä kokoonkutsumiselle antoi vielä roima häviö tiutislaisille

MERKKIPÄIVYÄ

Ida Redsven.

Aarne Raasu

Fanny Mäkinen.

60-vuotiaita.

Lautatarhan vahti Ida Lydia Redsven 21. 5. 49. Hän on syntynyt Hankasalmella, jossa vietti nuoruutensa ajat. Yhtiön palvelukseen hän tuli v. 1924 lautatarhalle, josta erosi noin 5 vuoden palvelusajan jälkeen, kunnes vuonna 1937 tuli uudelleen yhtiöön lautatarhalle vahdiksi, jossa toimessa on edelleenkin. Harrastuksista puheen ollen hän mainitsi, ettei niistä ole paljoakaan kertomista. Puutarhanhoitoa on sentään tullut harrastettua hiukan, kun oli oma talo puutarhoineen. Nämä tuhoutuivat sittemmin Tiutisen suuressa palossa viime sodan aikana. Siinä ryttäkässä meni kaikki muukin irtain omaisuus niin tarkkaan, ettei saanut pelastetuksi muuta kuin mitä päällensä ehti saada.

Lastaja Aarne Raasu, jalostustehtaalta, 25. 5. 49. Hän on syntynyt Kymin Jumalniemessä. Yhtiön omistamalle Jumalniemen sahalle numeropojaksi Raasu tuli jo 11-vuotiaana, työskennellen aluksi vain kesäisin. Päiväansio oli siihen aikaan 25 penniä vai lieneekö ollut

haasteottelussa Tiutinen—Halla, jossa ensiksimainittu oli haastattelija ja voitti tuloksella 7—1.

Kokouskutsua olikin noudatettu ilahduttavan runsaasti. Oma kerho perustettiin ja harjoitusillaksi sovittiin joka tiistai klo 19 Seuratalossa. Kokouksessa sovittiin myös siitä, että pelataan sarja kaikki kaikkia vastaan, jotta saataisiin selville kunkin pelitaito mahdollista sarjajakoa varten. Myös osastojen välisiä otteluja suositeltiin. Kerhon johtajaksi valittiin ekonomi Rolf Klärich ja yhdysmiehiksi tukkityöläinen Arno Pohjola ja palomestari Emil Wecksten. Pidettyjen kerhoiltojen perusteella voidaan todeta, että shakkipelin harrastus lisääntyy Hallassa, sillä uusia jäseniä liittyy jatkuvasti kerhoomme, johon kaikki ovat tervetulleita, olkootpa sitten vasta-alkajia tai kokonaan peliin perehtymättömiä.

kokonaista 50. Vakinaisesti yhtiön palvelukseen hän tuli v. 1908, ensin Hallan rakennusosastolle kirvesmieheksi, siirtyen myöhemmin lautatarhalle lajittelijaksi ja tapulioitsijaksi. Vuonna 1941 hän joutui jalostustehtaan puolelle lastaajaksi, jossa työssä on edelleen. Nuorempana oli Raasu hyvä yleisurheilija ja hiihtäjä. Urheilu olikin hänen mieliharrastuksiaan pitkät ajat. Hyvänä hiihtäjänä hänet valittiin monet kerrat siihen mainehikkaaseen Hallan hiihtojoukkueeseen, joka voitti Kotkan seudun teollisuuslaitosten välisen komean "Hei-Hei"-kiertopalkinnon lopullisesti omakseen. Tämä kookas hopeinen pokaali onkin arvokkain ja kunniakkain kiertopalkinto, minkä yhtiömme urheilijat ovat voittaneet. Raasun muista harrastuksista mainittakoon vielä metsästys ja kalastus. Ainakin kerran viikossa piti kesäisin päästä ulkosaaristoon joko linnustamaan tai kalastamaan.

Rakennusosaston työläinen Fanny Mäkinen 31. 5. 49. Hä on syntynyt Kymissä. Yhtiön palvelukseen hän tuli v. 1918 lautatarhalle, jossa palveli aina kesäisin lastauskauden aikana. Mieheensä kuoltua v. 1924 tapaturmasta johtuneeseen verenmyrkytykseen lopetti Fanny Mäkinen ansiotyöt ja antautui kokonaan neljän poikansa kasvatukseen. Viime sodissa kaatui pojista kaksi ja yhdestä tuli invalidi. Raskas menetys yhden äidin osalle. Nykyiseen työhönsä rakennusosastolle, jossa hän edelleen palvelee, rva Mäkinen tuli v. 1946. Nuoruusvuosina oli hänellä monia harrastuksia, joista mainittakoon voimistelu sekä kuuluminen sekakuoroon ja näytelmäseuraan. Nykyään hän toimii innokkaasti mukana Muistojen kerhossa, jonka äidit ja lesket ovat kaatuneitten omaistensa muistoksi perustaneet.

Vähän tuntee sinua se, joka on sinua arkityön ahkeruudessa seurannut. — Sano minulle, mitä teet levätesäsi, niin sanon sinulle kuka olet.

Ludvig Fulda.

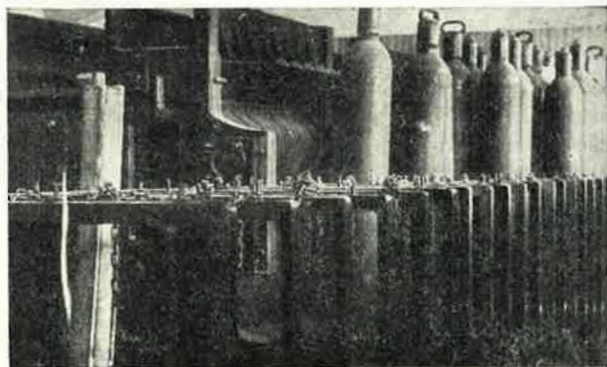
Högforsin Tehdas

Tapaturmantorjuntatyö ja ensiapuhuolto Högforsin Tehtaalla.

Högforsin Tehtaalle perustettiin talvella 1947 elin, jolle perustavassa kokouksessa annettiin nimeksi "Työturvallisuuskomitea". Tämän elimen olemassaolon tehtaan johto katsoi tarpeelliseksi tapaturmantorjuntatyön tehostamiseksi ja sen kautta sekä tuotantoa että tapaturmien uhreiksi joutuvia työntekijöitä ja heidän perheitään suuresti rasittavan, vuosi vuodelta kohoavan tapaturmakäyrän alentamiseksi. Työturvallisuuskomiteaan kuuluu puheenjohtajan ja sihteerin, joka samalla toimii turvallisuustarkastajana, lisäksi työnjohtajien edustajana yksi työnjohtaja ja työntekijöiden edustajana tehtaan pääluottamusmies. Komitean toiminta-alaan kuuluu erilaisten työturvallisuutta ja ammattitaidintorjuntaa samoin kuin ensiapuhuoltoa koskevien ja näitä sivuavien asioiden käsittely sekä tehtyjen ratkaisujen täytäntöönpano. Jokaisella työntekijällä samoin kuin kaikilla muillakin Högforsin Tehtaan palveluksessa olevilla henkilöillä on mahdollisuus tai paremminkin velvollisuus esittää toivomuksiaan ja näkökantojaan edellämainituissa kysymyksissä sekä aktiivisesti osallistua tämän työturvallisuuden edistämiseksi työskentelevän elimen toimintaan. Tämä velvollisuus kohdistuu ensiarvoisen tärkeänä etenkin kaikkiin työntekijöihin ja heidän luottamusmiehiinsä sekä työnjohtajiin.

Kokoukset ja toivomusaloitteet.

Työturvallisuuskomitea oli kokoontunut toimintansa aikana vuoden 1948 päättyessä kaikkiaan 11 kertaa ja pöytäkirjoihin oli merkitty yhteensä 84 pykälää. Näihin kokouksiin oli komitean jäsenten lisäksi osallistunut

Happi- ja asetyleenipullojen säilytysteline.

myöskin eri osastojen työnjohtajia ja käyttöinsinöörejä.

Toivomusaloitteita oli vuoden 1948 päättyessä tehty kaikkiaan 105, ja kun tähän lisätään valtion ammattientarkastajan tekemät 14 esitystä helmikuun 25 p:ltä 1948, niin saadaan komitean käsittelemien aloitteiden kokonaismääräksi 119, josta vuoden 1948 osalle tulee 68. Aloitteiden kokonaismäärästä hyväksyttiin kaikkiaan 111 ja hyljättiin 8, kun taas hyväksytyistä aloitteista saatiin samana aikana valmiiksi 88 eli noin 80 %.

Aloitteiden tekijöitä on ollut komitean jäsenten lisäksi niin työnjohtajien kuin työntekijöidenkin ja etenkin heidän luottamusmiestensä piiristä. Edellämainittuihin lukuihin sisältyvät myöskin Teollisuudenharjoittajain Keskinäisen Tapaturmavakuutusyhtiön tarkastajan ins. T. Rundbergin tekemät aloitteet.

Suurin osa tehdyistä aloitteista on koskenut koneiden tai laitteiden parannuksia ja täydennyksiä, mutta paljon on myöskin muita esityksiä, esim. esitykset työntekijöiden henkilökohtaisista suojavälineistä ja esitykset turvallisuustahdon kohottamisesta propagandistisin keinoin.

Seuraavassa osa komitealle tehdyistä aloitteista:

- Happi- ja asetyleenipullojen säilytystelineet.
- Työkaluston karkaisupuolen smirkelin imuri.
- Mallivillaamon smirkelin imuri.
- Smirkeleiden kiintonaiset silmäsuojaukset.
- Kulkunosturin kuljetushyttiin johtavien tikkaiden selkäsuojus valimo III:ssa.
- Kulkunostureiden palotikkaat.
- Kulkunostureiden apukoukut valusenkkokojen nostamista varten.
- Valusenkkokojen kääntyvät koukut.
- Radiaattorivalulaitteiden lisääminen palovammojen vähentämiseksi.
- Suojakaide kuljetushihnatonneleiden kulkuaukkoon valimo III:ssa.
- Hihnan suojus mallipuuseppäosaston oikohöylään.
- Mallipuuseppäosaston halkaisusahan imurin korjaus.
- Hihnan suojus kattilaosastolle.
- Padon yli johtavan sillan kansilankkujen uusiminen.
- Konepajalla sorveissa työskentelevien naisten kasv suojuukset.
- Teräshiekkakarusellissa työskentelevien naisten kasv suojuukset.
- Sulatusuuneilla työskentelevien miesten korisilmäsuojalasis.

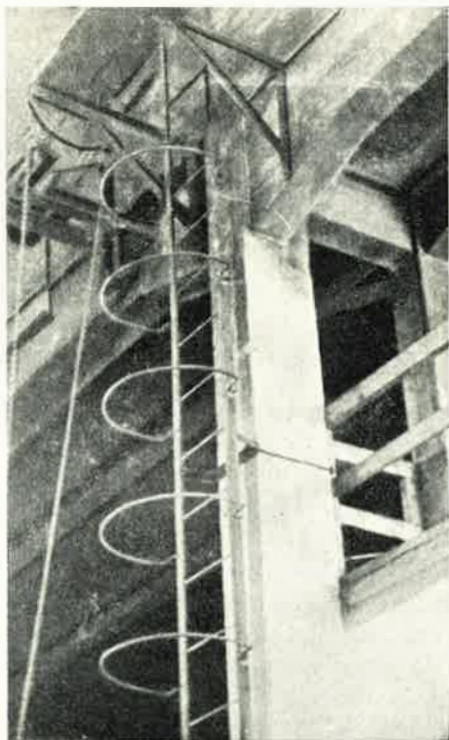
- Polkupyörällä ajo tehdasalueella.
- Kuljetusvaunuilla ajo tehdasalueella.
- Valimon korjaamon työpaikkavalaistus.
- Ilmoitustaulujen hankkiminen jokaiselle osastolle työturvallisuuskomitean ilmoituksia ja Tapaturmantorjuntayhdistyksen julisteita varten.
- Ruotsalaisten ja saksalaisten hiomalaikkamääräysten yhteenvedon monistaminen ja jako työnjohtajille.

Edellisessä on lueteltu 1/5 hyväksytyistä aloitteista ja lieenee turhaa jatkaa luetteloa pidemmälle, sillä tästä käynee jo selville, minkälaituisia esitykset yleensä ovat olleet.

Tapaturmat.

Vuonna 1947 sattui kaikkiaan 141 tapaturmaa ja niiden johdosta menetettiin yhteensä 2592 työpäivää; vastaavat luvut vuonna 1948 olivat 134 ja 2309. Kun verrataan näitä lukuja toisiinsa, niin huomataan vuoden 1948 lukujen olevan pienemmät siitä huolimatta, että työntekijämäärä silloin oli noin 9 % suurempi kuin edellisenä vuonna. Kun lasketaan tapaturmien ja niiden johdosta menetettyjen työpäivien lukumäärät suhteessa vuosityöntekijöiden lukumääriin, niin saadaan vuoden 1947 tapaturmien lukumääräksi 100 vuosityöntekijää kohti 17,0 ja menetettyjen työpäivien lukumääräksi samoin 100 vuosityöntekijää kohti 312; vastaavat luvut vuonna 1948 olivat 14,8 ja 255. Tästä ilmenee, että vuonna 1948 oli tapaturmien lukumäärä noin 13 % pienempi ja menetettyjen työpäivien lukumäärä noin 18 % pienempi kuin edellisenä vuonna. Molemmat prosenttimäärät ovat suhteessa työntekijöiden lukumääriin.

Tilastosta ilmenee, että vuosina 1947 ja 1948 olivat

Selkäsuojuksilla varustetut kulkunosturin hoitolavalle johtavat tikkaat.

Asetettavalla silmäsuojaikkunalla varustettu hiomakone.

hallitsevina niin lukumääriltään kuin menetettyjen työpäivienkin määriltä seuraavat kolme tapaturmaryhmää:

1. Tulen, sulán metallin, höyryn tai jonkun muun kuuman aineen tai esineen aiheuttamat tapaturmat. (Palovammat).

2. Pudonneen, kaatuneen, heitetyn tai vierivän esineen aiheuttamat tapaturmat.

3. Putoamisen, kaatumisen, venähtymisen tai nyrjähämisen aiheuttamat tapaturmat.

Palovammoja sattui vuonna 1948 kaikkiaan 34 (ed. v. 39) ja niiden johdosta menetettiin 573 työpäivää (ed. v. 981). Pudonneen, kaatuneen, heitetyn tai vierivän esineen aiheuttamien tapaturmien lukumäärä oli 31 (ed. v. 35) ja niiden johdosta menetettyjen työpäivien lukumäärä 644 (ed. v. 769). Putoamisesta, kaatumisesta, venähtymisestä tai nyrjähämisestä aiheutuneita tapaturmia oli 18 (ed. v. 22) ja työpäivien menetyksiä oli vastaavasti 352 (ed. v. 306).

Edellisen mukaan näiden kolmen suurimman ryhmän tapaturmien lukumäärä vuonna 1947 oli yhteensä 68 % ja vuonna 1948 62 % kysymyksessä olevina vuosina sattuneiden tapaturmien kokonaismääristä, kun taas vastaavasti samojen ryhmien työpäivien menetykset olivat vuonna 1947 79 % ja vuonna 1948 68 % menetetyistä työpäivistä. Näin ollen siis muissa, tässä mainitsemattomissa ryhmissä, kuten metallityökoneissa, puutyökoneissa, voima- ja nostokoneissa, erilaisissa tehdaslaitteissa sekä sähköjohdoissa ja -laitteissa sattuneet tapaturmat niin lukumäärältään kuin menetettyjen työpäivienkin määrältä ovat huomattavasti edellisessä selostetun kolmen suurimman ryhmän tapaturmia pienemmät.

Verrattaessa vuosien 1947 ja 1948 tapaturmalukuja.

toisiinsa huomataan jälkimmäiset yleensä pienemmiksi, ja vaikka joissakin ryhmissä käyrä tosin osoittaakin nousua, niin siitä huolimatta koko tehtaan tapaturmakäyrä osoittaa laskua ja lopputulokseksi saadaan vuoden 1948 aikana tuo jo aikaisemmin mainittu 13 % vähennys tapaturmien lukumäärässä ja 18 % vähennys menetettyjen työpäivien lukumäärässä, molemmat suhteessa vuositöntekijöiden lukumääriin.

Sairaspäivien lukumäärä keskimäärin jokaista tapaturmaa kohti v. 1947 oli 18,4 ja v. 1948 17,2. Vuoden 1947 tapaturmista osoittautuivat palovammat kaikkein vaikeimmiksi ja niiden vaatima keskimääräinen sairauspäivien lukumäärä oli 25,1. Vuoden 1948 tapaturmista taas olivat vaikeimpia puutyökoneiden aiheuttamat tapaturmat, jotka vaativat keskimäärin 43 sairauspäivää, kun taas palovammojen keskimääräinen sairauspäivien lukumäärä samana vuonna oli 17. Tapaturmissa on ollut joitakin vaikeita tapauksia, ja valitettavasti vuonna 1948 sattui kaksi kuolemaan johtanutta tapaturmaa.

Seuraavassa tapaturmat ja niiden johdosta menetetyt työpäivät osastoittain vuonna 1948.

välittömästi tehdasalueella ja loput 6 tehdasalueen ulkopuolella olevissa tehtaan omistamissa laitoksissa.

Kaapit on sijoitettu luonnollisestikin eri osastoille käytännön vaatimuksia vastaaviksi ja muutamia poikkeuksia lukuunottamatta jokaisen kaapin hoitajana ja siis myöskin tärkeimpänä ensiavun antajana on ensiapukurssin suorittanut henkilö.

Ensiapukaapeissa olevista, ensiapua koskevista muistiinpanoista huomaa, että työntekijät käyttävät pienimänkin tapaturman sattuessa ensiapua hyväkseen ja tämähän onkin erittäin hyvä, sillä onhan luonnollisesti heti pienenkin loukkautumisen tapahduttua parempi uhrata muutama minuutti ensiavun ottamiseen kuin myöhemmin mahdollisesti useitakin päiviä saman vamman parantamiseen.

Tehtaan johdon myötävaikutuksella pidettiin tehtaalla marraskuussa vuonna 1947 Teollisuudenharjoittajain Keskinäisen Tapaturmavakuutusyhtiön käytännöllis-tietopuoliset ensiapukurssit. Kurssien opettajana toimi suurella antaumuksella sairaanhoitajatar Anna-Liisa Halme edellämäinitusta vakuutusyhtiöstä ja ne olivat

Osasto	Tapaturm. lukum.		Menetett. työp. lukum.	
	Kaikk.	100 vuositönt. kohti	Kaikk.	100 vuositönt. kohti
Sulattamo	6	14,3	47	112
Valimo I	25	23,6	403	380
„ II	10	37,0	188	697
„ III	18	19,3	205	221
Ammattikoulu (kaav.)	8	34,8	101	440
Metallivalimo	5	55,5	63	700
Sisusosasto	3	4,0	33	4,34
Val. korj. + lämpökesk. + paineilmak.	7	18,4	116	305
Malliviilaamo	2	14,3	45	321
Mallipuuseppäosasto	1	10,0	81	810
Puhdistamo	12	21,0	255	448
Sähköosasto	2	22,2	145	1610
Kattilaosasto + hitsaamo	11	18,3	147	245
Liesiosasto	3	5,1	30	51
Konepaja	6	9,2	51	78,5
Ammattikoulu (kp.)	1	2,2	48	105
Emalilaitos	—	—	—	—
Lähetämö + ulkotyöryhmä	3	7,7	67	172
Rakennusosasto	11	13,0	284	334
Halkotarha	—	—	—	—
Auto-osasto	—	—	—	—
Koko tehdas	134	14,8	2309	255

Ensiapuhuolto.

Ensiapuhuolto toimii samoin kuin aikaisempinakin vuosina, ja vaikka tässä suhteessa ei olekaan ollut paljon aihetta aloitteisiin, niin on kuitenkin saatu aikaan muutamia parannuksia, joista mainittakoon seuraavat:

1. Ensiapukaappeja on hankittu lisää 4 kpl.
2. Sairaspaareja on hankittu lisää 3 kpl.
3. Potilaiden kuljetuksia varten on hankittu peitehuopia 6 kpl.

Ensiapukaappeja on tehtaalla kaikkiaan 24, joista 17

erittäin antoisat ja varmasti suuresti avarsivat jokaisen kurssilaisen näköaloja näissä ensiapukysymyksissä. Kurssilla oli, kuten nimestäkin jo voi päätellä, sekä tietopuolista että käytännöllistä opetusta sormi- ja leuka-siteestä aina tekohengitykseen saakka. Toivottavaa vain olisi, että tulevaisuudessa vielä useammat henkilöt, eivät ainoastaan ne, jotka välittömästi työssään joutuvat antamaan ensiapua, vaan myöskin muut voisivat osallistua tällaisille kurssille, sillä siellä saatuja tietoja ja taitoja jokainen näillekin kurssille osallistunut henkilö tarvitsee niin työssään kuin kodinkin piirissä.

Lopuksi pientä pakinaa turvallisuustyöstä yleensä.

Järjestelmällinen turvallisuustyö maassamme on vielä verraten nuorta, mutta sitä tärkeämpää. Onhan tosin jo vuodesta 1930 lähtien ollut voimassa työturvallisuuslaki ja luonnollisestikin sen määräykset on jokaisessa työpaikassa täytettävä, mutta yksin se ei riitä tyydyttämään nykyisen voimakkaasti koneellistetun teollisuuden ja nopeasti kehittyvän tekniikan aikakauden turvallisuusvaatimuksia. Voidaan sanoa, että työturvallisuuslaki on tapaturmantorjuntatyön ja työhygieenisen toiminnan perusta, mutta se on vain perusta ja sille perustalle on rakennettava vapaaehtoinen ja järjestelmällinen turvallisuustyö ja sitä on edelleen kehitettävä, teollisuudesta puheenollen, jokaisessa teollisuuslaitoksessa sen turvallisuusvaatimuksia vastaavaksi. On varmaa, että vapaaehtoinen, sekä työnantajan että työntekijän hyvässä yhteisymmärryksessä tapahtuva turvallisuustyö on tehokkainta ja antaa parhaat tulokset. Maassamme sattuu vuosittain 30.000—40.000 työtapaturmaa, joista kuolemaan johtavia 250—300 ja pysyvään invaliditeettiin johtavia 750—900. Näiden tapaturmien johdosta menetetään vuosittain 3,5—4 milj. työpäivää. Kun ajatellaan tuota suurta tapaturman uhrien joukkoa ja heidän perheitään sekä sitä suunnatonta kansantaloudellista tappiota, jonka nämä tapaturmat menettettyjen työpäivien muodossa vuosittain aiheuttavat, niin ehkä ymmärretään turvallisuustyön tärkeys, työn, jonka suorittaminen on jokaisen kansalaisen vakava velvollisuus.

Menestyäkseen tämä työ vaatii työnantajan lisäksi jokaisen työntekijän mukana oloa, sillä mitä hyötyä on esim. henkilökohtaisista suojavälineistä, jos ei niitä käytetä, ja mitä hyötyä on koneeseen asennetusta suojalaitteesta, jos se on käyttämättömänä koneen vieressä. In-

Työpaikalla vallitseva hyvä järjestys vähentää tapaturmia. (Kuva liesiosastolta.)

nostus ja velvollisuudentunto turvallisuustyötä kohtaan olisi jokaisen yksilön omaksuttava sisäiseksi voimanlähteekseen niin itsensä kuin koko yhteiskunnankin hyväksi. Yhteisvoimin on turvallisuustyö tehtävä todelliseksi kansanliikkeeksi.

A. M.

Ensiapukaappi uskollisine hoitajineen.

Kalle Tuominen lähti.

Tehtaamme poliisi, olympiakisojen hopeamitalimies Kalle Tuominen otti hynttyynsä ja lähti. — Niin todellakin. Toimittajan korviin oli jo syksyllä kantautunut kuiskeita, että kymmenen vuotta tehtaamme poliisina ja Karkkilan seudun poikien urheiluun innostuttajana toiminut Pariisin-Kalle aikoo lähteä ja muuttaa alaa. Kä-

Erojaispuheen pitäjä, 79-vuotias Erik Enqvist hyvästelee lähtijää.

Kurssitoiminta ammattitaidon kohottajana.

Kolmiviikkoiset kaasua ja sähköhitsauskurssit Högforsin Tehtaalla.

Högforsin Tehtaalla järjestettiin hitsaajien ammattikyvyyden kohottamiseksi ja uusien alan ammattimiesten kouluttamiseksi kolmiviikkoiset kaasua ja sähköhitsauskurssit aikana 14. 2.—5. 3. 1949. Kurssille osallistui kaikkiaan 23 vanhempaa ja vasta-alkavaa hitsaajaa. Kurssien johtajana toimi Konepajakoulun rehtori, ins. T. Nissinen, ja opettajina maan parhaat ammattimiehet alallaan, nim. insinööri B. Martelin ja hitsausmestari A. Gustafsson AGA Oy:stä Helsingistä. Kurssien opetusohjelma oli melkoisen laaja, käsittäen 72 oppituntia ja vähintään vastaavan määrän käytännöllistä opetushitsausta tehtaan konepajalla. Luennot pidettiin Konepajakoulussa. Luentoja oli joka päivä kolmen viikon aikana neljä tuntia klo 12—16 ja sen jälkeen välittömästi käytännöllistä harjoittelua samoista asioista, joita oli luennoilla selostettu, neljä tuntia eli klo 16—20 illalla. Kun otetaan huomioon, että samat miehet olivat aamupäivän tehtaan normaalisessa työtoiminnassa, täytyy antaa tunnustus sille uutteruudelle ja tarmolle, jota kurssilaiset koko ajan osoittivat, sillä koko kurssien aikana ei ollut yhtään poissaoloa ei luennoilta eikä liioin käytännöllisiltä harjoituksiltakaan. Toisaalta se ei ollut ihmeäkään, sillä kurssien ohjelma oli suunniteltu mahdollisimman monipuoliseksi alan ammatissa, ja vanhallaakin hitsarilla oli aina vain uutta opittavaa. Silti ehdittiin kurssilla syventyä ammattiin aakosista alkaen: ensin "käsialan näytteitä" normaaliasennossa ja sitten aina vaikeammassa ja vaikeammassa asennossa, joita rakennelmia kurssilaiset samanaikaisesti kyhäsivät työnsä yhteydessä. Levytyön jälkeen oli ohjelmassa putkihitsausta mitä vaikeimmin yhdistelmin. Raaka-aineet samaten vaihtelivat kurssien kehittyessä, ollen ohjelmassa m.m. tavallinen rauta, teräs, ruostumaton teräs, kupari, messinki, alumiini, duralumiinikin vähän ja lyijy. Samat aineet levyinä ja osaksi putkinakin.

vimme tietenkin heti asiaan kiinni ja saimme vahvistuksen huhuihin: "Aion mennä maanviljelijäksi vaimoni kotitalalle". Ja niin hän sitten lähtikin helmikuun alussa, täsmälleen 10 vuotta siitä, kun oli tullut Karkkilaan.

Tätä ennen olimme kuitenkin käyneet kaikkein Kallen päivänä Kallen pienessä, kauniissa kodissa, jossa hallitsevana olivat kaksi komeaa palkintokaappia täynnä erittäin arvokkaita palkintoesineitä. Erojaistunnelman kohokohtana oli tehtaamme "Nestorin", 79-vuotiaan Erik Enqvistin pitämä jäähyväispuhe.

Tehtaan urheilulautakunta järjesti vielä läksiäiset Virkamieskerhossa, jossa Kallelle annettiin paikkakunnan urheilijoiden puolesta taiteilija Huitin maalaama kaunis taulu ja Karkkilan Poikien puolesta erikseen Olavi Haanpään sommittelema adressi. Kiitos- ja onnitte-lupuheiden saattelemana Kalle Tuominen rouvineen lähti läksiäistilaisuudesta ja seuraavana päivänä koko Karkkilasta.

Viimeinen viikko uhrattiin kokonaisuudessaan valuraudan ongelmien ratkaisuihin kysymykseen tuleville ammattisalaisuuksille. Opetettiin valuraudan leikkaus, valuraudan kylmäpaikkaus ja erikoisesti suurempien valurautaesineiden paikkaus ahjossa, jollaisia kuumennuslaitteita itsekin rakennettiin työpajan kivilattialle. Korjattiin silinteriryhmiä, kattiloiden elementtejä j.n.e. Käytiinpä vielä lävitse aduseeratun valuraudankin käsittely eri muodoissaan. Valuraudan käsittely luonnollisesti erikoisesti kiinnosti meikäläisiä, sillä juuri tässä suhteessa tulee hitsauspaikkaus niin sähköllä kuin kaasulla ennen pitkää hyvinkin suuressa mittakaavassa kysymykseen "susien" korjauksissa, jotka toistaiseksi suurimmalta osaltaan menevät uudelleen sulatettaviksi. Suurien ulkomaisten valimoiden puhdistamojen yhteydessähän on erikoiset hitsaamo-paikkaamot, joissa monin verroin halvemmalla saadaan valuvikainen kappale uusituksi kuin mitä se uudelleen valamalla maksaisi. Varsinkin ulkoisten pikku vikojen korjaus sähköllä on halpaa ja siinä on jo Högforsin Tehtaallakin tehty. Punahehkun kuumennettavien valukappaleiden suhteen on asia toinen, sillä on tarkoin harkittava korjauskustannuksetkin, koska ne ovat paljon vaativampia ja aikaa vieviä. Tätä toimintaa varten on ennen pitkää rakennettava omat lämmitysuunit, sillä ahjossa lämmittäminen on epäkäytännöllistä ja kallista. Tuollaiset mutkikkaat silinterirykelmät ja -ryhmät, joissa käytetään paljon keernoja, tulevat jo kaavaustyönä kalliiksi, joten niiden valuvikojen korjaus varmasti tulee itsensä kannattamaan, jota vastoin lämmityskattiloiden elementtien, jotka kaavataan koneilla, korjaaminen on kyseenalaista. Tämän vuoksi onkin kaksinverroin tärkeää, että osataan ja taidetaan valurautahitsaus hyvin ja kyetään arvostelemaan jo etukäteen, mikä ja millainen osa kannattaa ja voidaan kaasulla korjata, ja sitten toisessa vaiheessa välittömästi pystytään laskelmoimaan, mitä se suunnitteen tulisi maksamaan. Näillä perusavuuilla on helppoa ratkaista korjaustyön käyttömahdollisuudet jo valimopuhdistamojen yhteydessä.

Syvennyimme erikoisesti valurautaosuuteen, mutta sen teimme tarkoituksella.

Oli mielenkiintoista todeta, että valistunut työläinen on hyvinkin kiinnostunut uuden oppimiseen, vaikka hän jo entuudestaan kysymyksessä olevan ammatin hallitsikin ainakin niiltä osilta, jotka yleisimmin tulevat kysymykseen hänen työmaallaan. Mutta kun asia esitetään teorian apua käyttäen uudelleen ja selostetaan syyt siihen ja siihen seikkaan, joka jokapäiväisessä työtoiminnassa tulee esille eikä ole syvimmältään se tekijää erikoisemmin aikaisemmin kiinnostanut, koska ollaan oltu tyytyväisiä siihen, että se "ennenkin on mennyt sudeksi", niin nyt saadaan työmiehen kiinnostus asiaan vasta oikealla tavalla esille ja hän itsekin tulee työnsä yhteydessä tekemään samalla teknillistä tutkimistyötä, koska hän voi itse päätellä syyt epäonnistumiseen ja perusteet

myös työnsä onnistumiseen. Täten tulee työhön mukaan oma kiinnostus ja halu saada työ onnistumaan mahdollisimman näppärästi ja lujusteknillisesti parhaimmalla tavalla. Tätä voitaneen sanoa työn iloksi, joka onkin kaiken menestymisen a ja o.

Kurssien käytännölliset työpaikkajärjestelyt olivat jaoitellut kurssilaisille itselleen ja tässä suhteessa ei ollut muuta kuin hyvää sanottavana. Kaasupuolen vastaavana järjestäjänä oli vanha "kaasuveteraani" Toivo Paappanen ja hänellä olikin aina kojeensa kunnossa kurssilaisten tullessa työharjoitteluun. Käytettävissä oli kahdeksat kojeet ja lukumäärää saatiin lisättyä huomattavasti, kun lainasimme AGA:sta joukon kaksoiventtiilejä.

Sähköpuolen järjestelypäänä hääräili Unto Nikander, hankin alan vanha tekijä, mutta uutuuksien halukas ja innostunut "opiskelija". Kymmenkunta kojetta oli aina liekkivalmiina ja kertaakaan ei tullut keskeytystä.

Varsinaisena "ylipamppuna" ja kaiken materiaalisien puolen järjestäjänä toimi kaikkea kiitosta ansaitsevalla näppäryydellä ja touhulla Leo Nurmi, jolta kiireenkin lomassa aina riitti joku huumorilla höystetty "leikaus", sillä kurssilaiset olivat kovia hamstraamaan kokeilumateriaalia, joka olikin sen vuoksi tasan jokaiselle jaettava. Tämä tuntuu sivullisesta ehkä ihmeelliseltä, että kukin koetti hamstrata itselleen "mahdollisimman paljon työtä", mutta sen kyllä ymmärtää, kun siinä samassa yhteydessä opittiin uutta ja tärkeätä ammatin alalla. Kurssien opettajat seurasivat tietysti tyydytyksellä tällaista innostusta.

Kurssilla käytettiin myös viimeisimpiä hitsauspuikkoja ja täyteaineita, joskin opetettiin huonoillakin aineilla työskentelemään.

Kurssien päättäjätilaisuus pidettiin Konepajakoululla, jonne kaikki kurssilaiset olivat kokoontuneet sirosti järjestetyn yhteisen kahvipöydän ääreen. Insinööri Nissinen puhui tilaisuudessa näiden kurssien tärkeydestä, tehden samalla lyhyen läpileikkauksen kurssien menosta ja kiittäen kaikkia, niin opettajia kuin "oppilaitakin", suuresta innostuksesta ja tulosriikkaasta toiminnasta sekä erinomaisesta opiskeluharrastuksesta, joka oli AGA:n miehillekin mitä mieluisinta. Insinööri Martelin puhui kurssien merkityksestä ja siitä, että hitsausala ei millään muotoa ole vielä valmiiksi kehittynyt ja aina keksitään uutta ja uutta sekä uusia työmenetelmiä, joten jokaisen on oltava intensiivisesti mukana tätä mielenkiintoista tekniikan alaa kehittämässä, ja toivoi, että nyt läpikäyty kurssiohjelma olisi jokaiselle viitteenä kehityksen ymmärtämisessä ja edelleen sen eteenpäin viemisessä, sillä teorian keksivät yleensä siihen perehtyneet teoreetikot, mutta käytännöllinen sovellutus ja lopullinen omaksuminen työmenetelmänä riippuu työntekijöistä, siis varsinaisista kenttämiehistä, jollaiseksi jokainen hyvä ja eteenpäin pyrkivä hitsaaja on luettava. Kahvittelun kestäessä puhui tehtaan yli-insinööri E. Alander, joka totesi tehtaan johdon taholta tällaisen hyvin suoritettun kurssitoiminnan hyödyn ja tärkeyden molemmipuolisesti niin työmiehen kannalta kuin tehtaan johdonkin kannalta välttämättömäksi, ja samalla kiitti kurssilaisia uurasuksesta ja ahkeruudesta sekä toivoi heille menestystä ammattialallaan. Lopuksi esitti yli-ins. Alander kiitok-

Högforsin Tehtaan Konepajakoulu

voitti yksityisteollisuuden konepajakoulujen väliset työtaitomestaruuskilpailut.

Maamme yksityisteollisuuden konepajakoulut ovat otaneet ohjelmaansa vuosittaiset työtaitokilpailut ammattitaidon mestaruudesta jonkin näiden koulujen opetusohjelmaan kuuluvan ammatin taidossa. Kukin koulu hoitaa omassa keskuudessaan karsintakilpailut ja voittanut oppilas edustaa varsinaisissa loppukilpailuissa siis koko koulua.

Ensimmäiset kilpailut olivat tällä kertaa viilaajan ammatissa ja kilpailupaikaksi oli konepajakoulujen rehtorien kokous hyväksynyt Lohjan Kalkkitehdas Oy:n Konepajakoulun Lohjan Virkkalassa. Tällaisten työtaitomestaruuskilpailujen esivalmistelut ovat melkoisen suuritöiset, sillä kilpailutyö on tarkoin suunniteltava, jotta sen valmistamisen voi varmasti toteuttaa määrätyn kilpailuajan (esim. 5 tuntia) puitteissa. Samaten työn teknilliseen laatuun ja vaikeusasteeseen täytyy sisältyä joukko ammattitaidon osaamiseen tarvittavia taidonnäytteitä, sovitussmittaustarkkuuksia ja luonnollisesti, mikäli suinkin mahdollista, työtaidollisia niksejä ja näppäryyksiä. Lisäksi työn oikea kulku ja nopein työskentelyjärjestys on ensiarvoisen tärkeänä tekijänä huomioitava.

Nämä viilaajien taitokokeet olivat erinomaisesti järjestetyt ja suunnitellut. Työkappaleena oli n.s. hylsä-avaimen valmistaminen vääntövarsineen. Kysymykseen tuli lisäksi vaikeahko poraus umpinaiseen pyöreään akseliin pituussuunnassa, jonka kappaleen toiseen päähän

sensa kurssien järjestäjille ja opettajille, jotka vaivojaan säästämättä olivat saaneet kurssin sujumaan ohjelman mukaisesti ja tuoneet uutta ammattitietoisuutta hitsauksen alalla.

Tilaisuudessa jaettiin kullekin kurssien osanottajalle Kauppa- ja teollisuusministeriön hyväksymä kurssitodistus, ammattipätevyyskirja, jonka saivat seuraavat kaasua- ja sähköuuttajat:

Levyosastolta: Arvo Järvelin, Toivo Paappanen, Risto Lindfors, Leo Nurmi, Unto Nikander, Kauko Tuominen, Olavi Luoto ja Heikki Luoto; valimokorjaamosta: Harald Suominen, Uno Oksanen, Kauko Ohman, Valtteri Nyberg, Paavo Lindgren, Antti Gustafsson, Väinö Viitanen ja Martti Autio; auto-osastolta: Kauko Kunttonen, Leo Paunila ja Veijo Koskinen sekä konepajakoulusta Heikki Jokela, Aimo Liljegren ja Urho Eloranta. Lisäksi suoritti täydellisen kurssin tehtaan ulkopuolelta kauppalan putkimestari Reino Aarnio.

Päättötilaisuudessa oli läsnä myös konepajan päällikkö, dipl.ins. C. Cedercreutz, joka suurella mielenkiinnolla oli seurannut miestensä harjoituksia kurssitoiminnan yhteydessä ja lausui tilaisuudessa tyytyväisyytensä kurssien menestyksestä ja tärkeydestä.

T. Nissinen.

oli tehtävä nelikulmainen avainsovitus ja toiseen päähän vastaavasti kuusikulmainen sovitus määrätarkkuudella. Mittatarkkuudet olivat piirustuksessa tarkoin määrättyt. Työ oli arvosteluunsa ja työvaiheisiinsa nähden jaettu 24 eri jaksoon ja kunkin vaiheen arvostelussa käytettiin lopullisen todellisen pisteluvun saamiseksi kertoimia, jotka riippuivat vielä työvaiheen vaikeudesta. Jokaiselle kilpailijalle jaettiin täsmälleen samanlaiset työkalut ja työraaka-aineet. Varsinainen työkilpailu kesti 5 tuntia, kello 12—17. Jos sai työnsä valmiiksi tuntia tai sen osaaikin ennen, annettiin kilpailijalle vielä erikoispisteitä työnopeudesta.

Varsinaisen työtaitokilpailun käytännöllisen osuuden lisäksi oli jokaisen osallistuttava ensin aamupäivällä suoritettavaan kolmetuntiseen kirjalliseen kokeeseen, jossa koekysymykset olivat jaotellut neljään pääryhmään:

- A. Ammattia koskevat tehtävät.
- B. Ammattiopirustusta koskeva tehtävä.
- C. Ammattilaskentaa koskevat tehtävät.
- D. Kansalaistietoa koskevat kysymykset.

Jo tämä n.s. teoreettisen kilpailun osuus oli erittäin mielenkiintoinen, sillä kysymykset olivat melko visaisia ja järjijohdannaisuudelle perustuvia.

Kilpailut oli suunnitellut Lohjan Konepajakoulun rehtori, dipl.ins. Arvi K a t a j a v u o r i. Kilpailut onnistuivat hyvin, sillä vain yksi keskeytys tapahtui ja siihenkin oli keskeyttämisen syynä virheellinen poraus.

Kilpailu oli melkoisen tasaväkinen — ainakin ensinäkemältä —, sillä paremmuudenhan ratkaisi vasta tarkkuusmittaukset, jotka veivät pitkän tutkimusajan. Varsinainen kilpailulautakunta oli Lohjan ammattiväkeä ja sieltä kilpailutyöt lähetettiin vielä Varkauteen ja Valkeakoskelle sikäläisten ammattikoulujen rehtorien tutkittaviksi ja arvosteltaviksi.

Loppukilpailuun osallistui siis yksi edustaja kustakin konepajakoulusta.

Kilpailuissa suoriutui voittajana Högforsin Tehtaan Konepajakoulu, jota edusti neljännen luokan oppilas Veikko Vanamo M ä k e l ä, muurari Kosti Jalmar Mäkelän keskimäinen poika Vattolan Järvenpäästä. Mäkelän perheen koko miespuolinen väki onkin Högforsin Tehtaan palveluksessa. Pojista vanhin, Kalevi, on metallimiehenä pannuverstaalla, ja nuorin, Veijo Jaakko, on Konepajakoulun ensimmäisellä luokalla kasvamassa veljensä veroiseksi ammattimieheksi. Vaikka Mäkelän perheen päämies on muurarinammatin edustaja, niin pojista on kuitenkin kasvamassa vankka metallimiespolvi. Sysäyksen poikien kiintymiseen metallialalle ovat varmaan antaneet kotiharrastukset, sillä Mäkelässä on tehty monenlaisia vehkeitä ja kojeita ja niillä kokeiltu. On tehty pieniä sähkömoottoreita, joiden voimalla on pyöritetty monia muita laitteita, ja harrastettu muutakin opettavaista ammattiaskartelua iltojen ratoksi. Näin on ammattitaito ja teknillinen suunnittelukyky kehittynt.

Päästyään viime vuoden lopulla Konepajakoulusta valmiina ammattimiehenä sai Veikko Mäkelä erinomaisen päästötodistuksen (keskiarvo 9,63) ja mk 3.000:— stipendin. Nyt näissä työtaitomestaruuskilpailuissa sai Veikko Mäkelä kunniakirjojen ja todistusten lisäksi ra-

Kilpailun voittaja Veikko Mäkelä.

hapalkintona mk 12.000:—, joten kiitosta, kunniaa ja rahaa on saatu runsain mitoin tunnustukseksi mallikelpoisesta ammattiopiskelusta ja harrastuksesta tekniikan alalla.

Lopulliset pisteet jakaantuivat konepajakouluittain seuraavasti:

1. Högforsin Tehtaan Konepajakoulu ..	1832,15	pist.
2. Lohjan Kalkkitechdas Oy:n Konepajakoulu	1746,93	„
3. Strömberg Oy:n Konepajakoulu ...	1515,07	„
4. Varkauden Tehtaan Ammattikoulu ..	1422,23	„
5. Valkeakosken Ammattikoulu	1359,51	„
6. G. A. Serlachius Oy:n Ammattikoulu	1294,45	„
7. Tainionkosken Ammattioppilaitos ..	1185,06	„
8. Ruona Oy:n Ammattikoulu	1184,90	„
9. Nokian Ammattikoulu	1107,05	„
10. Pargas Kalkberg Ab:s Allmänna Yrkeskola	1069,94	„
11. Kymn Osakeyhtiön Ammattikoulu ..	809,72	„
12. Värtsilä-Yhtymä Oy. Kone ja Sillan Konepajakoulu	301,54	„

Viimeksimainitun koulun edustaja keskeytti, joten pistemäärä ei anna mitään vertailukuvaa.

Keskitulos 11 koululla oli näin ollen 1320,63 pistettä, jota on pidettävä hyvänä saavutuksena koko ammattikoulujemme ammattipätevyyskantaan arvosteltaessa.

Näitä työtaitomestaruuskilpailuja tullaan jatkamaan m.m. seuraavissa ammateissa: sorvaajat, jyrsijät, uuttajat (hitsaajat), valajat, sepät, sähköasentajat, puusepät (mallipuusepät), levysepät ja viilaaajat.

Seuraava kilpailu on joko sorvareille tai jyrsijöille, riippuen rehtorien seuraavan kokouksen päätöksestä.

Kunniakirjojen lisäksi jaettiin viidelle parhaalle kilpailijalle rahapalkintoja seuraavat määrät: mk 12.000:—, 8.000:—, 5.000:—, 3.000:— ja 2.000:— eli yhteensä mk 30.000:—.

Kilpailu osoittautui tarkoitustaan vastaavaksi ja tulee varmasti omalta osaltaan kohottamaan taitoa ja kiinnostusta ammatin kehittämisessä.

T. Nissinen.

HÖGFORSIN TEHTAAN HYPPYRIMÄKI

*luovutettiin juhlallisin menoin Karkkilan
urheiluväen käyttöön.*

Sunnuntaina maaliskuun 13 p:nä vietettiin Karkkilan hiihtoväen piirissä yli tuhanmen katsojan läsnäollessa urheilujuhlaa. Silloin avattiin juhlallisilla kilpailuilla Högforsin Tehtaan rakennuttama ja nousevan urheilijapolven suuresti odottama hyppyrimäki. Se oli saatu kolmisen viikkoa sitten valmiiksi ja heti, kun siihen säkeillä kantamalla oli saatu vähänkin lunta, alkoivat siellä innokkaat harjoitukset. Mäen suunnitteluvaiheen aikana olivat poikien äidit vähän epäluuloisina suhtautuneet niin peloittavan laitoksen aikaansaamiseen paikkakunnalle, ja ehkäpä oli aihettakin, sillä eräskin poika tiukasti äidiltä ja isältä lujasti rahaa mäkisuksien oston, jolloin äiti sanoi: "Ei ole rahaa ja housutkin pitäisi sinulle hankkia. Mutta saat valita housut tai sukset." Poika valitsi sukset. Ehkäpä tämä oli saman perheen poikia, josta avajaispäivänä kerrottiin. Hän oli kansakoulun poikia VI:lta luokalta ja oli ollut kolme päivää peräkkäin poissa koulusta. Kysyttiin kotoa syytä ja sieltä ilmoitettiin pojan lähteneen kyllä joka aamu kouluun. Saatiin selville, että poika oli ollut nämä päivät hyppyrimäessä harjoittelemassa, koska illalla sukset joutuivat toiselle pojalle, joten hänellä ei olisi tällöin ollut harjoitteluun mahdollisuuksia.

Näillä syillä eivät äidit ehkä kylläkään odottaneet vavistuksella mäkeä, vaan pelkäsivät kai poikien jäsenen puolesta. Mäen avajaistilaisuus lienee kuitenkin poistanut pelon, sillä nähtiinhän siellä, etenkin lahtelaisten pikkupoikien esityksistä, ettei tässä ole mitään hätää eikä pahempaa vaaraakaan. Avajaisjuhlallisuudet alkoivat klo 13 Porilaisten marssilla. Tämän jälkeen vuorineuvos Gustaf Arppe suoritti mäen luovutuksen Karkkilan urheiluväelle, mainiten samalla, miten mäkeä oli suunniteltu jo pitemmän aikaa ja saatu se valmiiksi vasta kolmisen viikkoa sitten, ja lausuen toivomuksen, että mäkeä sen luovutuksen jälkeen ahkerasti käytettäisiin ja hyvin hoidettaisiin sekä että Karkkilankin nouseva polvi joskus pystyisi viemään maamme mainetta eteenpäin tässä uljaassa urheilumuodossa kansainvälisissäkin kisoissa.

Sitten suorittivat voimistelunopettaja A. J. Sepponen ja mäen suunnittelija, rakennusmestari K. Kolma, avajaishyppy. Urheiluväen kiitokset esitti työopettaja Paa-vo Saaristo seuraavin sanoin: "Karkkilan ja sen ympäristön urheiluväellä on tänään jälleen ilon aihetta saadessaan vastaanottaa kauan odotetun ja varsinkin nuorempaa polvea erikoisesti kiinnostavan hyppyrimäen. Vaikka paikkakuntamme urheiluperinteet juontavatkin jo tämän vuosisadan vaihteesta, on eri urheilusuorituspaikkojen järjestäminen jäänyt kuitenkin tämän päivän nuorison aikakaudella. Yhteisen kunnan (siis Pyhäjärven) aikana ei urheileva nuoriso saanut paljoakaan huomiota osakseen. Kauppalalta ei niinkään ole suuremmin liennyt varoja urheilullisten perustöiden suorittamiseen, mutta on se kuitenkin huomioinut urheilun merki-

tyksen nuorisolle, suorittamalla pienempiä vuotuisia avustuksia urheiluseuroille ja pitäen yllä luistintrataa. Puutteellisista urheilupaikoista huolimatta on urheiluharrastus kuitenkin voimakkaasti levinnyt paikkakuntamme nuorison keskuudessa. Se on saanut harrastajia siinä määrin, että Karkkilan kauppa on maassamme aivan ensimmäisiä urheilupiiriin lukeutuvien henkilöiden määrässä väkilukuun verrattuna. Viimeisen puolentoista vuosikymmenen aikana on urheilupaikkojen kohdalla tilanne huomattavasti parantunut, koska olemme saa-

Hyppyrimäki rakennusvaiheen aikana.

neet mm. uuden, ajanmukaisen urheilukentän, viihtyisän uimarannan ja luistintradat ja viimeksi nyt tämän hyppyrimäen. Nämä kaikki ovat toteutuneet Högforsin Tehtaan ansiosta. Tehdas on myös monella muulla tavalla edistänyt ja auttanut urheiluasioita eteenpäin. Se on antanut auliisti urheilijoiden käyttöön kaikkia niitä välineitä, joita urheilijat toiminnassaan niin monasti tarvitsevat. Kaiken lisäksi se on suorittanut myös vuotuisia pienempiä avustuksia. — Tämän tällä kertaa viimeisen laitteen vihkiäisjuhlassa on meillä nyt tilaisuus lausua tehtaan johdolle hartaat kiitoksemme. Me toivomme vielä, että tehtaan johto edelleenkin mahdollisuuksiensa mukaan seuraisi urheilijoiden pyrkimyksiä ja tarpeita. Urheilevan nuorison on taas puolestaan osoitettava, että tämä nyt käyttöön avautunut hyppyrimäki, niinkuin kaikki muutkin kalliit urheilupaikat, eivät ole joutuneet turhiksi uhrauksiksi, vaan että ne ovat osaltaan nostamassa maamme urheilua ja koko nuorisomme fyysillistä kuntoa. Tämä voitaneenkin luvata."

Tämän jälkeen alkoi varsinainen mäkikilpailu, johon osallistui yli 30 hyppääjää, näistä 8 oman paikkakunnan poikia. Karkkilan omat pojat eivät vielä selvinneet

Tällainen oli mäki, kun siinä suoritettiin Karkkilan historian kolme ensimmäistä hyppyä.

Palkintotuomaritorni ja katsomo mäen avajaispäivänä 13.3.49.

K. Kolma suorittamassa ensimmäistä hyppyä melkein paljaalle maalle.

etupäähän, mutta eihän parin kolmen viikon harjoittelulla voi odottaakaan mestariksi päästävän.

Alle 18-vuotiaiden sarjaa hallitsivat Lahden Hiihtoseuran ja Lahden Taimen pienikokoiset pojat. Joka kerta heidän hypätessään yleisö osoitti erikoista suosiotaan heidän rohkean kauniille suorituksilleen. Yleisessä sarjassa jylläsivät Helsingin Hiihtäjien mäkimiehet, mäensuunnittelijan, rakennusmestari K. Kolman tullessa kolmanneksi. Ajoittain varsin sakea lumipyry hieman vaikeutti suorituksia ja vähensi varmaan puolella katsojayleisöä, kuten vastaavasti yhteistoimintakilpailut järjestäneiden Karkkilan Poikien ja Karkkilan Sisun rahallista tulostakin.

Palkintojenjakotilaisuus pidettiin Seuratalossa. Jaon suorittivat insinööri T. Nissinen ja työopettaja P. Saaristo. Palkintokokoelma oli komea. Siitä olivat huolehtineet Högforsin Tehdas, Osuusliike Tuki i.l., Karkkilan Seudun Yksityisyrittäjät r.y. ja insinööri T. Nissinen. Kussakin sarjassa oli useita palkintoja ja lisäksi komeat kiertopalkinnot.

Palkintoluettelo on seuraava:

Sarja alle 18 v.: 1) Kirjanen, E., Lahden Hiihtoseura (hypp. pit. 21, 24) 67,7 pist., 2) Haittala, P., Lahden Taimi (20,5, 23,5) 65,4, 3) Heinonen, V., Lahden Hiihtoseura (19,5, 23) 64,7, 4) Rinne, M., Nurmij. Jukolaiset (18,5, 23) 61,9, 5) Lindholm, P., Tammelan Vesa, (19, 24) 60,6, 6) Nieminen, E., Nurmij. Jukolaiset (18, 23) 59,5, 7) Rinne, T., Nurmij. Jukolaiset (18, 23) 57,5, 8) Elokoski, R., Karkkilan Sisu (19,5, 22) 57,4, 9) Raunio, E., Nurmij. Kunto (18,5, 22) 56,1, 10) Ala-Tuuhonen, E., Karkkilan Pojat (17, 21) 54,6, 11) Puhakka, K., Lahden Hiihtoseura (20, 25) 53,7, 12) Koskela, E., Nurmij. Jukolaiset (16, 19,5) 53,6, 13) Leppäkoski, E., Pusulan Jousi (15, 22) 52,8, 14) Kuusinen, K., Lahden Taimi (21, 24,5) 52,6, 15) Larila, O., Karkkilan Sisu (13,5, 19) 49,6, 16) Tuovinen, Y., Karkkilan Sisu (14,5, 17) 48,8, 17) Nurminen, K., Nurmijärven Kunto (14, 17,5) 37,3, 18) Ojanen, J., Karkkilan Sisu (8, 6) 29,9, 19) Larila, E., Karkkilan Sisu (4, 14) 26,7.

Sarja alle 21 v.: 1) Uusikari M., Nurmijärven Kunto (20,5 24) 61,3, 2) Tuominen, H., Lahden Hiihtoseura (20,5, 23,5) 60,4, 3) Leskinen, P., Karkkilan Pojat (21, 21,5) 56,2, 4) Hirvonen, O., Karkkilan Sisu (16, 20), 51,0, 5) Majalahti, R., Nurmijärven Kunto (22, —) 21,2.

Yleinen sarja: 1) Nykänen, A., Hels. Hiihtäjät (22,5, 25) 67,2, 2) Kassinen, K., Helsingin Hiihtäjät (25, 24) 64,9, 3) Kolma, K., Helsingin Hiihtäjät (23,5, 23) 64,9, 4) Happonen A., Helsingin Hiihtäjät (25, 25,5) 61,6, 5) Vetterstrand, V., Helsingin Hiihtäjät (22, 22) 60,9, 6) Savolainen, M., Lahden Hiihtoseura (24, 25) 52,4.

Ihmisen, jonka suurimpana intohimona on olla täysin oma itsensä, elää täysin rinnoin, elämä ei ole milloinkaan rauhaisaa, mutta se on aina rikasta. Hänelle elämä soi ja laulaa, sillä hän itse runoilee sen arjen ahkeruuteen, suurien hetkien huumaan, tuskien vuosiin ja ilojen silmünröpäyksiin. — Siten voittaa hän itselleen ja toisille uusia elämänarvoja ja elämän iloja.

Ellen Key.

HÖGFORSISSAKIN LENTOPALLOILLAAN.

Viime marraskuun 16 p:nä kokoontui neljä tehtaamme eri osastoilta koottua joukkuetta Seuratalolle mittelemaan voimiaan lentopallossa sekä samalla kiistelemään mestaruusmitaleista. Nämä neljä porukkaa olivat: Valimo, Konttori, Malliosasto, Kasaus- ja viimeistely sekä Konepajakoulu (Kpk). Viimeksi mainittu oli heittänyt tuleen kaikki vuosikurssinsa, muodostaen siis neljä alaryhmää: I, II, III, IV. Tehtaan urheilulautakunta, koska tiesi koulupojat vaarallisiksi pelaajiksi, ei antanut muodostaa näitä neljää ryhmää miten koulu tahtoi, vaan määräsi, että kunkin luokan eli vuosikurssin oli pelattava omaan pussiinsa. Tämä ei kuitenkaan säilyttänyt, vaan pikemminkin antoi uutta sisua sitä lujemmin puolustamaan koulun mainetta. (Olivathan koulupojat jo keväällä vieneet maastajuoksumestaruuden ja pytyt vuodeksi omaan kaappiinsa.)

Etukäteen oli suoritettu kannunvalantaa pelaajien ja yleisön keskuudessa siitä, mikä porukka tulisi mestaruuden viemään. Yksimielisesti kaikki kuitenkin pitivät Kpk:ta mestarina, mutta erimielisyyttä ilmeni sitten, minkä luokan joukkue sen tulisi viemään. Joku näki II luokassa varman voittajan, kuuluivathan siihen mm. Maukonen, Ala-Tuuhonen ym. Eräs katsoi III luokan painavan enemmän vaakakupissa ja ennusti tälle kultamitalia. "Kyllä siinä vain sellainen popula on, jotta se tulee panemaan jauhot suihin monelle porukalle", jatkoi toinen. "Pelaavathan siinä sellaiset hirmut kuin Ojasen Saku, Setälän Lauri, Hirvonen ja itse Piros-Matti, koko kuusikon tukipylyvä." Pelättiinpä siinä myös vähän aina yllätysmahdollisuuksia käyttävää Sepponen & kumppanit (konttori) yhdistelmää. Varmaan en muista, huomioitiinko siinä ensinkään muita, taisi joku kaveri ohimennen toisille huomauttaa: "Voi se IV luokakin jonkun hauskan yllätyksen järjestää." Tunnelma oli siis aitoa sarjatunnelmaa; vastustaja siis tultaisiin iskemään armotta ilman mitään säälintunnetta. Ensiksi järjestettiin näyte-erä, jonka suorittivat Kpk:n III ja IV luokka. Tämän tarkoituksena oli vielä antaa ohjausta sääntöjentulkinnassa mahdollisissa epäselvissä pelitilanteissa. Äskeisen näyte-erän jälkeen pääsi itse "mestaruussarja" rullaamaan. Heti alkupalaksi kehittyi kaunis peli Kpk II:n ja IV:n välillä. Siinä joutui siis yksi voittajaehdokkaista näyttämään kykyjään. Hieman yllättäen korjasi Kpk. IV kauniin 2—0 voiton, joka tosiaan heikensi Kpk. II:n osakkeita. Seuraavassa ottelussa olivat vastakkain Konttori ja Valimo. Tämä oli ensimmäinen oikea jännitysottelu, sillä olihan kummallakin kahden erän jälkeen yksi piste. Konttori sitten onnekkampana tai sanoisinko kylmempänä voitti 2—1. Valimo taisi tämän jälkeen pahasti säikähtää, koska ei enää sen koommin ilmestynyt areenalle. Tässä sopinee huomauttaa, ettei lentopallossa yksi häviö vielä mitään merkitse, seuraavan jo saattaa voittaa. Pitkin kierrosta sattui aina pienoisia yllätyksiä. Monien otteluiden jälkeen kohtasivat toisensa Kpk. II ja III. Tästä ottelusta odotettiin paljon, sillä siinä kohtasivat toisen-

sa kaksi kovaa palaa ja molemmat lisäksi kärkijoukkueita. Voittojen tiellä kulkeneen Kpk. IV:n keskuudessa toivottiin kovasti II:n voittoa, sillä olihan tämä hävinnyt heti alkajaisiksi jo IV luokalle, ja silloin olisi yksi pahimmista vastustajista menettänyt tärkeän sarjapiste. Näin kävikin, II voitti, tosin niukasti, mutta varmasti 2—1. Sitten tuli joulu ja uusi vuosi väliin, joten pelit oli siirrettävä tämän vuoden alkuun. Tammi-kuun aikana käytiin useita kireitä koitoksia, joista on syytä mainita Konttorin epätoivoiset yritykset haravoida itselleen tarpeellinen määrä kultaakin kalliimpia pisteitä. Sisukkaista yrityksistään huolimatta täytyi sen monesti antautua. Samanlaista sisukkuutta ja taistelumieltä osoittivat mallisevät kuin myös kasajat, joista viimeainittujen sisu kuitenkin loppui vähän ennen pelin päättymistä, koska he luovuttivat kaksi viimeistä peliä ilman mitään. Viimeistä edellisen kierroksen alussa havaittiin, että III luokka tulee ehkä pääsemään samaan pistemäärään kuin IV luokkakin. Tämä johtui siitä, että viimeksimainittu sai poistua hävinneenä (2—1) kiivaan ja jännittävän ottelun jälkeen edellisen kanssa. Siinä käytiin todella taistelua sarjapisteistä, samoin kuin myös ottelussa Konttori—IV. Eräessä vaiheessa näytti jo siltä, että Konttori saisi kalastettua voittajaehdokkaalta yhden sen kalliista pisteistä. Hermoja kutkuttavan ottelun jälkeen sai Kpk:n IV luokka lisätä taas yhden päänahan samaan vyöhön, missä jo ennestään neljän muun porukan pääsellaiset kiikkuivat. Tämä ottelu myös ratkaisi tehtaan mestaruuden vuodeksi eteenpäin. Näiden kiivaiden otteluiden jälkeen muodostui järjestys seuraavaksi:

1. Kpk. IV 11—2.
2. Kpk. III 11—3.
3. Kpk. II 8—5.
4. Konttori 7—7.
5. Kpk. I.
6. Malliosasto.
7. Kasaus ja viimeistely.

Kuten edellä esitetystä huomataan, saavuttivat konepajakoulun joukkueet komean kolmoisvoiton ja ainoastaan Konttorin joukkue pystyi murtamaan tämän rintaman, jättäen Kpk. I:n viidenneksi. Tämä heidän saavuttamansa ylivoimainen voitto johtuu kai suurelta osalta siitä, että koulun kaikki neljä joukkuetta saavat joka viikko ylimääräisenä harjoituksena pelata lentopalloa voimistelutunneillaan. Toivottavasti seuraavalla kerralla muut osastot pystyvät antamaan kovemman vastuksen.

M — i.

*Älä kuvittele voitvasi itse tehdä kaikkea maailmassa.
Kärsi työtovereitasi.*

Tee tai jätä tekemättä, mutta älä tee — parjaten.

Georg Stämmler.

Högforsin Tehtaan Teknillisen Kerhon

virkistystoiminnasta.

Olemme jo aikaisemmin tämän lehden palstoilla ker-
toilleet Högforsin Tehtaan Teknillisen Kerhon valistus-
ja virkistystoiminnasta, joka edelleenkin jatkuu hyvään
ja vauhdikkaaseen tapaansa. Valimomiehen toiminta va-
atii itsekultakin hyvää terveyttä ja siinä mielessä onkin
kerho ohjelmaansa suunnitellut. Virkistysretkeilyt kilpai-
lullisine tavoitteineen ovat saaneet kerholaisten varauk-
settoman kannatuksen niin kesä- kuin talvikautenakin.

Kerhon kalastusretkeilyillä ja urheilukilpailuilla on
jo omaksutut traditionsa ja näissä merkeissä kilpailtiin
jälleen talvionginnan paremmuudesta ja mesta-
ruudesta suurella joukolla. Edellisenä talvena ei enna-
kolta kiinnitetty tarpeeksi huomiota ajankohtaan, jolloin
kilpailu toimeenpantiin, ja saaliskin jäi sen vuoksi vä-
häiseksi. Tänä vuonna tutkittiin tarkoin ajan merkit ja
haettiin kalastuskalenterista paras mahdollinen ajankoh-
ta, joksi kilpailulautakunta oli valinnut helmikuun kol-
mannentoista, josta kalastuskalenterissa on merkintä:
"Kala liikkuu paljon ja käy oikein hyvin pyydyksiin".
Siis edellytykset tässä suhteessa olivat suorastaan erin-
omaiset. Toisaalta talvi oli niin oikullinen, etteivät
asiantuntijat voineet edes taata jäätäkään järvien pei-
toksi. Ilmojen haltija oli sentään kerholle suopea, pidät-
teli jäät ohuina ja helposti porattavina ja antoi kilpailu-
päiväksi vielä sopivan kalailman. Osanotto oli jälleen
niin suuri, että oli varattava kaksi kuljetusautoakin ret-
keä varten. Eikä ihmekään, sillä juuri näitä kilpailuja
varten oli jo pitkät ajat valmistauduttu, tehty uusia pilk-
kejä ja herkkyyssjouset varustettuja onkia, jääporien
terämalleja oli teoreettisella tarkkuudella suunniteltu ja
kokeiltu, samaten kuin pilkkejäkin, joita jo monena sun-
nuntaina oli käytetty avannoissa kalojen ihailtavina.
Tätä teoreettista tutkimustyötä ja kokeiluja oli johtanut
kerhon "käytännöllinen kalastusmestari" Aho n Jussi,
joka kilpailuissa aina on ollut ylikunnossa eikä ole on-
nistunut saavuttamaan myös kilpailullista kalastusmesta-
ruuttaan, vaikka kaikki edellytykset siihen ovat olemas-
sa. Huono tuuri kai on ollut siihen syynä. Kilpailupaik-
ka tiedoitettiin kerholaistille tänä vuonna jo etukäteen ja
se saikin kerholaistat oikein kansainvaellukselle kilpailu-
järvelle, joksi oli valittu Salkolan järvi. Kaikki edellä
kertomamme onkin tyydytyksellä huomioitava. On ni-
mittäin saavutettu se, mihin on pyrittykin. Jatkuva ret-
keily on tullut mieluisaksi sunnuntaiskarteluksi, on am-
mennettu terveyttä ja hermolepoa raikkaassa luonnossa,
on palattu tyytyväisinä kotiin retkeilyiltä ja kaiken li-
säksi vielä saatu pöytänsä särvintä omasta takaa, johon
tyytyväisyys perheen keskuudessa on ollut yleinen. On
tuuletettu valumiehen savuttuneita keuhkoja, on saatu
mieluisia puheenaiteita ja kuultu kalajuttuja, joilla vie-
lä jälkeinkin päin moneen kertaan on virkistäydytty. On
tehty uusia suunnitelmia ja päätöksiä seuraavia retkiä
ja kilpailuja varten, on keksitty uutta kokeiltavaakin,
on löydetty uusia kalapaikkoja ja opittu rakastamaan
raikasta luontoa, puhumattakaan retkillä todetuista kom-
melluksista ja kaskuista, jotka jälkeen päin vielä kuul-

laan kerhojuhlien kronikoissa sopivasti maustettuina ja
höystettyinä.

Niin, kilpailupäivä valkeni leppoisan lämpöisenä. Läh-
tö tapahtui vielä pimeän aikana, varusteet trimmattuina
ja eväät repuissa. Kilpailulautakunnan taholta oli jär-
jestetty kahvinkeittovehkeet mukaan, sillä kilpailu ke-
keytettiin aamiaistauoksi, jolloin oli samalla yhteinen
kahvittelu nuotioiden loimussa. Matkalla kertaillti edel-
listen pyhien kalansaaliit, jotka olivat olleet aivan pöy-
ristyttäviä, ja jos sellainen kalantulovauhti edelleenkin
jatkuisi, olisi varmaan tarvittu koko Högforsin autoko-
lona, ennen kuin saalis olisi kottiin kuljetettu. Parhaat
kalamiehet eivät edes voineet altaassa kuljetusauton ku-
mussa käsillään näyttää saamiensa kalojen pituutta, kun
seinämät tulivat rustosten tielle. Heikoimmat kalamiehet
eivät uskaltaneet suutaan avata, sillä pelkäsivät tule-
vansa ivanaurun kohteiksi ja halveksunnan alaisiksi, kos-
ka alle kilon painoiset ahvenet olivat "risakaloja" näissä
keskusteluissa.

Päivän valjetessa saavuttiin perille, ja kun kilpailu-
jen ylituomari Into Laitio antoi luvan kilpailun alkami-
selle sitä edeltävine ohjeineen, ei kahta käskyä tar-
vittu, sillä niin hehkuissa viressä oli seurakunta. Rei-
kien poraus olisi ollut nähtävyys syrjäisille, sillä ennen
pitkää oli Salkolan järven alkupää reikäinen kuin tee-
siivilä. Ja alkoipa siellä saalistakin ilmaantua. Åke
Ekholm kiskaisi alkunäytteeksi ensimmäisellä pilkki-
pudotuksellaan 710 grammaa painavan ahvenen vonka-
leen ja koko seurakunta alkoi Ekholmin reijän ympärille
porata omia reikiänsä siinä uskossa, että tälläpä
kohtaa se kalasumppu sitten onkin. Tästäpä ahvenet ei-
vät pitäneetkään, vaan tekivät syömälakon ja Åke Ek-
holmin pilkki tuli ahdin valtakunnan kauhuksi niin täy-
dellisesti, ettei yksikään kala suvainnut enään siihen koko
päivänä kajota. Onpa niillä kaloillakin yksimielisyyttä
ja päättäväisyyttä kerrakseen, sääli vain, että pur-
kivat vihansa väärään mieheen. Eipä aikaakaan kun
Granlundin Fridolf vetäisi grammalleen yhtä paljon
painavan hauen, joka luonnollisesti yhä vain kohotti tun-
nelmaa ja loihti haavekuvia kalamiesten mielessä. Sii-
henpä ne suuremmat kalat joksikin alkaa jäivät, sillä
alkoi tulla vain pienempää kalaa, muutamille enemmän,
muutamille vähemmän. Seurakunta alkoi jo uskoa, että
ei tuo Åke Ekholm ja Granlund mitään faklireja ole-
kaan. Alkoi kilpajuoksu Aho n Jussin perästä, sillä
Aho nauttii todellisen kalamiehen mainetta edelleenkin,
ja varsinkin edellisten pyhien saaliit samalla järvellä
olivat kunnioitusta herättäviä niin laatuun kuin mää-
ränsäkin nähden. Mutta eipä Jussilla ollut tuuria tai
oliko hän jälleen ylikunnossa, sillä suurin kala oli vain
105 gramman painoinen. Palkintolautakunta kiertelee ka-
lamiehestä kalamieheen ja levitteli "kauhukertomuksia"
kalojen suuruuksista, sillä lautakunnalla näytti olevan
kertoimena vähintään kymmenen ja se pani jokaisen
erillään olevan "yksityisyrittäjän" koettamaan paras-
taan. Joukko oli jo hajaantunut jälle ja näillä "tosi-

kertomuksilla" oli otollinen maaperä tullakseen uskottuiksi, sillä jokainen oli jo suggeroitu tulomatkalla jättäiläissaaliiden himoihin. Vaarasalon Penttikin poraili niin paljon reikiä, ettei jokaiseen ehtinyt pilkkiäkään pudottaa, puhumattakaan Ahon Jussin "reikäkuumeesta", josta ei uskalla näin avoimesti edes kertoakaan.

Olipa niitä rauhallisiakin tyyppejä mukana. Lehdon Vihtorikin kokeili "käytettyjä reikiä" ja sai suurimmaiseen kokonaista 45 grammaa painavan silmäpuolen ahvenen. Muutamat tyytyivät vain "reppukalastukseen". Huvitoimikunnan pää, Viljasen Sulo, oli huvitettu siitäkin, kun toiset saivat kaloja. Kalamies Palm teki laskelmoivaa työtä ja nosteli lukumääräisesti eniten, vaikkei tällä kertaa suuruusluokassa päässytäkään kuin 180 grammaan, kokonaislukumäärän kohotessa sentään 42 kappaleeseen, jolla pääsi sarjassaan voittajaksi. Sarkin Eino sai kameran voimalla narratuksi 205 grammaa painavan paistiahvenen ja lisäksi vielä muutama, — tarkemmin sanoen kaksi sormenmittaista tiriäistä. Vaarasalon Pentti oli kai ainoa, jonka hermoille kilpailu otti, sillä olihan hänen puolustettava viimealvasta mestaruuttaan. Onnetar ei parhaista yrityksistä huolimatta ollut hänelle suosiollinen, vaikka suurin kala sentään painoikin lähes puoli kiloa, eli täsmällisesti sanoen 485 grammaa. Tälle ahvenen vonkaleelle oli vielä seuraakin yhdestätoista pikkuveljestä, mutta kokonaisuus jäi kuitenkin 925 grammaan, ja tuli vaatimaton kuudes tila koko joukosta. Ahon Jussi ja Birger Pettersson nostelivat tiheästi pikkukaloja, ja kilpailu pysyi kireänä ja arvoituksellisena, kenelle se mestaruus lopuksi lankeaa.

Tuli aamiaistauon aika, ja palkintolautakunnan keittämät maukkaat nuotiokahvit olivat mannaa kohmetulle jäsenille. Päätettiin jatkaa vielä kolmisen tuntia iltapäivällä ja ennen pitkää joukko taas hajaantui eri tahoille jäätä.

Nytpä sattuihin sitten yllätyksiä. "Todelliset kalamiehet" jäivät varjoon ja tuli esille uusia kykyjä. Sataprosenttinen amatöörikalastaja Kilpinen alkoi vedellä oikein olan takaa harvaan, mutta hartaasti, ja suuria ahvenia, suurimman painaessa kokonaista 820 grammaa, jolla hän varmisti suurimman kalan sarjassa ensimmäisen palkinnon. Seuraksi tuolle vonkaleelle tuli vielä useampia puolikiloisia ja kokonaisuus kohosi äkkiä jo neljännelle kilolalle. Siinä oli yllätystä kerrakseen, kuten suurissa kilpailuissa tapaakin olla. Kuten jo mainitsimme, eivät muut saaneetkaan iltapäivällä juuri mitään. Ehkäpä ahvenille oli aamupäivällä tarjottu liian kauniita ja herkullisia pilkkejä, niin että ne iltapäivällä päättivät suurella yksimielisyydellä kajoa vain Kilpisen pilkkiin, toisten kiusaksi.

Kilpailu päättyi ja palkintolautakunta alkoi tärkeän tehtävänsä. Se sai pöytäkirjoihinsa seuraavat merkinnot:

Suurimman kalan sarja: 1) S. Kilpinen 820 grammaa, 2) A. Ekholm 710 gr., 3) F. Granlund 710 gr. (arpa ratkaisi), 4) P. Vaarasalo 485 gr., 5) E. Sarkki 205 gr., 6) I. Åberg 190 gr., 7) S. Palm 180 gr., 8) T. Nissinen 150 gr., 9) B. Pettersson 135 gr., 10) J. Aho 105 gr.

Suurimman lukumäärän sarja: 1) S. Palm 42 kpl., 2) J. Aho 31 kpl., 3) B. Pettersson 20 kpl., 4) O. Taimio

13 kpl., 5) T. Nissinen 12 kpl., 6) P. Vaarasalo 12 kpl., 7) F. Granlund 11 kpl., 8) S. Kilpinen 10 kpl., 9) (8) V. Lehto 10 kpl., 10) (8) L. Åberg 10 kpl.

Suurimman saaliin sarja: 1) S. Kilpinen 3027 gr., 2) S. Palm 1580 gr., 3) F. Granlund 1310 gr., 4) J. Aho 1090 gr., 5) P. Vaarasalo 925 gr., 6) B. Pettersson 790

Teknillisen kerhon puheenjohtaja ja kalastuskampailun ylituomari Into Laitio kahvinkeittopuuhissa aamiaistauon aikana. Valimomme ylityönjohtaja Kalle Enqvist, innokas retkeilijä ja kalamies, seuraa ilmeisellä mielenkiinnolla, tuleeko siitä "kaffeesta" laillista eli sellaista kuin hän itse olisi keittänyt.

Kerhomme mestarikalastaja, valimokorjaamomme päämies, teknikko Jussi Aho ottaa "näytteitä" nuotiolla porisevasta nokisesta kahvipännusta "pikku mukiinsa".

Muistelma uskollisesta metsänvartijasta.

Eräässä paikkakuntamme kellotapulin edustalla sijaitsevassa muistomerkissä nähdään seuraava lause: "Muistoksi uskolliselle metsänvartijalle", minkä jälkeen seuraa nimi ja vuosiluvut.

Högforsin Tehtaan isännistö on tämän muistomerkkin teettänyt 80 vuotta sitten. Paitsi kummun alla lepävän ahkeruudesta on tuo sana "uskolliselle" todisteena myös siitä hyvästä ystävydestä, joka yli 100 vuotta sitten vallitsi tehtaan johdon ja työntekijäin välillä. Silloin oli varmaan ankara työ ja kamppailu tehtaan ja perheen eteenpäin viemisellä niin "pruukin" patruunalla kuin työntekijälläkin.

Tällaisen muistomerkkin ansainnut mies oli tehtaan ensimmäinen metsänvartija, jonka syntymästä on kulunut kohta 150 vuotta. Tämä metsänvartija ja uskollinen metsästäjä asui Hajakassa, Muslammen järven rannalla, Högforsin Tehtaan omistaman metsän keskellä pienessä harmaassa mökissä vaimonsa ja monilapsisen perheensä kanssa. Hän teki sieltäpäin työtä tehtaan vaurastumisen hyväksi. Hän asui vaatimattomissa oloissa, jota todistaa eräs huvittava tapaus. Hajakasta "pruukiin" lähettäessä otettiin vettä aina Muslam-

gr., 7) T. Nissinen 760 gr., 8) A. Ekholm 710 gr., 9) O. Taimio 610 gr., 10) L. Åberg 600 gr.

Talven 1949 onkimestarin arvo ratkaistiin kaikista kolmesta kilpailusta saadun pistemäärän perusteella ja todettiin, että S. Kilpinen ja S. Palm olivat saavuttaneet saman kokonaispistemäärän eli 23 pistettä. Koska kahta mestaria ei voida leipoa samaksi talveksi, annettiin arvan ratkaista ja arpa lankesi Kilpisen osalle. Hänestä tuli siten onkimestarin arvon kantaja tulevaan talveen saakka.

Retkeily kilpailutavoitteineen oli antoisa ja virkistävää. Tekniikko Eino Sarkki ikuisti vielä retken kamerallaan ja kuvista liittyy pari tähän kirjoitukseemme.

Kerhon tavanmukaiset jäsentenväliset hiihtomestaruuskilpailut pidettiin 13. 3. 49. Kilpailuissa ratkaistiin mestaruus kolmessa eri sarjassa. Kamppailut olivat ankarat ja jokainen koetti parhaansa. Luntakin oli riittämiin. Tulokset:

Yleinen srja, alle 35-vuotiaille, matka 10 km: 1) R. Lundberg (mestari) aika 38,29; 2) R. Koijärvi 38,33, 3) E. Tuomi 39,37; 4) L. Pauli 42,28; 5) K. Haanpää 43,13; 6) G. Kultavirta 50,56.

Ikämiessarja, 35—45-vuotiaille, matka 5 km: 1) L. Silvan, aika 23,29; 2) T. Väisänen 24,22; 3) V. Lehto 25,55.

Yli-ikämiessarja, yli 45-vuotiaille, matka 5 km: 1) A. Vahlsten, aika 24,57; 2) A. Nygren 27,39; 3) V. Laaksonen 29,07.

Teknillisen kerhon muusta toiminnasta kerromme toisessa yhteydessä.

T. Nissinen.

men rannalla olevasta lähteestä ja katsottiin siitä, oltiin-ko siistissä kunnossa. Tämä kirkas lähdevesi astiassa toimi siis kuvastimena heillä siellä Hajakassa.

Tällä metsänvartijalla oli sellainen sopimus Högforsin patruunan kanssa, että metsänriista, olipa se mitä hyvänsä, täytyi tuoda patruunalle. Näin hän myös teki, ainoastaan kerran hän teki toisin, jota kuitenkaan ei luettu virheeksi, mitä todistaa taaskin tuo "uskolliselle" sana muistomerkissä.

Hänen teki kovasti mielensä Helsinkiin. Osaksi tämä halu johtui tiedonhalusta, osaksi uteliaisuudesta. Ahkerana metsänsamoilijana hän sai kerran oikein hyvän lintusaaliin. Silloin hän päätti, että olenpa kerran uskon patruunalle ja lähdenkin myymään näitä lintuja Helsingin torille. Niin hän sitten lähti eräänä kauniina iltana hevoskuormineen ja matka kesti puolitoista vuorokautta. Kun hän saapui Helsingin kauppatorille, ostajat piirittivät hänet heti. Sattumalta oli siellä kuitenkin eräs herra, joka tunsi tämän metsänvartijan. Herra tiedusteli heti, kuinka metsänvartija oli päässyt lintuja kaupalle kaupunkiin, eikös patruuna enää niitä huoli-kaan, kuten ennen. Silloin metsänvartija tokaisi: "Meidän patruuna on tullut niin hienoksi, että hän ei syö kuin "kurpan" lihaa." (Kirjoittaja ei tiedä, mikä kurppa on, mutta juttu on kulkenut vitsinä suusta suuhun.) Tähän herra sitten kyselynsä lopetti.

Oli kulunut pitkä aika tästä tapauksesta, kun metsänvartija taas kerran tuli tuomaan patruunalle metsänriistaa. Silloin patruuna kysyi: "Oletkos käynyt Helsingissä lintukaupoilla?" Metsänvartijan täytyi vastata myöntävästi ja samalla häntä hieman peloitti. Patruuna oli kuitenkin leikin ymmärtävä mies ja sanoi, että hyvä on, mene vieläkin, koska olet minua ylistänyt Helsingin herroille.

Näillä helsinkiläisherroilla piti olla päivälliset, joille myös patruuna oli kutsuttu, mutta nämä päivälliset täytyi siirtää hiukan myöhemmälle ajalle, kun saatiin kuulla, ettei patruuna syö muuta kuin "kurpan" lihaa. Tämän oli siis patruuna saanut kuulla ja hän iloitsi suuresti, että hänellä oli niin sananvalmis metsänvartija.

Tämä metsänvartija on ollut myös kantamassa viimeiseen lepoon "pruukin" kapteenia Harjun syrjässä olevaan lepopaikkaan, joka nyt hiljattain on siitä siirretty muualle. Kantajia oli kaksitoista ja jokainen sai hopealusikan muistoksi tästä tilaisuudesta.

Tuon alussa mainitsemani muistomerkkin alla lepää siis eräs Högforsin Tehtaan ensimmäisistä työntekijöistä. Kun tuota mustunutta muistomerkkiä katselee, tuntuu kuin se vieläkin tukisi tehdasta, sillä se on aivan tehtaal- le päin vinossa tai kallellaan.

On kuin kuulisi lauseen: "Köyhäks' ilman ihmistyötä tehdas jäis", käsien ja hengen työllä laulu laulakaa, koska siinä on tulevaisuus, sukuni, kasvattajat."

H — a.

Minkä tähden ihminen oikeastaan on olemassa ja mikä on hänen tehtävänsä täällä maan päällä? Hän tulee sisään ovesta ja menee ulos toisesta — mistä, minne?

Gabriel Scott.

MERKKIPÄIVYÄ

Emil Vahtera.

L. F. Tienhaara.

Martti Tallgren.

Lauri Mäkinen.

60-vuotias.

Mallipuuseppä Emil Rikhard Vahtera 6. 6. 49. Hän on syntynyt Lohjalla, mistä siirtyi 20-vuotiaana Pitkälän sahan töihin Karkkilaan apusahuriksi. Muutaman vuoden perästä hän tuli Högforsin Tehtaan omistamaan Massakosken puuhiomoon hiojaksi. Rakennustöissä hän oli tehtaalla useaan otteeseen ja vuodesta 1937 alkaen valajana 9 vuotta. Nykyään Vahtera on ollut mallipuuseppänä jo muutamia vuosia.

50-vuotiaita.

Hioja Leevi Fredrik Tienhaara 11. 6. 49. Hän on syntynyt Tammelassa, missä oli isänsä kanssa Saaren kartanon torpparina vuoteen 1935, jolloin siirtyi U.L. Pyhäjärvelle Haaviston Santamäkeen muonamieheksi. V:sta 1937 alkaen hän on ollut Högforsin Tehtaan palveluksessa eri osastoilla ja vuodesta 1940 hiojana liesiosastolla.

Hiekanpuhaltaja Martti Nikolai Tallgren 16. 5. 49. Hän on U.L. Pyhäjärven poikia. Isällä oli Vattolas-

sa maanviljelystila, josta erotetulle tontille hän rakensi nykyisen asuinhuvilansa. Vuodesta 1927 alkaen hän on työskennellyt Högforsin Tehtaan palveluksessa eri osastoilla ja on nykyään emalilaitoksella hiekanpuhaltajana.

Santamyllyläri Lauri Villiam Mäkinen 18. 5. 49. Hänkin on U.L. Pyhäjärven poikia. Jo 12-vuotiaana hän aloitti silloisella liesiosastolla "Björnholmin puolella". Oltuaan välillä muillakin osastoilla, jopa välillä poissa-kin tehtaan töistä, on hän nykyään valimossa santamyllynä. Mäkinen on ollut innokas musiikkimies. Hän on ollut yli 15 vuotta tehtaan torvisoittokunnassa ja samoin Karkkilan Työväen Soittokunnassa. Myös kuorotoimintaan hän on osallistunut monet vuodet.

Siivooja Edit Sofia Jokinen 6. 5. 49. Hän on syntynyt pyhäjärveläisiä ja hoiteli perhettä, kunnes sai lapsensa aikuisiksi. V:sta 1947 alkaen hän on ollut tehtaan valimossa siivoojana. Samalla osastolla on työskennellyt 20 vuotta hänen miehensäkin aamupäivävuo-rossa, joten tämä perhe hoitelee valimoa aamusta iltaan.

PUTKI JA KONE (Lahti).

50-vuotiaita.

Anna Siviä Ung.

Y. A. Kammonen.

Pistehitsaaja Anna Siviä Ung 7. 5. 49. Hän on syntynyt Lappeenrannassa. Putki ja Koneen palvelukseen hän tuli 31. 5. 47 pistehitsaajaksi radiaattoriosastolle, jossa edelleenkin työskentelee.

Yövärtijä Yrjö Aleksanteri Kammonen 1. 6. 1949. Hän on syntynyt Viipurissa ja tuli Putki ja Koneeseen 16. 9. 41 radiaattoriosastolle puristajaksi. Oltuaan tässä työssä vasta vajaat kolme viikkoa hän joutui tapaturman vuoksi siirtymään yövärtijäksi, jossa toimessa on edelleenkin. Kammonen vapaa-aikojen harrastuksista on mainittava lähinnä kirjallisuus, mutta riittää häneltä vielä aikaa kalastukseen ja urheilukilpailujen ahkeraan seuraamiseen.

Vapaaherra Anton von Alfthanin aika Juantehtaalla.

(Historiikin mukaan.)

Viime kerralla pääsimme Juantehtaan entisyyden selvittelyssä siihen hetkeen, jolloin vapaaherra Anton von Alfthan osti tehtaan Osakeyhtiö Taimen velkojilta.

Tehtaamme uusi omistaja oli syntynyt 1858. Hänen isänsä Georg oli huomattavan nopeasti saavuttanut erittäin mainittavanarvoisen aseman virkaurallaan. Hän oli käynyt Haminan kadettikoulun ja venäläisen sota-akatemian saaden kunniamaininnan, palvellut Venäjän yleisesikunnassa ja kohonnut kenraaliluutnantiksi. Palattuaan kotimaahansa hän oli sekä Oulun että Uudenmaan läänin kuvernöörinä. Suomalaiseen aatelissäätyyn hänet korotettiin vuonna 1866. Tällöin hän lisäsi vonliitteen isiltä perimäänsä nimeen. Kaksikymmentä vuotta myöhemmin hänestä tuli suomalainen vapaaherra.

"Hänen pojallaan Antonilla oli myös hyvä pää ja vilkas mieli, hän oli aina täynnä uusia aatteita ja suunnitelmia. Mitä hän luonteensa ja taipumustensa puolesta oli perinyt äidiltään, joka oli syntyjään Geschwendt, on vaikea todeta", kirjoittaa konsuli Hoving laatimassaan historiikissa.

Edelleen kertoo konsuli Hoving Juantehtaan uudesta omistajasta, hänen luonteestaan ja edesottamuksistaan: "Anton von Alfthan perehtyi nopeasti uusiin olosuhteisiin ja tutustui myös pian uusiin liikealoihin, mutta hän ei aina käyttänyt tarpeeksi aikaa syventyäkseen jonkin uuden suunnitelman toteuttamisen edellyttämiin vaati-

muksiin, ennenkuin ryhtyi soveltamaan sitä käytäntöön. Kun hän koko luonteeltaan oli sangviinikko ja arvioi vaikeuksia ja elämää yleensä optimistisesti, tämä ominaisuuksien yhdistelmä ei muodostanut lujaa pohjaa taloudellisesti kestäväen tulevaisuuden rakentamiselle eikä se herättänyt sellaista luottamusta, jota ilman liikemiehen ajan mittaan on vaikea onnistua.

Ne erilaiset teollisuuden haarat ja muut liikeyritykset, joita hän pani käyntiin ja johti ja osaksi otti haltuunsa muilta sekä kehitti omien ajatustensa mukaan, eivät tuottaneet sellaisia tuloksia kuin hän oli toivonut ja jo nähnyt näköpiirissään hämmöittäväen. Mutta sitä, että vapaaherra Anton von Alfthan oli lahjakas ja älykäs mies, ei kyllä kukaan ole kieltänyt.

Hän sai isänsä tavoin sotilaallisen kasvatuksen — ja tuli vuonna 1881 Suomen kenraalikuvernöörin adjutantiksi."

Liikeasiat houkuttelivat kuitenkin vapaaherraamme enemmän kuin sotilaselämä.

Niinpä hän rakensi Helsinkiin Blekholman Veneveistämön ja perusti vuonna 1886 Osakeyhtiö Granitin. Nämä liikeyritykset epäonnistuivat kuitenkin ja siksi kai hän siirsiikin toimintansa pitkäksi aikaa keisarikuntaan. Siellä nim. ilmaantui houkutteleva tilaisuus, joka tarjosi mahdollisuuden nopeaan voittoon. Tällaiseen tilaisuuteen oli luonnollisesti Anton von Alfthanin luonteella varustettu liikemies heti valmis tarttumaan.

Tapahtuman kulku oli lyhyesti kerrottuna seuraavainen: Puolassa oli kuollut eräs ruhtinas Wittgenstein, jonka laajat tilukset olivat vaarassa joutua suvun saksalaisen haaran omistukseen. Puolan isänmaallinen aatelisto alkoi tällöin miettiä keinoa, millä tämä estettäisiin. Kysymys oli kuitenkin niin suurista rahasummista, että vain juutalaiset rahamiehet saattoivat asettaa sellaisia käytettäväksi. Toisaalta taas juutalaiset eivät siihen aikaan saaneet omistaa puolalaisia aatelistiloja. Siihen oli sitävastoin oikeus aatelistimiehellä. Miten vapaaherra Alfthan venäläisissä piireissä omaamiansa suhteitten kautta järjesti asian, on jäänyt arvotukseksi. Tosiasia kuitenkin on, että hän sai laillisen omistusoikeuden Wittgensteinin tiloihin juutalaisten lainattua hänelle ostohinnan ja ni:n hän antautui vähäksi aikaa hoitamaan tiluksiaan ja niiden laajoja metsäalueita. Hänen suhteistaan uusiin liikeystäviinsä ei varmuudella tiedetä, mutta palattuaan Puolasta hänellä oli tapana

Kauneudelle!

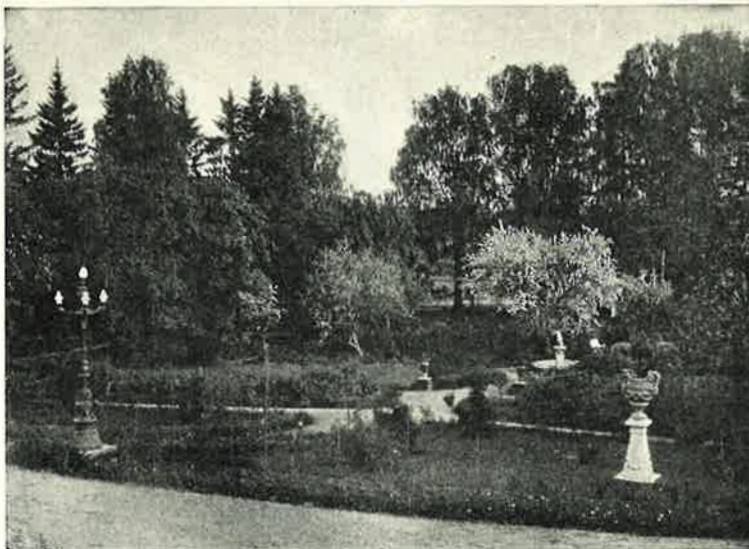
*Sa elät sittenkin, sen tunnen kaikkialla,
kun kevätkiurun laulu mailla soi,
ja pikku purot solisevin soinnuin
aurinkokimmelteessä karkeloi.*

*Näin suureen puhtautes puhjetessaan,
kun koko luonto itkee onnestaan,
on niinkuin ihmeellinen valokeilas
ois hetkeks unohtunut maailmaan.*

*Mut myöskin sopukassa ihmissielun
nyt juuri — tänään —, ah, ma tunnen sun.
Oi, kauneus, sun läheisyys vie mun
ylitse kaiken maahan poljetun.*

E. K.

Näköala puistosta vapaaherra von Alfthanin aikana.

hyväntuulisesti kertoa ystävilleen, että nämä hänen juutalaiset liikemiestuttavansa olivat hänen poislähtönsä johdosta pitäneet synagoogassaan kiitosjumalanpalveluksen.

Tämän jälkeen oleskeli vapaaherra Alfthan jonkin aikaa Pietarissa. Tältä matkaltaan hän toi Suomeen joukon erään venäläisen maalarin, Makovskin, tekemiä maalauksia, joista osa myöhemmin joutui muutamien amerikkalaisten asiantuntijoiden haltuun, korkeista hinnoista luonnollisestikin.

Näiden liikeyritysten jälkeen vapaaherra Anton von Alfthan siirsi toimintansa jälleen Suomeen ja niin hänestä tuli, kuten jo aikaisemmin mainitsimme, touku-kuussa 1904 Juankosken omistaja.

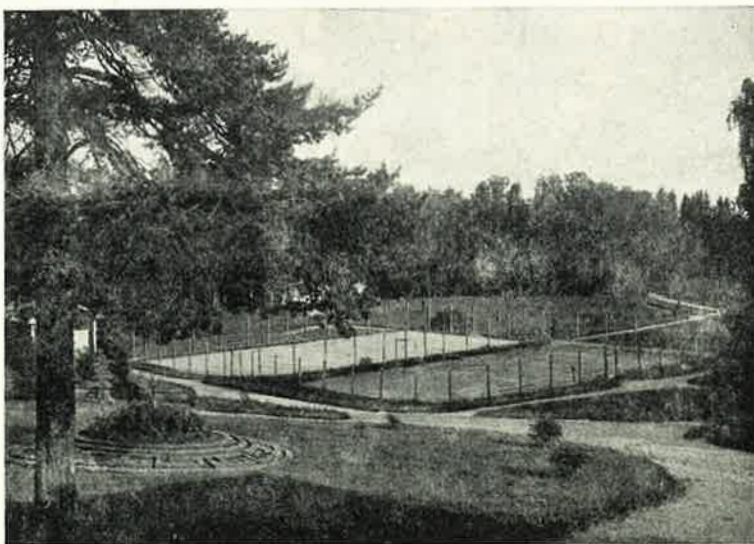
Juankosken liiketoiminnan harjoittamiseen tarvittiin luonnollisesti pääomaa, ja näyttää siltä, kuin ostaja ei olisi ollut tämän puolen suhteen riittävästi turvattu. Ylipäänsä Anton von Alfthanilla oli koko elämänsä ajan heikompana puolena se, että hän ei milloinkaan pitänyt tai voinut pitää taloudellisia mahdollisuuksiaan

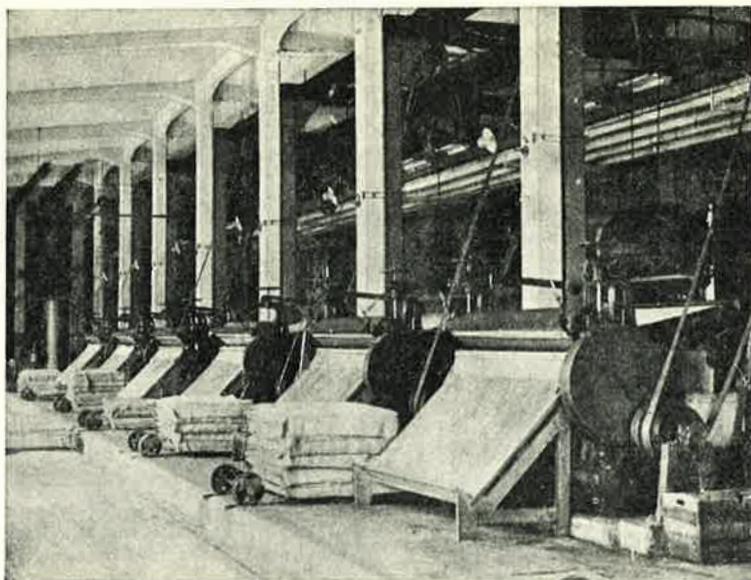
niiden liikkeiden käyttöpääoman tasalla, joihin hänen toiminnanhalunsa ja optimisminsa saattoivat hänet ryhtymään. Mutta hän keksi alituisesti keinoja päästä pälkähästä.

Niinpä hän Juankosken rahoittamiseksi teki metsänhakkuusopimuksen englantilaisen toiminimen Wintringham & Son'in kanssa. Tähän sopimukseen sisältyivät "kaikki terveet kuusi- ja mäntypuut" suurimmassa osassa Juankosken metsiä. Alarajana olivat sellaiset rungot, jotka "18 englanninjalan korkeudelta maasta olivat ohuimmalta puoleltaan kuoren päältä mitaten 7 englannintuumaa"; kuitenkin "ostaja ei saanut hakata puita, jotka 20 englanninjalan korkeudelta olivat 16 englannintuumaa tai sitä paksumpia". "Olikohan monta sellaista?", kysyy konsuli Hoving.

Hakkuuaika oli kymmenen vuotta. Hinnat tuntuvat nykyajan ihmisen silmillä katsottuna vallan naurettavilta eivätkä kai ne edes silloisenkaan ajan huomioon ottaen olleet mitään huippuhintoja. Niinpä maksettiin rungolta, jonka paksuus 18 jalan korkeudelta oli 7 tuu-

Tenniskentät vapaaherra von Alfthanin aikana.

Puuhimo alkuperäisessä asussaan 1908.

maa, kokonaista 75 penniä. Suurimpien sopimukseen sisältyvien puiden, siis niiden, jotka olivat 20 jalan korkeudelta 15 tuumaa paksuja, hinnaksi tuli niin valtava summa kuin 11 mk.

Ostajan täytyi vuosittain ottaa puita vähintään 200.000 markan arvosta, mutta vuonna 1904 oli sopimustilille suoritettava ainakin kaksi kertaa se summa.

Tietenkään ei ostaja halunnut tuoda kotimaahan tukkeja, vaan ne oli luonnollisesti sahattava. Sen vuoksi sopimukseen sisältyykin seuraavanlainen määräys: "Myyjä sitoutuu myyjän ja ostajan yhteisesti valitsemaalle paikalle Pikonniemelle tai sen läheisyyteen rakentamaan höyrysahan, jossa on kaksi kaksinkertaista ja yksi yksinkertainen raami." Tämä saha, jossa vieläkin tehtaamme "kotitarvesahaus" suoritetaan, oli erääseen aikaan erikoisen yhtiön, Vuotjärven Höyrysaha Oy:n hallussa.

Tämän sahanrakentamisen ja englantilaisen yhtiön kanssa tekemänsä metsänhakkuusopimuksen yhteydessä

Anton von Alfthan rakensi uudelleen ja pidensi Osakeyhtiö Taimen aikoinaan rakentaman kapearaiteisen rautatien tehtaalta Karjalankosken lastauspaikalle. Se sai raskaammat kiskot, hevosten sijasta tuli veturi vaunujen vetäjäksi ja rataa jatkettiin aina sahalle asti.

Monet yksityiskohdat, jotka oli sisällytetty sopimukseen englantilaisen yhtiön kanssa, muodostuivat vapaaherra Alfthanille erittäin epäedullisiksi. Tässä mainitakoon niistä vain pari esimerkkeinä. Englantilaiset maksoivat sopimuksen mukaan kuljetuksesta rautatiellä niin halvan rahdin, että se ei peittänyt edes palkkameinoja. Eräs toinen pykälä taas myönsi ostajalle oikeuden, "milloin niin haluaa, samoilta mailta hakata myös koivupuita, jotka 20 englanninjalan korkeudelta ovat vähintään 7 englannintuuman paksuisia, 25 pennin hinnasta m³ (pinomittaa)".

Vapaaherra Anton von Alfthan oli siis jo ostaessaan Juankosken päättänyt olla itse harjoittamatta sahaliikettä. Ninpä hän rakensikin sille paikalle, missä ennen

Tehtaan rautatie.

saha sijaitti, puuhiomon, "Juankoskelle luonnostaan soveltuvan teollisuuslaitoksen", kuten konsuli Hoving mainitsee. Puuhiomon rakentamista oli ensi sijassa suunnitellut ja johtanut insinööri Olof Sommerschild, mutta hänen oikeana kätenään oli Anton von Alfthanin veljenpoika Georg von Alfthan (s. 1883, k. 1940). Hän oli vuonna 1906 valmistunut insinööriksi ja seuraavana vuonna tullut Juankosken puuhiomon teknilliseksi johtajaksi. Georg von Alfthan oli erittäin kansanomaisen mies. Työläisten keskuudessa hän kanto ai van yleisesti nimeä "Yrjö-insinööri".

Siltä noin kuuden vuoden ajalta, jonka Anton von Alfthan omisti yksin Juantehtaan, ei luonnollisestikaan ole olemassa mitään vuosikertomuksia tai muita senkaltaisia asiakirjoja, jotka antaisivat meille kuvan tehtaan silloisesta tilasta. Se kuitenkin tiedetään, että tehtaan käyttö vaati suurempaa pääomaa kuin mitä sen omistaja saattoi asettaa käytettäväksi. Sen vuoksi antoi elämälle tehtaal la leimansa enemmän tai vähemmän jatkuva rahapul a. Pankithan tosin olivat halukkaita myöntämään luottoa, mutta ei kuitenkaan rajattomasti.

Alfthanin aikana kaunistettiin Juankosken puutarhoja ja puistoja niin, että niistä tuli aivan ainoalaatuiset leveysasteellaan. Sitä paitsi rakennettiin puistoon kaksi ensiluokkaista tenniskenttää — ensimmäiset laatuaan Suomessa —, ja jotta ei tarvinnut kieltää itseltään tennispeliä kylmänäkään vuodenaikana, Alfthan rakensi rakennuksen, jossa oli sisä-tenniskenttä.

Tammikuusta 1911 asti ei Anton von Alfthan enää yksin omistanut Juantehdasta. Silloin nim. perustettiin Aktiebolaget Strömsdalsbruk Juantehdas Osakeyhtiö. Tämän yhtiön osakepääoma oli kaksimiljoonaa viisisataa tuhatta markkaa jaettuna tuhanteenviiteensataan kantaosakkeeseen ja tuhanteen etuoikeutettuun osakkeeseen, kukin määrältään tuhat markkaa. Osakkeet ol i jaettu siten, että parooni Anton omisti 2275 osaketta, hänen poikansa Bertil 100, neiti Gabrielle Dobrowolsky (läheinen sukulainen) 100 ja kaptteni Bruno Jalander 25 osaketta. Yhtiön johtokunnan puheenjohtajana ja toimitusjohtajana oli tietenkin Anton von Alfthan.

Huhtikuun ensimmäisenä päivänä 1910 tuli tehtaamme isännöitsijäksi kapteeni Bruno Jalander, joka ennen astumistaan Juantehtaan palvelukseen oli viisi vuotta ollut Helsingin poliisipäällikön apulaisena. Hänen ehdotuksesta lopetettiin masuunin toiminta ennenkuin vuosi oli kulunut hänen tulostaan.

Seuraavana vuonna teki tehtaan toimitusjohtaja jälleen yhden hänelle niin ominaisen pikapäätöksen. Hän päätti hankkia kartonkikoneen valmistamaan Suomessa kokonaan uutuutena pidettävää silinterikartonkia. Karttonki käsitti kaksi tai kolme kerrosta. Sisäosa valmistettiin yksinkertaisimmasta puuhiokkeesta, mutta toiselle tai molemmille puolille tuli lisäksi paperinohut kerros, jossa oli jonkin verran selluloosaa.

"Anton von Alfthan oli, sangviinikko kun oli, jo ennen kartonkikoneen tilaamista tehnyt lontoolaisen toimintimen Becker & Co:n kanssa kolmeksi vuodeksi sopimuksen k.o. kartongin toimittamisesta", kertoo konsuli Hoving.

Seuraaville vuosille oli ominaista enemmän tai vähemmän vaivaava käyttövarojen puute. Anton von Alfthan

Propagandahiihdot

Juantehtaalla.

Maaliskuun 13. päivän aamuna oli taas liikettä Juantehtaan railla. Kaikilla näytti olevan sama matkanpää — kansakoulun edusta. Siellä suoritettiin jälleen, kuten jo niin monta kertaa aiemminkin, "puulaakihiihto". Osallistujia ei tosin ollut aivan niin paljon kuin oli toivottu, — lieneekö syy vähälumisessa talvessa vai missä, mutta se ei pilannut aitoa tunnelmaa, joka oli ajoittain sähköisempi kuin Salpausselän tai Puijon suurhiihdoissa.

Tasan kello 8.00 lähetti Saarelan Jukka matkaan ensimmäisen miehen. Sittenpä sitä lähtikin tasaisesti aina kolme miestä tai naista minuutissa kokeilemaan kehollista kuntoaan maaliskuisen kovalla hangella.

Tänä vuonna tapahtui kuulemma ensimmäisen kerran, että naiset joutuivat lähtemään viimeisiksi matkaan. Tämä ei kuitenkaan, se mainittakoon arvoisille naisillemme selitykseksi, johtunut huomaamattomuudesta tai epäkoheteliaisuudesta, vaan yksinomaan käytännöllisistä syistä, jotta kilpallut saatiin menemään mahdollisimman kitkatomasti lävitse.

Jotta ei naisille kuitenkaan jäisi minkäänlaisia epäilyksiä vilpittömästä toiminnastamme, julkaisemme ensin heidän tuloksensa.

Naiset alle 40 vuotta: 1) Liisa Korhonen, Puuhiomo, 9.07; 2) Helmi Tirkkonen, Puuhiomo, 9.19; 3) Sirkka Pirinen, Puuhiomo, 9.34; 4) Rauha Huusko, Maanviljelys, 9.35; 5) Senja Hakkarainen, Virkailijat, 9.37; 6) Maire Mustonen, Puuhiomo, 9.40; 7) Saimi Hakkarainen, Puuhiomo, 9.42; 8) Eeva Parviainen, Puuhiomo, 10.02; 9) Hanna Vartiainen, Maanviljelys, 10.08; 10) Helmi Miettinen, Puuhiomo, 10.19.

Naiset yli 40 vuotta: 1) Elina Pitkänen, Puuhiomo, 10.31; 2) Ida Koivisto, Rakennus & Ulkotyö, 10.52; 3) Eeva Happonen, Maanviljelys, 11.10; 4) Hilja Voutilainen, Puuhiomo, 11.45; 5) Linda Lipponen, Virkailijat, 12.14; 6) Hanna Heikkinen, Kartonkitehdas, 12.28; 7) Kerttu Riekinen, Kartonkitehdas, 12.33; 8) Selma Hakkarainen, Rakennus & Ulkotyö, 12.36; 9) Tellervo Laitinen, Virkailijat, 13.13; 10) Ida Parviainen, Puuhiomo, 13.14.

suunnitteli jatkuvasti teollisuuden laajentamista, mutta rahalaitokset taas olivat haluttomia myöntämään hänelle luottoa, joten tämä kaikki jäi suunnitteluasteelle. Ehkä tämä varojen puute oli syynä siihenkin, että Bruno Jalander alkoi etsiä suurempaa toimintapiiriä ja siirtyi Kemi-yhtiön palvelukseen. Hänen myöhempi uransahan, kuten tunnettua, teki hänestä kenraalimajurin, Uudenmaan läänin maaherran ja monivuotisen sotaministerin.

Kun Juantehdas Osakeyhtiön asema ei helpoittunut lähivuosina, Anton von Alfthan teki sopimuksen Kymin Osakeyhtiön kanssa kaikkien omistamiensa osakkeiden myymisestä mainitulle yhtiölle.

Seuraavassa numerossa pääsemmekin jo lähelle nykyisyyttä ryhtyessämme tarkastelemaan tehtaamme vaihteita Kymin Osakeyhtiön omistuksessa.

Miehet alle 30 vuotta: 1) Eino Julkunen, Puuhiomo, 7.00; 2) Väinö Parviainen, Metsäosasto, 7.15; 3) Kalle Lyytikäinen, Puuhiomo, 7.16; 4) Väinö Koskelo, Puuhiomo, 7.20; 5) Pauli Martikainen, Puuhiomo, 7.25; 6) Arvi Julkunen, Puuhiomo, 7.28; 7) Olavi Issukka, Puuhiomo, 7.28; 8) L. Hakkarainen, Metsäosasto, 7.34; 9) Lauri Mustonen, Kartonkitehdas, 7.46; 10) Olavi Riekkinen, Metsäosasto, 7.49.

Miehet 30—40 vuotta: 1) Oiva Ruotsalainen, Rakennus & Ulkotyö 6.57; 2) Soini Rissanen, Rakennus & Ulkotyö, 7.38; 3) Aarne Leskinen, Rakennus & Ulkotyö, 8.00; 4) Veikko Tirkkonen, Rakennus & Ulkotyö, 8.16; 5) Viljo Tirkkonen, Karjalankoski & Kulj., 8.20; 6) Vilho Hakkarainen, Karjalankoski & Kulj., 8.27; 7) Tauno Torvinen, Puuhiomo, 8.44; 8) Martti Parviainen, Puuhiomo, 8.53; 9) Eino Hiltunen, Puuhiomo, 8.55; 10) Benjamin Malmivuori, Puuhiomo, 9.03.

Miehet 40—50 vuotta: 1) Mikko Jokiranta, Puuhiomo, 7.52; 2) Aarne Tukiainen, Puuhiomo, 8.29; 3) Eero Lipponen, Höyry, voima & varasto, 8.33; 4) Martti Kortelainen, Puuhiomo, 8.38; 5) Kalle Leskinen, Rakennus & Ulkotyö, 8.48; 6) Niilo Savinainen, Rakennus & Ulkotyö, 9.01; 7) Antti Parviainen, Karjalankoski & Kulj., 9.03; 8) Väinö Koponen, Puuhiomo, 9.16; 9) Juho Pekola, Puuhiomo, 9.28; 10) Jalmari Parviainen, Kartonkitehdas, 9.30.

Miehet 50—60 vuotta: 1) Aapeli Martikainen, Puuhiomo, 9.00; 2) Aaro Kokkonen, Rakennus & Ulkotyö, 9.27; 3) Eero Räsänen, Rakennus & Ulkotyö, 9.27; 4) Albert Holopainen, Korjauspaja, 9.27; 5) O. Eriksson, Metsäosasto, 9.31; 6) Hannes Leskinen, Höyry, voima & varasto, 10.08; 7) Niilo Kuismäki, Puuhiomo, 10.26; 8) Otto Kirkkopelto, Maanviljelys, 11.11; 9) Toivo Lampi, Höyry, voima & varasto, 11.47; 10) Yrjö Mustonen, Maanviljelys, 11.51.

Miehet yli 60 vuotta: 1) Aatu Halonen, Rakennus & Ulkotyö, 10.17; 2) Edvard Pöyhönen, Rakennus & Ulkotyö, 11.20; 3) Antti Heikkinen, Höyry, voima & varasto, 13.13; 4) Paavo Pasanen, Metsäosasto, 15.09.

Illalla oli luonnollisesti asiaankuuluvat palkintojenjakajaiset karkeloineen. Niissä jaettiin tavallisten palkintojen lisäksi palkinnot parhaalle mies- ja naisihittäjälle, siis Oiva Ruotsalaiselle ja Liisa Korhoselle, sekä vanhimhalle mies- ja naisihittäjälle, jotka olivat 77-vuotias Paavo Pasanen ja 60-vuotias Hanna Parviainen.

Ilmajoella ja eräissä muissakin Pohjanmaan pitäjissä oli 1700-luvun lopulla voimassa erikoinen kyläkuriasetus, jonka kuudennen pykälän mukaan toisesta takana-päin pahaa puhuvat — "olcoonpa här: piikatten tai boikatten sukuun kuuluva" — oli tuomittava saamaan 20—30 raipaniskua, sillä asetuksen mukaan "ruumiin jäsenistä on Cieli kaiken pahin". Saman asetuksen seuraavan pykälän mukaan "sama olcon Laci sille, jona suottan bärten tuppaa hoitan sitä virkaa, joka toiselle Cuuluu ja jättää oman virkas hoitamati. Händänsä ho-suttakoon ilman Lucua ja määrää."

Miehiä työnsä ääressä.

Jalmari Parviainen.

Miettelään vakavana tapaamme kartonkitehtaalta koneenhoitaja Jalmari Fabian Parviaisen, jonka tunnemme ennakolta tehtaamme yleisluottamusmiehenä ja erittäin ahkerana Seurantalons vuokraajana. Ei uskoisi niin hiljaisella miehellä olevankaan sellaisia tanssin haluja, että jatkuvasti vain pitää kysellä, milloin voisi järjestää Seurantalolle tanssit. Itse hän kyllä selittää olevansa ammattiosastonsa äänitorvena, mutta suomalainen ei usko ennenkuin näkee.

Esitämme haastattelupyynnön ja vastaus tulee hänelle niin tyypilliseen tapaan myhähtämällä, että sopiihan se. Haastateltavamme vaikuttaa kuitenkin niin vähäpuheiselta, että katsomme parhaaksi ensin aloittaa valokuvaustouhun ajatellen, että siitä voisi tulla hyväkin kielen kirvoittaja. Mutta siinäkin hyöriässä Parviainen pysyy omana itsenään, vaikka ympärillä kuinka suloiset äänet kehoittavat häntä ottamaan hieman enemmän "ilimettä silmiin".

Eipä uskoisi häntä helsinkiläiseksi, vaikka kirjat niin osoittavatkin. Pääkaupungissa on poika nimittäin putkahtanut tähän meluiseen maailmaan helmikuussa 1909. Keskustelussa kuitenkin selviää, että hän sukujuuriltaan on täysi juanruukkilainen, sillä suvun edelliset polvet ovat palvelleet tätä tehdasta jo ainakin kahden miesiän ajan. Ei ollut Jalmarikaan enempää kuin 3-vuotias perheen tullessa jälleen takaisin kotiseudulleen pahasta maailmasta. (Ilmankos ei pääkaupunki ehtinytkään pilata tervehenkistä savolaista). Täällä hän koulunsa kävi ja alkoi tehdä elämänsä taivalta työstään elävänä kansala'sena. Heti koulun päätyttyä tämä tie johti tehtaamme palvelukseen. ensin ulkotöihin v. 1922 ja s'eltä korjauspajan kautta nykyiselle työmaalle kartonkitehtaaseen.

Kysymme enemmän tavan vuoksi kuin kysymyksenä,

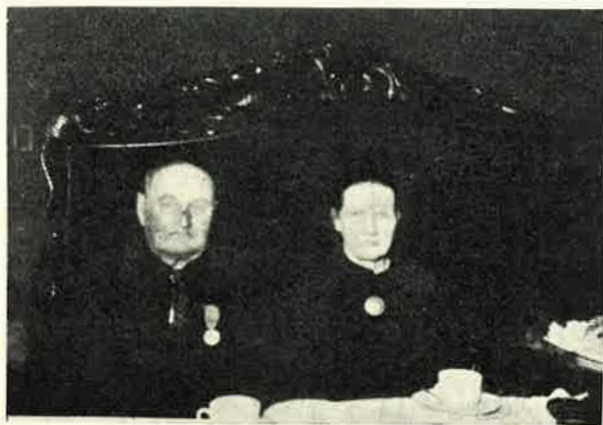
Uskollista työntekijää muistettu.

Tasavallan presidentti oli suonut työnjohtaja Paavo Korhoselle Suomen Valkoisen Ruusun Ritarikunnan I luokan mitalin. Sen luovutus tapahtui johtokunnan huvilalla, jonne oli järjestetty vaatimaton tilaisuus kahvitarjoiluineen Korhosen kunniaksi.

Luovutuspuheessaan ins. Timgren kiitti työnjohtaja Korhosta uskollisesta palveluksesta ja kiinnitti hänen rintaansa ansiomitalin.

Kahvipöydän ääressä istuttaessa siirtyi juttu kuin itsestään entisiin oloihin Juantehtaalla ja sen ympäristössä. Siinäpä olikin aihe, josta olisi jutustelua riittänyt vaikka kuinka pitkälle. Olihan paikalla Korhosen ja hänen vaimonsa lisäksi kolmaskin vanha juantehtaalainen, konttoripäällikkö Ferd. Kortelainen. Tyypillinen savolaishuumori, joka on eräs Paavo Korhosen parhaita tuntomerkkejä, virtasi niin vuolaana, ettei siinä vauhdissa ei-savolainen tahtonut millään ehtiä kaikkea tajuta.

Mitali velvoittaa saajaansa, mutta uskomme, että se Paavo Korhosessa on löytänyt arvoisensa kantajan.

Paavo Korhonen vaimoineen.

onko haastateltavamme naimisissa. Tavan vuoksi siksi, että arvaammehan heti, etteivät tytöt noin komeata miestä rauhaan ole jättäneet ennenkuin avioliiton satamassa. Kolme kuuluu lapsiakin olevan. (Mikähän on, kun poikia ei ole siunaantunut?)

Parviainen on työtoveriensa parissa erittäin suosittu. Senhän osoittaa jo hänen yleisluottamusmiehen toimen-
sakin, jota hän on hoitanut koko aja, minkä tällainen luottamushenkilö on tehtaassamme ollut.

Harrastuksistaan Parviainen sanoo kalastuksen olevan etutilalla. (Mikäli me kuitenkin viime kesänä ennätimme panna merkille, oli hänen pääharrastuksenaan moottori-
veneensä korjaileminen).

Keskustelu tyrehtyy kuin merkiksi siitä, että audienssi on lopussa. Siksi kiitämmekin ja häviämme tammi-
kuiseen vesisateeseen.

MERKKIPÄIVÄ

70-vuotias.

Kahdeksas vuosikymmen alkaa 19. 6. eläkevanhus Hilma Maria Vilkmalla. Hän teki yli 20-vuotisen työpäivän tehtaamme palveluksessa ja joutui keskeyttämään sen sairauden tähden v. 1937.

60-vuotias.

60 vuotta täyttää 26. 5. puuhiomomme työläinen Anna Wilhelmiina Miettinen. Hän on ollut tehtaamme palveluksessa eri osastoilla jo lähes kaksikymmentä vuotta. Vielä nytkin nähdään hänet mukana monissa yhteisissä riennoissa, ainakin Seurantalon keittiön puolella. Hän on ollut koko elämänsä ajan uskollinen kotipaikkakunnalleen. Onpa hänen lapsistaankin kaksi poikaa ja tytär tälläkin hetkellä tehtaamme palveluksessa.

Manan majoille.

Vaikka olikin tunnetusti tiedossa Aleksander Sivosen vakava sairastuminen, tuli viesti hänen siirtymisestään pois keskuudestamme kuitenkin yllättäen. Hänen juuri ehdittyään 60 vuoden ikään kukisti sairaus, joka keskeytti hänen työskentelynsä tehtaassamme viime vuoden lopussa, 27. 2. elämän voiman ja siirsi hänet tuonen virran toiselle puolel.

Lehtemme tämä numero

oli tarkoitus saada lukijain käsiin jo pääsiäiseksi, mutta kirjatyöntekijäin lakon takia ei myöhästymistä ole voitu välttää. Tosinhan lakko päättyi jo maaliskuun 18 p:nä, mutta kun samassa kirjapainossa painetaan muitakin sanoma- ja aikakauslehtiä, joiden on ilmestytävä määräpäivinä, jouduimme me odottamaan vuoroamme viikon verran. Toivottavasti tavoittaa lehtemme tämä numero kuitenkin kauimpanakin, s.o. Kainuussa ja pohjois-Karjalassa olevat lukijansa vielä huhtikuun puolella.

Tätä numeroa seuraa kaksi liitettä. Toinen niistä, vitamiinitaulukko, liittyy kirjoitukseen "Kotitalouden alalta" ja voidaan se hyvin sijoittaa keittokirjan lehtien väliin. Toinen liite, Kuusankosken karttalehti, liittyy taas kirjoitukseen "Koroillaan eläjät". Edellinen liite jaetaan koko painoksen mukana, jälkimmäinen vain Kuusankosken kunnan alueella asuville lukijoille, koska se ei muita ainakaan sanottavammin kiinnostane.

Seuraava numero

ilmestyy, ellei odottamattomia tapahdu, juhannukseksi. Siihen tarkoitetut kirjoitukset ja kuvat pyydetään lähettämään toimitukselle jo toukokuun 10 päivään mennessä, jotta lehti ehdittäisiin saada ajoissa valmiiksi. Toivotamme lopuksi lukijoillemme iloista vappua!

Toimitus.

HAUKKASUON TEHTAAT

Yleiskuva lähtö- ja tulopaikalta.

Eino Ritari ja Eila Saarinen

yhtymämme tämänvuotiset hiihtomestarit.

Miesten joukkuemestaruuden voitti Metsäosasto ja naisten Juantehdas.

Haukkasuon Tehdas, joka vasta viime vuonna ensimmäisen kerran osallistui itsenäisenä yksikkönä yhtymämme hiihtomestaruuskilpailuihin ja jonka edustajista Unto Mänttari saavutti miesten 15 km hiihdossa kunniakkaan toisen tilan, otti vastuulleen vuoden 1949 talvikisojen järjestämisen maaliskuun 6 p:nä, suoriutuen siitä suurin piirtein katsoen kaikella kunnialla. Majoitus- ja muonituspuoli hoidettiin kaikkia tyydyttävällä tavalla, ja kun varsinaiseen kilpailukoneistoon oli saatu hieman täydennystä muualta, toimi sekin moitteettomasti. Tosin väliaikatiedoitus kuultaminen ei tapahtunut niin nopeasti kuin mitä tulospöytäkirja yleisö olisi halunnut, mutta se ei ollut kuuluttajan vika. Mikrofonin puhuminen oli nimittäin uskottu miehelle, joka SM-hiihdoissakin Kuusankoskella tätä vaativaa tehtävää hoiteli, saaden siitä kaiken maailman urheilukeskukset kolonneilta lehti- ja radiomiehiltäkin täyden tunnustuksen. Niinkin suurissa kisois-

sa kuin mitä nyt selostettavamme olivat, saattaa satua yhtä ja toista, josta "hiuksen halkojan" tekee mieli muistuttaa, mutta kokonaisuutena katsoen ne onnistuivat niin hyvin, että Haukkasuo ansaitsee siitä varauksettoman kiitoksen.

Osanotto miesten hiihtoon ei ollut aivan yhtä runsas kuin edellisenä talvena Högforsissa, mutta kauden viimeisen sukupuolen edustajia nähtiin sensijaan ladulla jonkun verran enemmän. Miehiä lylynlykkijöitä oli ilmoittautunut kaikkiaan 61. Heistä jäi saapumatta 6, joten taipaleelle lähti 55. Kun kaksi keskeytti, oli loppuun asti hiihtäneitä siten 53. Naishiihtäjiä oli ilmoitettu yhteensä 29. Neljää heistä ei kuitenkaan näkynyt lähtöpaikalla ja kun kaksi keskeytti, niin lopullinen tuloluettelo muodostui 23-nimiseksi.

Miesten hiihdossa olivat edustettuina Halla, Haukkasuo, Högfors, Juantehdas, Kouvola Kirja- ja Kivipaino, Kymintehdas, Metsäosasto ja Voikka eli muuten siis

amat yksiköt kuin Karkkilassakin, paitsi että Werla ja Salon Valimo olivat poissa. Naisten kilpailuun olivat edustajia lähettäneet Halla, Haukkasuo, Högfors, Juantehtas, Kymintehdas ja Voikka, mutta viimeksimainitulla ei joukkuekilpailussa ollut täyttä määrää osanottajia. Uusia olivat edelliseen talveen verrattuna Haukkasuo ja Juantehtas.

Mitä kilpailumaastoon tulee, niin on se Haukkasuola erilainen kuin Karkkilassa, jossa rata voitiin tehdä ihanteellisille murtomaille. Haukkasuolla täytyi turvautua myös tasamaahan, joten reitti "hengellisen" murtomaahiihtäjän kannalta katsottuna menetti jonkun verran mielenkiintoaan. Sääsuhteet olivat myöskin kokonaan toisenlaiset kuin Karkkilassa. Siellähän vallitsi oikea vesikeli, Haukkasuolla taas ilma oli mitä mainioin ja keli luistava. Kun sää pysyi koko kilpailujen ajan samanlaisena, eivät myöhemmin lähteneet joutuneet yhtään epäedullisempaan asemaan kuin alkupään numeroilla hiihtäneet eikä voitelu tehnyt tepposia. Se, että kärkeen sijoittui nyt miltei kokonaan toisia hiihtäjiä kuin Karkkilassa, lienee johtunut pääasiallisesti erilaisesta maastosta ja varsinkin erilaisesta kelistä.

Miesten 15 km hiihdossa olivat mukana kaikki yhtymämme parhaat hiihtäjät, tällä kertaa myös Urho Niemi, joka ei Karkkilaan voinut saapua ulkomaisen edustusmatkan takia. Ensimmäisenä lähti taipaleelle E. Julkunen ja eräitten muitten lähtöjärjestys oli seuraava: 2. Hyvärinen, 8. Ellonen, 10. Ilkko, 21. Niemi, 26. Ritari, 27. Mänttari, 29. Mauno, 34. Valjakka, 36. Hietala, 37. Hänninen, 41. Ikonen, 43. Koskela, 44. Kettula, 47. Metsäosaston Kinnunen, 48. Suntio, 49. Kymintehtaan Kinnunen, 52. Parkkinen, 57. Tyni ja 59. Muuronen. Ensimmäisenä saapui ensimmäiseltä kierrokselta Hyvärinen, joka oli käyttänyt aikaa 31,20. Sen alitti vasta Niemi, jonka aika oli tasan minuuttia parempi eli 30,20. Tuota pikaa porhalsi taipaleelta Ritari, mutta hänen väliaikansa ilmoitettiin pariin kertaan väärin. Lopulta saatiin kuitenkin tietää, että hän oli hiihtänyt vieläkin paremmin kuin Niemi, ajan ollessa 29,05. Kykenisikö näitä aikoja kukaan lyömään? Mahdollisesti ehkä Ikonen, joka oli voittanut Ritarin Metsäosaston mestaruuskilpailuissa Kuopiossa. Mutta ei pystynyt siihen Ikonenkaan, vaan sijoittui hän "puolimatkan krouvissa" 6:nnele tilalle ajalla 31,10. Häntä paremmin hiihtivät Valjakka 30,31, Hänninen 30,40 ja Hietala 31,05. Ikosen jälkeen seurasivat paremmuusjärjestyksessä Hyvärinen 31,20, Mauno samalla ajalla, Parkkinen 31,30, Muuronen 31,35, Kymintehtaan Kinnunen 31,40, Ellonen 31,45, Suntio 32,10, Okkola 32,15, K. Vesala samoin 32,15, Ilkko 32,20, Koskela 32,35, E. Julkunen 32,45 ja Mänttari 32,50.

Myös toiselta kierrokselta saapui ensimmäisenä maaliin Hyvärinen ja hänen loppuajakseen merkittiin 1,04,17, mitä voitiin pitää koko lailla hyvänä. Kun sitten Niemi katkaisi maaliviivan, niin todettiin hänen ajakseen 1,01,31. Nyt kohosi jännitys katsomossa huippuunsa. Ritarella oli nimittäin aikaa 5 minuuttia lyödäkseen Niemen ajan, mutta ei häntä tarvinnutkaan kauan odottaa. Vinhaa vauhtia paineli tämä Metsäosaston toivo maaliin, ennenkuin armon aika oli loppuun kulunut, ja voitti Niemen runsaalla minuutilla. Muita

mestaruuden tavoittelijoita ei enää osattu pelätäkään eikä tarvinnutkaan, sillä Ritarin ja Niemen ajat jäivät parhaiksi. Ritari hiihti toisenkin matkaosuuden parhaiten, käyttämällä aikaa 30,37. Metsäosaston Kinnunen yllätti erinomaisella suorituksellaan, sillä hänen aikansa oli toisella kierroksella toiseksi paras eli 31,09. Kun hän alkutaipaleella viipyi 33,20, ollen puolimatkas- sa vasta 23:s, kohosi hän nyt 9:nnele tilalle. Muut toisen kierroksen parhaat ajat olivat: Niemi 31,11, Mauno 32,16, Ikonen 32,26, Hyvärinen 32,57, Parkkinen samoin, Muuronen 33,05, Hietala 33,10 ja Mänttari 33,19.

Yhtymän tämänvuotiseksi hiihtokuninkaaksi kruunattiin siten Metsäosaston Eino Ritari ajalla 1,00,12. Hän on kerran aikaisemminkin kuninkuuden saavuttanut, nimittäin toissa vuonna Kuusankoskella. Muitten järjestys oli seuraava:

2) U. Niemi, Kymintehdas, 1,01,31, 3) Erkki Mauno, Kymintehdas, 1,03,36, 4) K. Ikonen, Metsäosasto, 1,03,36, 5) S. Hietala, Halla, 1,04,15, 6) E. Hyvärinen, Metsäosasto, 1,04,17, 7) T. O. Parkkinen, Metsäosasto, 1,04,27, 8) S. Valjakka, Metsäosasto, 1,04,29, 9) M. Kinnunen, Metsäosasto, 1,04,29, 10) H. Muuronen, Kymintehdas, 1,04,40, 11) V. Hänninen, Kymintehdas, 1,04,42, 12) L. Ellonen, Voikka, 1,05,16, 13) M. Kinnunen, Kymintehdas, 1,05,18, 14) E. Julkunen, Juantehtas, 1,06,08, 15) U. Mänttari, Haukkasuo, 1,06,09, 16) T. Suntio, Halla, 1,06,11, 17) V. Ilkko, Metsäosasto, 1,06,12, 18) V. Koskela, Halla, 1,06,33, 19) L. Tyni, Metsäosasto, 1,06,51, 20) K. Okkola, Metsäosasto, 1,06,52, 21) M. Rantoja, Kouvola, 1,07,32, 22) K. Hasari, Voikka, 1,07,38, 23) Urho Vesala, Haukkasuo, 1,07,50, 24) K. Vesala, Haukkasuo, 1,07,55, 25) V. Nurmi, Halla, 1,08,07, 26) Pentti Kurittu, Haukkasuo, 1,08,07, 27) R. Anttalainen, Kouvola, 1,08,21, 28) U. Vikström, Högfors, 1,08,32, 29) O. Nikulainen, Kymintehdas, 1,09,08, 30) A. Kettula, Kymintehdas, 1,09,10, 31) P. Vähänen, Voikka, 1,09,33, 32) U. Jyräs, Kymintehdas, 1,09,36, 33) O. Dufva, Haukkasuo, 1,09,51, 34) L. Nikkanen, Kouvola, 1,10,23, 35) N. Penttilä, Halla, 1,10,36, 36) J. Dufva, Haukkasuo, 1,10,48, 37) E. Kaiponen, Högfors, 1,11,10, 38) A. Julkunen, Juantehtas, 1,12,48, 39) K. Lyytikäinen, Juantehtas, 1,13,01, 40) Lasse Virtanen, Voikka, 1,13,35, 41) S. Rissanen, Juantehtas, 1,14,05, 42) P. Martikainen, Juantehtas, 1,14,30, 43) V. Gäsman, Halla, 1,14,32, 44) E. Heijari, Halla, 1,14,53, 45) R. Stenroos, Högfors, 1,15,35, 46) T. Viikari, Halla, 1,16,00, 47) S. Ojanen, Högfors, 1,16,27, 48) O. Issukka, Juantehtas, 1,16,37, 49) V. Makkonen, Voikka, 1,20,41, 50) V. Johansson, Kouvola, 1,21,02, 51) E. Puonti, Högfors, 1,21,15, 52) T. Miikkulainen, Voikka, 1,23,52, 53) A. Liljegen, Högfors, 1,26,35.

Joukkuemestaruuden voitti nytkin Metsäosasto, jonka kuuden parhaan edustajan keskiaika oli 1,03,35. Joukkueeseen kuuluivat E. Ritari, K. Ikonen, E. Hyvärinen, T. O. Parkkinen, S. Valjakka ja M. Kinnunen, 2) Kymintehdas 1,04,49, 3) Haukkasuo 1,07,30, 4) Halla 1,08,22, 5) Juantehtas 1,11,30, 6) Kouvolan Kirja- ja Kivipaino 1,11,49, 7) Voikka 1,13,25, 8) Högfors 1,16,35. Haukkasuolta, Juantehtaalta ja Kouvolaalta otettiin huomioon neljän parhaan keskitulos, kaikilta muilta kuuden.

*Metsäosaston Eino Ritari (vasemmalla) kruunattiin
yhtymän tämänvuotiseksi hiihtokuninkaaksi.*

*Aina uskollisesti mukana ollut Kymintehtaan
Erkki Mauno tuli kolmanneksi.*

Kymintehtaan Urho Niemi sijoittautui toiseksi.

*Kymintehtaan Eila Saarinen voitti tälläkin
kertaa naisten mestaruuden.*

Voikaan Sirkka Koskinen valtasi toisen tilan.

Kolmannen palkinnon saanut Hallan Hilkka Virkki.

Metsäosaston voittoisa joukkue. Kolmas vasemmalta hiihtokuningas Eino Ritari.

Naisten joukkuemestaruuden vei hieman yllättäen Juantehtaan tasainen kolmikko. Kuvassa vasemmalta lukien Liisa Korhonen, Senja Hakkarainen ja Aini Rönkkö.

Naisilla oli hiihdettävä matka 5 km. Mestariiksi tuli tälläkin kertaa Kymintehdään Eila Saarinen tuloksella 25,21. Muut sijoittautuivat seuraavasti:

2) Sirkka Koskinen, Voikka, 25,47, 3) Hilikka Virkki, Halla, 27,41, 4) Martta Heimola, Halla, 27,48, 5) Senja Hakkarainen, Juantehtas, 27,53, 6) Aini Rönkkö, Juantehtas, 28,00, 7) Liisa Korhonen, Juantehtas, 28,34, 8) Anja Herala, Högfors, 28,49, 9) Eini Oksanen, Kymintehdas, 29,15, 10) Kaarina Kultavirta, Högfors, 29,35, 11) Asta Luoto, Högfors, 29,40, 12) Sirkka Rämä, Haukkasuo, 29,56, 13) Mirja Olsen, Halla, 30,02, 14) Hilikka Hietala, Halla, 30,07, 15) Sirkka Seppä, Haukkasuo, 30,20, 16) Irja Haimi, Haukkasuo, 30,23, 17) Eila Nikander, Högfors, 30,39, 18) Airi Mäenpää, Haukkasuo, 31,05, 19) Laina Vainio, Voikka, 31,40, 20) Anja Sarlin, Högfors, 32,27, 21) Lempi Katainen, Kymintehdas, 32,41, 22) Sirkka Pirinen, Juantehtas, 32,54, 23) Seija Mäkinen, Kymintehdas, 36,02.

Joukkuemestaruus meni nyt Juantehtaalalle, joka, kuten mainittu, ensimmäisen kerran oli naisten

Huumoria.

Toverihenki voi joskus tuottaa yllätyksiä. Muuan mies ei tullut ajoissa kotiin, jolloin hänen vaimonsa sähkötti viidelle puolisonsa ystävälle: "Onko mieheni teidän luonanne?" Suuri oli miehen hämmästyks, kun hän kotiin tultuaan luki viisi vaimonsa saamaa vastaussähköä, joissa kaikissa oli myöntävä vastaus.

Eräs rovasti oli vanhoilla päivillään melko hajamielinen. Sattuipa kerran, että muuan pitäjäläinen kuoli. Muutamaa päivää myöhemmin tuli samanniminen mies rovestin kansliaan hakemaan papintodistusta. Rovasti katsoi vierastaan silmälasien yli hetken ja virkahti sitten:

— Ai, oletko sinä se Falin-vainaa?

Muuan omalaatuisista otteissaan tunnettu professori valmistautui leikkaamaan umpisuolta eräältä neidiltä. Potilas pelkäsi toimitusta ja kaiketi lohdutuksen toivossa valitti sitä lääkärillekkin:

— Voi, voi, jos minä kuolen leikkaukseen.

— Luuletko sinä, että minä ruumista pelkään, vastasi professori.

Kirurgian professori kyseli eräässä kuulustelussa, millainen oli konjakin vaikutus mahahaavaan. Kääntäen sitten puheensa ruotsiksi hän kysyi eräältä ruotsalaiselta ylioppilaalta:

— Hur ä de med whisky? (Mitenkä on whiskyn laita?)

Tutkittava ei ollut oikein seurannut mukana, vaan käsitte kysymyksen liian henkilökohtaisesti vastaten:

— Jo, tack! (Kyllä, kiitos!)

hiihdossa mukana. Sen tasaisen kolmikon, johon kuuluivat Senja Hakkarainen, Aini Rönkkö ja Liisa Korhonen, keskitulos oli 28,09. Toiseksi tuli Halla 28,30, kolmanneksi viimevuotinen mestari Kymintehdas 29,05, neljänneksi Högfors 29,21 ja viidenneksi Haukkasuo 30,13.

Palkintojen jaon toimitti kilpailujen päätyttyä tapahtuneen yhteisen ruokailun yhteydessä sosiaalipäällikkö A. Launikari kiittäen samalla järjestäjiä, osanottajia ja toimihenkilöitä hyvästä suorituksesta.

Tehtaiden urheiluedustajien kokouksessa

päätettiin tarjota seuraavat kesäemestaruuskilpailut Kouvolan Kirja- ja Kivipainon järjestettäväksi. Ellei siihen kuitenkaan ole mahdollisuutta, niin päätettiin kilpailut siinä tapauksessa pitää Kuusankoskella.

Hyväksyttiin aikaisemmin asetetun toimikunnan, johon kuuluivat voimistelunopettaja T. Juurtola sekä liikuntaneuvojat R. Valleala ja O. Rautjärvi, laatima ehdotus talvikisojen uusiksi säännöiksi ja päätettiin alistaa ne yhtymän johdon vahvistettaviksi.

Toimitus: Å. LAUNIKARI (vastaava), A. YLIKANGAS (toimitussihteeri.)

Kuusankosken kirjasto

1949.

05.1 KYM QU S

KOTI

Kymi-yhtymä :henkilökunnan julkaisu.

Lehti

1949 : 2

28620170402325

eräiden tärkeimpien ruoka-aineit-
temme vitamiinipitoisuus:

	vitamiinit			
	A	B	C	D
RUI/JAUHOT	-	+++	-	-
VEHNAJAUHOT	-	-	-	-
" LEIPÄ	-	-	-	-
RUI/LEIPÄ	-	++	-	-
PERUNAT, keuhon., keuhon.	-	++	++	-
" keuhon., keuhon.	-	+	-	-
PORKKANA	+++	++	++	++
PINAATTI	+++	++	++	++
TOMAATTI	+++	++	++	++
PIIPULI	+	++	++	-
PIENET	-	+	-	-
SOKERI	-	-	-	-
HUNAJA	-	+	-	-
OMENAT tuor.	-	++	++	-
" keuhon.	-	-	-	-
NAUDANLIHA	-	+	-	-
MAKSA	+	++	+	+
VERI	+	++	+	+
HANHI	-	+	-	-
SILAKKA	++	+	-	++
SILLI	+	-	-	+
KALANMAKSAOLJY	+++	-	-	+++
MAITO keuhon.	+++	++	++	+++
VOI	+++	+	-	+++
MUNAT	+++	++	-	+++
MARGARIINI	-	-	-	-

(Määrät g. Keskikokoiselle)

Liite "Kymi-Yhtymään n:o 2/1949. Lähtyy kirjoitukseen
"Kotitalouden alalta".

publatojelmia.

*Arkistoon antanut 29/4.49
Kymen Osakeyhtiön sosiaalis.*